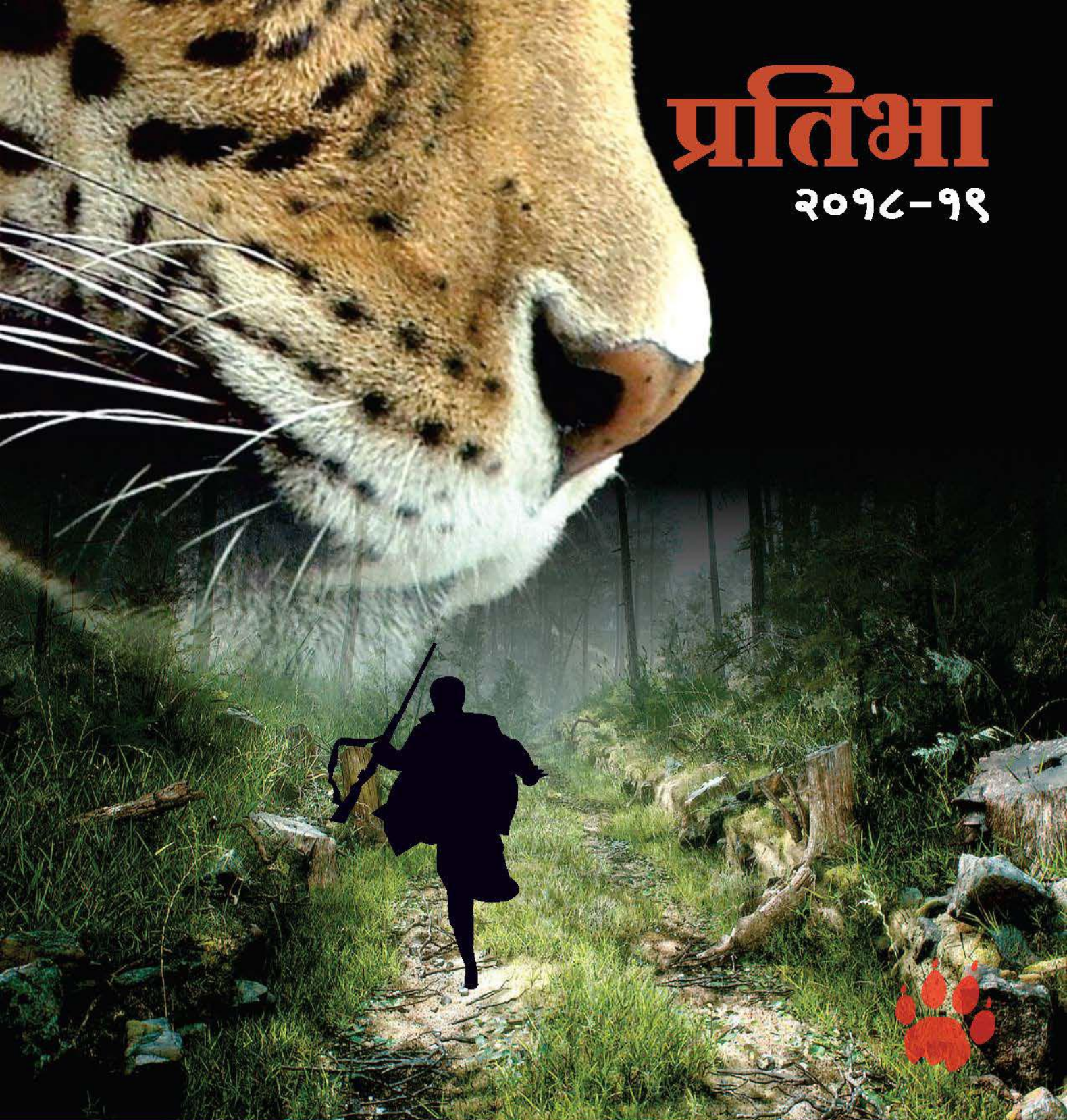

प्रतिभा

२०१८-१९

नेक तर्फे 'अ' दर्जा पुनर्मानांकित (सी.जी.पी.ए. २.२६) | युजीसी तर्फे तिसऱ्यांदा 'सीपीई' दर्जा प्राप्त | तारांकित महाविद्यालय दर्जा प्राप्त |

ISO 9001: 2015 प्रमाणित | सं.गा.बा. अमरावती विद्यापीठ तर्फे 'अग्रणी' महाविद्यालयाचा दर्जा

विद्याभारती महाविद्यालय

सी. के. नायडू रोड, अमरावती. (महाराष्ट्र)

Phone : 0721-2662740, Fax : 0721-2662740, 2552012 | E-mail : vdmamr@dataone.in | Web Site: <http://vbmv.org.in>

Vidya Bharati Shaikshanik Mandal, Amravati

Executive Body

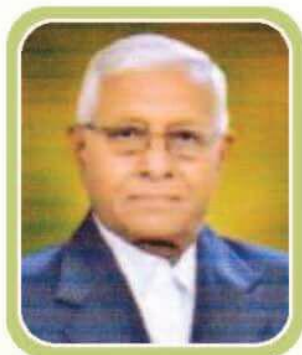
Mr. Raosaheb Shekhawat, Ex-M.L.A.
President
Vidya Bharati Shaikshanik Mandal, Amravati

Mr. B. L. Shekhawat
Vice-President
Vidya Bharati Shaikshanik Mandal, Amravati

Dr. A. D. Chauhan
Secretary
Vidya Bharati Shaikshanik Mandal, Amravati

Mr. R. N. Rode
Treasurer
Vidya Bharati Shaikshanik Mandal, Amravati

Dr. Pradnya S. Yenkar
I/C Principal
Vidya Bharati Mahavidyalaya, Amravati

Honour Conferred by Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati

**I/C Principal Dr. P. S. Yenkar & Dr. G. D. Bansod (Chief Editor) & Team receiving the 1st Prize
for College Magazine 'Pratibha- 2018' from Hon'ble Dr. Murlidhar Chandekar,
Vice Chancellor, S.G.B A.U. Amravati**

Our Faculty on SGB Amravati University Authorities

Dr. A. D. Chaudhan
Member, Academic Council
and BOS (Sociology)

(RNDT, Mumbai Uni., Shivaji Uni., Kolhapur,
Babasaheb Chaudhari Uni., Jalgaon, Gandhara Uni., Chandrapur,
Bhamburda Uni., Bhopal & SGBAU, Amravati)

Dr. R. M. Patil
Member
BOS (English)

Dr. V. R. Wankhade
Member
BOS (Zoology)

Dr. S. B. Kadu
Member
BOS (Commerce)

Dr. G. T. Lamdhade
Member
BOS (Physics)

Dr. V. H. Masand
Member
BOS (Chemistry)

Ph.D. AWARDEE

TEACHING STAFF

Dr. M. S. Pathange
(Ghurde)
Botany
Guide : Dr. S. N. Malode

Dr. Mukesh Bambole
Chemistry
Guide : Dr. B. B. Gogte

Dr. Pratik Upase
Commerce
Guide : Dr. A. T. Pande

Dr. S. R. Kedia
Management
Guide : Dr. A. M. Jume

Dr. S. A. Bothra
Commerce
Guide : Dr. S. S. Kavthkar

Dr. Nitin Khobragade
Political Science
Guide : Dr. Vilha Deshpande
Ph.D & SET

NON-TEACHING STAFF

Ph.D. AWARDEE : STUDENTS

Dr. Yogita Rajput
English
Guide : Dr. R. M. Patil

Dr. Laxman G. Kelte
English
Guide : Dr. R. M. Patil

Dr. V. M. Deshmukh
English
Guide : Dr. R. M. Patil

Dr. H. S. Ghodsekar
English
Guide : Dr. R. M. Patil

Dr. D. C. Dodihe
Sociology
Guide : Dr. A. D. Chaudhan

Dr. J. N. Kawade
Sociology
Guide : Dr. A. D. Chaudhan

Dr. Kallash Talkit
Chemistry
Guide : Dr. D. T. Mahajan

Dr. P. M. Khadse
Botany
Guide : Dr. V. R. Deshmukh

Dr. Souad Bakde
Physics
Guide : Dr. R. V. Jost

Dr. Ravi Kolhe
Commerce
Guide : Dr. S. B. Kadu

Dr. Jayashri N. Angulkar
Chemistry
Guide : Dr. P. S. Bodhe

NET /SET QUALIFIED FACULTY

Ms. P. C. Deshmukh
Management
SET - 2019

Ms. S. B. Sarvade
Computer Science
NET - 2019

NET /SET QUALIFIED STUDENTS

Ms. Priti N. Khobre
Physics
SET - 2018

Dr. Nasir Waqar
Botany
SET - 2018

Mr. Mushtaq A. Dar
Botany
CSIR NET - 2018

Mr. Jayesh Pande
Botany
CSIR NET - 2018

Mr. Akash Bhatkar
Chemistry
SET - 2018

Ms. Kalyani Patil
Chemistry
SET - 2018

Dr. Kallash Talkit
Chemistry
NET - 2018

Mr. Tauseef Nadeem
Abdul Rauf
Chemistry
NET - 2018, GATE-2018

OUR SOURCE OF INSPIRATION

Hon'ble Smt. Pratibhatai Patil

First Lady President of India

(2007-2012)

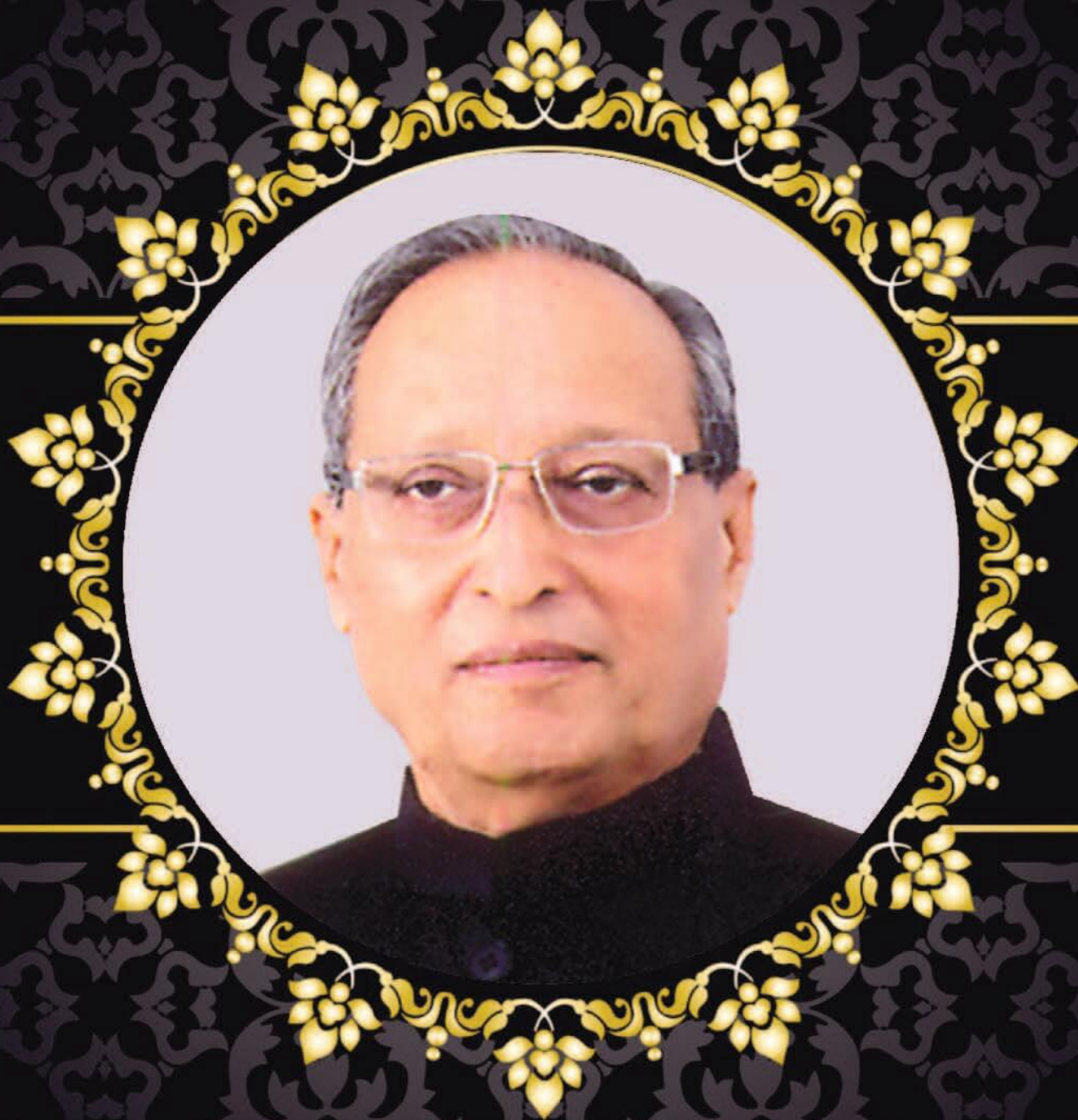
Former President

Vidya Bharati Shaikshanik Mandal, Amravati.

Cultural Festival

OUR SOURCE OF INSPIRATION

Hon'ble Dr. D. R. Shekhawat

Former MLA & First Mayor of Amravati

Founder President

Vidya Bharati Shaikshanik Mandal, Amravati.

ACTIVITIES UNDERTAKEN BY NCC UNIT

Smt. Pratibha Devisingh Patil
Former President of India

"Raigad" Bungalow,
Pashan Road,
Pune - 411 008

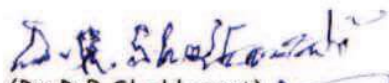
Dated: 7th May, 2019

MESSAGE

We are happy to learn that Vidya Bharati Mahavidyalaya, Amravati is bringing out their annual College Magazine "Pratibha" for the academic session 2018-19.

Apart from providing value based education to its students, Vidya Bharati Mahavidyalaya has defined the mission for itself to bring about intellectual awakening of students through the spread of education, to prepare human resource needed for all round development, particularly the economy of our country. We are happy to note that the Mahavidyalaya is in the fore-front in the region in carrying out extension activities and health oriented schemes. We are sure that the Mahavidyalaya will strive for excellence by adopting and implementing a system that ensures constant improvement in the education quality and focus on technologies and innovations continuously.

On this occasion, we extend out greetings and felicitations to the faculty, students and staff members of the Mahavidyalaya and wish the Magazine every success.

(Dr. D.R. Shekhawat)

(Pratibha Devisingh Patil)

प्रविण पोटे पाटील

राज्यमंत्री

उद्योग व स्वनिकर्म,
पर्यावरण व सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून)
महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२

Date : 4 May 2019

I am quite pleased to learn about the forthcoming issue of the College Magazine, 'Pratibha 2018-19' by Vidya Bharati Mahavidyalaya, Amravati. Nurturing creativity and inspiring innovation are two elements of a successful education, and a college magazine is the perfect amalgamation of both. It harnesses the creative energies of the academic community, and distills the essence of their inspired imagination in the most brilliant way possible.

I am delighted to know that the Annual College Magazine 2018-19 "Pratibha" is ready for publication. I take this opportunity to congratulate the editorial board for bringing out this magazine as per schedule, which in itself is an achievement considering the effort and time required. I am more pleased to know that this magazine has been securing the First Prize in the university level competition for many years. May all our students soar high in uncharted skies and bring glory to the world and their profession with the wings of education.

Pravin Pote Patil

DR. MURLIDHAR CHANDEKAR
M.COM., M.Phil., Ph.D
VICE-CHANCELLOR

**SANT GADGE BABA
AMRAVATI UNIVERSITY
AMRAVATI - 444 602
MAHARASHTRA (INDIA)**

NAAC Accredited at the 'A' level

Date : 4 May 2019

MESSAGE

It is indeed a great pleasure for me to congratulating Vidya Bharati Mahavidyalaya, Amravati for the publication of college magazine, 'Pratibha'. This is a very important step towards making the organization prestigious and offering valuable opportunities towards extracurricular activities of the students. Because it is rightly said by Socrates, "Education is the kindling of the flame, not filling up of an empty vessel". The organization has taken a good initiative and sincere efforts that definitely benefited the young talents. This task opens up new domin of knowledge.

I wish the magazine a great success in future.

(Dr.Murlidhar Chandekar)

Principal,
Vidya Bharati Mahavidyalaya,
Amravati.

**Mr. Raosaheb Shekhawat,
Ex-M.L.A.**

President

Vidya Bharati Shaikshanik Mandal, Amravati

Date : 27 April 2019

It gives me great pleasure to know that 'Pratibha', Vidya Bharati Mahavidyalaya's college magazine 2018-19 is ready for publication. True to its name, this magazine gives an insight into the range and scope of the imagination and creativity of our students. I applaud the editorial team for the hard work and dedication they have invested in realizing this goal, and wish my dear students success in all future endeavors.

I also congratulate all participants and editorial board of the magazine for getting Sant Gadge Baba Amravati University level first prize fourteenth time in a row. My heartiest best wishes to the magazine "Pratibha"

Mr. Raosaheb Shekhawat,

संपादकीय

महाविद्यालयाचा शैक्षणिक वर्ष २०१८-२०१९ चा प्रतिभा वार्षिकांक आपल्या हाती सुपूर्द करताना माझ्यासह संपादक मंडळातील सर्वांना मनस्वी आनंद होत आहे. सलग गेल्या तेरा वर्षांपासून संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठातील वार्षिकांक परीक्षक समितीने या अंकाची दखल घेतली आहे. मागील वर्षी विद्यापीठाने प्रतिभा वार्षिकांकाला शहरी गटातून प्रथम पारितोषिक देवून पुरस्कृत केले आहे. याही सत्रातील वार्षिकांक एक नवी संकल्पना घेऊन साकारला गेला आहे. अर्थातच हे सर्व करताना संपादक मंडळातील सर्व सहकारी व प्रत्येक विभागातील विद्यार्थी प्रतिनिधी यांनी या अंकाला सर्वांगसुंदर बनविण्यासाठी मौलिक कार्य केले आहे.

या अंकातील साहित्य हे सर्वतोपरी विद्यार्थ्यांचे आहे. त्यामुळेच तरुणांच्या भावभावना जोपासण्याचा पुरेपूर प्रयत्न केला आहे. त्यांच्या नव सृजनतेला मुक्त वाव दिला आहे. परंतु या वार्षिकांकाला एकसुरीपणा येऊ नये यासाठी विशिष्ट संकल्पना व यावर्षीचा चर्चित विषय घेऊन हा अंक साकारला गेला आहे. त्याकरिता महाविद्यालयातील लिहित्या विद्यार्थ्यांना एकत्रित बोलावणे, त्यांच्या समक्ष ज्वलंत आणि चर्चेत असणाऱ्या विषयावर संवाद घडविणे आणि सर्वानुमते ठरलेल्या विशिष्ट संकल्पनेवर आधारित लेख, कविता, चारोळी, रेखाचित्र मागविल्या गेलीत, त्यामुळे विषयातील नवता कायम ठेवण्यासाठी कसोशीने प्रयत्न केला आहे.

यावर्षी वन्यजीव आणि मानवी संघर्ष अशी थीम घेतली आहे. आधुनिक काळात मनुष्य प्राण्याकडून निसर्गाची झालेली हानी आणि त्यातूनच उद्भवलेले प्रश्न, दबक्या सुरात का होईना सामान्य माणसापर्यंत चर्चित जात आहेत. एकिकडे झपाटयाने होत असलेल्या शहरीकरणामुळे व औद्योगिकरणामुळे बऱ्याचस्या प्राण्यांचे जीव धोक्यात आले आहेत. जंगले उद्ध्वस्त होत असल्याने प्राण्यांच्या नैसर्गिक अधिवासाचा प्रश्न उभा ठाकतो आहे. नद्या अडविल्या जातात, त्यावर मोठमोठी धरणे बांधली जातात, अशावेळी पाण्याचा शोध घेत वन्यजीव गावापर्यंत पोहचतात. वन्यजिवांचे मानबाबर होत असणारे हल्ले यामध्ये मोठ्या प्रमाणावर वाढ झाली आहे. त्याचबरोबर वन्यजिवांच्या संवर्धनाचा प्रश्नही आज ऐरणीवर येत आहे. त्यामुळेच ही संकल्पना घेऊन विद्यार्थी, शिक्षक, पालक यांच्यामध्ये जागृती निर्माण होण्याच्या दृष्टीने अल्पसा प्रयत्न केला आहे. काही मोजक्या व महत्त्वपूर्ण लेखातून या विषयाच्या अनुबंगाने या अंकात चर्चा घडविली आहे.

या शैक्षणिक सत्रात राबविलेल्या नवनवीन शैक्षणिक प्रयोगासह जेम्स अंतर्गत घेतलेले वार्षिक स्नेहसंमेलन, जोश २०१९, आनंद मेळावा, राष्ट्रीय सेवा योजना, एन.सी.सी. प्रतिभा विमेन स्टडीज सेंटरच्या वतीने आयोजित महिला परिषद, रक्ततपासणी विविध कार्यशाळा तसेच रोजगार मेळाव्याचे आयोजन, विद्यार्थी, पालक आणि शिक्षक यांच्यातील संवाद, चर्चासत्र, मान्यवरांची भाषणे, विविध क्षेत्रातील मान्यवरांच्या भेटी, संशोधन प्रकल्प व आंतरराष्ट्रीय स्तरावर असणारा प्राध्यापकांचा सहभाग या अंकातून प्रस्तुत केला आहे.

प्रतिभा वार्षिकांक अधिकाधिक सुंदर व्हावा याकरिता प्रोत्साहन देणारे विद्याभारती शैक्षणिक मंडळाचे अध्यक्ष मा.रावसाहेब शेखावत, जेम्सच्या अध्यक्ष सौ.मंजरीताई शेखावत तसेच वार्षिकांक पूर्णत्वास येण्यासाठी बहुमूल्य सहकार्य करणाऱ्या मा.प्राचार्य डॉ.पी.एस.येनकर यांचे आभार मानणे मी माझे कर्तव्य समजतो.

हा अंक अचूक व्हावा याकरिता वेळोवेळी सूचना करणारे डॉ.आर.एम.पाटील संपादक मंडळातील आदरणीय सदस्य, रंगीत पानाची जबाबदारी पार पाडणाऱ्या प्रा.डॉ.सौ.आर.जे.गजबे, प्रा.सौ.शितल मोहोड, हिंदी विषयाचे मुद्दित शोधणारे प्रा.आनंद कासदेकर, विद्यार्थी लेखक, विद्यार्थी प्रतिनिधी या सर्वांना या अंकाचे श्रेय जाते.

शुभेच्छा संदेश पाठविणाऱ्या सर्व मान्यवरांचे मनापासून आभार व्यक्त करतो.

आमच्या महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना मुलाखत देवून ज्यांनी आपला बाङ्मयीन प्रवास उलगडून दाखविला तो ख्यातनाम कवी, सर्वधारा या मासिकाचे साक्षेपी संपादक डॉ.सुखदेव ढाणके यांच्याप्रती ऋण व्यक्त करतो.

या अंकाची अक्षर जुळवणी करणारे श्री.ओंकार येंगल, स्वस्तिक ऑफसेटचे मा.निशिकांत ना.डहाणे अंकाची सुंदर मांडणी सजावट करणाऱ्या सौ.रेखा सचिन यादव व प्रशांत ढवळे या सर्वांच्या प्रती नम्रपणे ऋणनिदेश व्यक्त करतो महाविद्यालयातील जेष्ठ प्राध्यापक या सर्वांच्या सहकार्याचा व मेहनतीचा परिपाक म्हणजे यावर्षीचा हा वार्षिकांक! अनावधानाने काहीची नावे सुटून गेली असतील तसेच अंकात काही दोष राहिले असल्यास संपादक म्हणून मी क्षमा मागतो..

प्रा. डॉ. गजानन बनसोड

FROM THE PRINCIPAL'S DESK

It gives me a great pleasure to put before you the College Magazine "Pratibha" for the academic session 2018-19. Over the last decade "Pratibha" has succeeded in creating its special identity in the University level College Magazine Competition for being adjudged as the Best.. This has become possible by the efforts taken by the Editorial Board to express the hidden talent of students in this form. It had always been the dream of our Founder President Dr. Devisingh Shekhawat and Former President of VBSM, Hon'ble Smt. Pratibhai Patil to impart education that can transform a student into a good human being and a responsible citizen. The present President Shri. Ramesh Shekhawat under his dynamic leadership is trying to take the Institute to highest scales of excellence in Higher Education.

As I look back into the events and happenings of this academic session I feel proud to share some remarkable achievement in various fields. The glorifying tradition of excellence in academics has been maintained this year as 16 students secured place in the General Merit List SGBA University, Winning Gold Medals and several students brought laurels by bagging cash prizes and mementoes in different Soft Skill Competitions. A team of Students participating in the State Level Avishkar 2018, won 1st Prize with Colour Coats. 32 students became Colour Holders by representing the University in various cultural events in Youth Festival 2018 as well as in Games and Sports.

The Placement Cell makes all the possible efforts to facilitate the students with job opportunities by organizing a number of campus drives of various Multinational Companies. The Industry – Interaction Sessions and guidance from the Alumni Association also help our students in the process of placement. This year 150 students were successfully recruited.

Catering to the needs of the students preparing to face various competitive examinations the MPSC Cell works hard and provides guidance to the aspirants in various ways. Vidya Niketan, the Study Center is a separate center for such students to discuss and interact under one roof. In this academic session the Social Outreach and Enabling Center (SOEC) conducted many activities that took the students closer to prevailing social problems. This Center strives to promote various issues such as Gender Sensitization, problems related to Environment, campaigns against De-addiction, Street Rallies, Energy Conservation and promote green initiatives etc. through Pratibha Women Studies Center, Enviro-Club and Yog Sadhana Kendra.

The institution organized a State Level Elocution Competition in September which has become a regular feature of the College in the last Four years. A Two Day National Conference on Emerging Trends in Science was organized in collaboration with S.S.S.K.R. Innani College, Karanja Lad. A One-Day National Seminar to contemplate over the revised process of Accreditation was organized by the IQAC. Institutional Workshops on Rain Water Harvesting, Patent Drafting, Filing and Processing, Safety Measures in Application of Electrical & Electronic Appliances, Google Classroom, etc. were organized. The Human Resource Development Centre conducted a Short Term Course on Innovative Methods & Use of ICT tools, Orientation Programme to train the Trainers in Language Laboratory and Google Classroom etc. to develop the professional skills and proficiencies among the teaching as well as non-teaching staff. Apart from this several workshops were conducted for students to boost their confidence in participating various co-curricular and cultural activities. The activities conducted under GEMS such as students' visits to NGOs, Trade Fair-18, Sports-Carnival, the Annual Gathering-JOSH based on theme 'Unity in Diversity', the annual felicitation function 'Sanman'. This is how the institution strives to attain overall progress of students so that they can very well sustain in the Global Competition. In this way the institution is trying to keep a pace with the traditional and modern ways and means of teaching-learning for the cause of education.

I once again Congratulate the Editor, his team members and the students who contributed to the magazine. I am sure, going through this issue will be an enjoyable experience. Wish you all a Happy Reading!!!

Dr. Pradnya S. Yenkar
I/C Principal

PRATIBHA WOMEN'S STUDIES CENTRE

Interactive session on "Violence against Women-Human Trafficking" by Ms. Rohini Gaidhane, Pune

Poster Exhibition on "International Girl Child Day and Wildlife Week"

Ek Phool Shahidon ke Naam - Tributes to Martyrs on the occasion of Valentine day

Guest Lecture on "Jodidarachi Nivad- Ek Mukh Sanvad" by Mr. Bhagwan Falke, Asst. Prof., Women's Studies Centre, SGBAU, Amravati

Reading Poem on the occasion of "Vishwa Hindi Divas" by Iamat Chuktal

Guest Lecture on "Balance Diet" delivered by Ms. Ankita Parab, Clinical Dietitian, Mumbai

Participation of our students at Workshop on "Mahavidyalayin Muliasathi Arogya Vishyak Margdarshan" organized by SGBAU, Amravati

One Week Training Programme to train the girls student for self defense

Visit to Slum Area "Wadali Amravati"

Dr. Jyoti Mohite, Chairperson, Vishakha Committee, Amravati & Director NYK addressing on preventing Sexual Harassment of Women at Workplace.

Mr. Pravin Khandpasode, Director Diha, addressing on the fundamental right of equality, liberty, freedom and right against any type of exploitation

PRATIBHA 2018-19

EDITORIAL TEAM

Dr. Gajanan Bansod (Editor- in- Chief)

Dr. R. J. Gajbe

Dr. M. M. Kherde

Dr. Y. D. Akhare

Ms. S. M. Mohod

Ms. S. K. Totade

Mrs. P. A. Kolhe

Dr. M. U. Bambole

Ms. Lubna Khalid

Students' Representatives

Mr. Swapnil Nagpure

B.Com. III

Ms. Girija Paturkar

B.C.A. II

Ms. Vaishnavi Kale

B.Tech. III

Mr. Prasanna Nitnavare

B.Sc. I

Mr. Lokayat Halkare

B. A. II

Ms. Supreet Kour

M.Sc. II

Mr. Rahul Chauhan

B.A. II

Ms. Shamali Tiwari

M.Sc. II

Ms. Darakshan Anjum

M.Sc. I

Mr. Shahejad Ali

M.C.M. I

Mr. Mahesh Khupse

B.Com. II

MERITORIOUS STUDENTS

The following students secured places in the Merit List of Sant Gadge Baba Amravati University (Summer 2018 Examinations)

Ms. Sarwat Asma Zia Ahmad
M.Sc. (Chemistry)
Rank 12 Gold 1 Silver

Ms. Rashmi Darda
B.B.A. Rank I
(Gold Medal)

Ms. Adhya Shadaf Ab. Zameer
M. Sc. (Chemistry)
Rank X

Mr. Jayprakash Ingale
M.Sc. (Chemistry)
Rank X

Ms. Ashwini G. Sangis
M. Tech.
Rank I

Mr. Harshad Sawle
M. Tech.
Rank I

Ms. Dipati Mahad
M.Tech.
Rank II

Ms. Shrivani Kothia
M. Tech.
Rank III

Ms. Pranjuli E. Mhatrewar
M.C.A.
Rank IV

Ms. Nisha Dandade
B.B.A. III
Rank III (I)

Ms. Twinkle Ratra
B.B.A. III
Rank V

Mr. Shashank D. Mundhregade
B.C.A.
Rank III

Ms. Neetha M. Venkatesh
B.C.A.
Rank VI

Ms. Khushi I. Bhosle
B. Tech.
IV Rank I

Mr. Karanesh Kothari
B.Tech

Ms. Sweta Y. Pande
B. Tech.
Rank III

STUDENT ACHIEVERS IN ACADEMICS

Mr. Pruthamesh Nikam
B. Sc II
Patent Filed, Participated at National Convention, Gujrat, Avishkar, State level

Mr. Tarunjeet Monga
B. B. A. II
Selected under "Youth Exchange Programme", Australia

Vidya Bharati GEMS (General Events & Management Society)

"Trade Fair 2018"

N.G.O. Visits

Sports Carnival

GEMS Activities

Vidya Bharati GEMS (General Events & Management Society)

Josh

Annual Social Gathering " Josh : 2018-19 " (Theme : Unity In Diversity)

" Sanmaan - 2018-19 "

" Alumni Meet - 2018-19 "

Vidya Bharati Mahavidyalaya, Amravati

College Development Committee

1.	Mr. Raosaheb Shekhawat (President, V.B.S.M., Amravati)	Chairperson
2.	Dr. Ashok D. Chauhan (Secretary, V.B.S.M., Amravati)	Member
3.	Dr. V. V. Parhate Head, Principal's Nominee	Member
4.	Dr. V. R. Wankhade Teachers' Reppresentative	Member
5.	Dr. S. B. Kadu Teachers' Reppresentative	Member
6.	Dr. P. S. Yenkar Teachers' Reppresentative	Member
7.	Mr. B. K. Karamsot Non-Teaching Representative	Member
8.	Mr. Randhir Patil Management's Nominee(Industry)	Member
9.	Dr. M. K. Roy Management's Nominee(Research)	Member
10.	Dr. A. D. Chauhan Management's Nominee(Social Service)	Member
11.	Dr. R. M. Patil Co-ordintor, IQAC	Member
12.	(Vacant) President, Students' Council	Member
13.	(Vacant) Secretary, Students' Council	Member
14.	Dr. P. S. Yenkar (I/C Principal)	Member Secretary

Institutions run by Vidya Bharati Shaikshanik Mandal Camp, Amravati.

A. Colleges :

1. Vidya Bharati Mahavidyalaya, Camp, Amravati.
2. S.S.K.R. Innani Mahavidyalaya, Karanja Lad, Dist. Washim.
3. Sant Muktabai Mahavidyalaya, Muktai Nagar, Dist. Jalgaon
4. Vidya Bharati Jr. College, Amravati.
5. Vidya Bharati Jr. College, Karanja Lad, Dist. Washim.
6. Shri. Shivchandji Laddha Jr. College Shivangaon, Tq. Tiwsa, Dist. Amravati.
7. Vidya Bharati Jr. College Shelu Bazar, Dist. Amravati.
8. Sant Muktabai Jr. College Muktainagar, Dist. Jalgaon.
9. Vidya Bharati College of Pharmacy, Amravati.
10. Vidya Bharati Jr. College MCVC, Amravati.
11. Vidya Bharati Jr. College MCVC, Karanja Lad, Dist. Washim.
12. Shri Shivchandji Laddha Jr. College MCVC, Shivangaon, Dist. Amravati.
13. Vidya Bharati ITC, Mahavidyalaya, Amravati.
14. Smt. Pratibhatai Patil Shikshanshastra Mahavidyalaya, Amravati.

B. High Schools :

1. Vidya Bharati Vidyalaya, Morbag, Amravati.
2. Shri Shivchandji Laddha Vidyalaya, Shivangaon, Dist. Amravati.
3. Sant Gadge Baba Vidyalaya, Sayat, Dist. Amravati.
4. Vidya Bharati Vidyalaya, Shelu Bazar Dist. Akola.
5. Matoshri Nathiyabai Vidyalaya, Sungaon, Dist. Buldhana.
6. Vidya Bharati Vidyalaya, Shaha, Dist. Washim.
7. Sant Muktabai Vidyalaya, Muktai Nagar, Dist – Jalgaon.

C. Hostels :

1. Vidya Bharati B.C. Hostel, Gadge Nagar, Amravati.
2. Pratibha Women's Hostel, Amravati.

VIDYA BHARATI MAHAVIDYALAYA, AMRAVATI.
Students' Council 2018-19

Sr.No.	Class	Name of the Student
1.	B.Sc. I	Ms.Monali Ravindra Kasture
2.	B.Sc. II	Ms.Rutuja Sanjaypant Patil
3.	B.Sc. III	Ms.Shadma Arunand
4.	B.A. I	Ms.Mayuri Mahatme
5.	B.A. II	Ms.Sharyu Paralkar
6.	B.A. III	Ms.Archana Yeole
7.	B.Com. I	Ms.Muskan Pinjani
8.	B.Com. II	Ms.Nikita Bhatti
9.	B.Com. III	Ms.Vaishnavi Muchlambe
10.	B.Tech. I (Com)	Ms.Vaishnavi Goley
11.	B.Tech. II	Ms.Shivani Patnakar
12.	B.Tech. III	Ms.Reval Shah
13.	B.Tech. IV	Ms.Nisha Sharma
14.	M.Tech. I	Ms.Sweta Pande
15.	M.Tech. II	Ms.Meghna Joshi
16.	M.Sc. I (Phy)	Mr.Arjun Ingle
17.	M.Sc. II (Phy)	Ms.Anjali Turkhede
18.	M.Sc. I (Chem)	Ms.Shafaque Ahamad
19.	M.Sc. II (Chem)	Ms.Arshiya Sayad
20.	M.Sc. I (Boi)	Ms.Ratiya Khan
21.	M.Sc. II (Boi)	Ms.Prajakta Pimpalshende
22.	M.Sc. I (Zoo)	Ms.Siddhant Zade
23.	M.Sc. II (Zoo)	Ms.Dilesha Ingale
24.	M.Sc. I (Maths)	Ms.Pinkey Shekhawat
25.	B.C.A.I	Ms.Gayatri Rajput
26.	B.C.A.II	Ms.Vaishnavi Choudhari
27.	B.C.A.III	Ms.Sharayu Ghotkar
28.	B.B.A.I	Ms.Syed Ahfaz Aejaz
29.	B.B.A.II	Ms.Riya Tapad
30.	B.B.A.III	Ms.Vaishnavi Lawhale
31.	M.C.M.I	Ms.Poonam Tayade
32.	M.C.M.II	Ms.Sweta Khedkar
33.	M.H.R.D.I	Ms.Arehi Mansani

31.	M.C.M.I	Ms.Poonam Tayade
32.	M.C.M.II	Ms.Sweta Khedkar
33.	M.H.R.D.I	Ms.Arehi Mansani
34.	M.H.R.D.II	Ms.Ruchi Chawala
35.	M.B.A.I	Mr.Manoj Tarpe
36.	M.B.A.II	Ms.Yashiri Kashikar
37.	M.C.A.I	Ms.Sakshi Khanduja
38.	M.C.A.II	Mr.Akshy Thadke
39.	M.C.A.III	Ms.Rutuja Bukkawar
40.	N.S.S.(B.Tech.Cost.)	Mr. Tanmay Tiwari
41.	N.C.C.(B.Sc.III) PCM)	Ms.Shrutika Jawanjal
42.	Sports M.B.A. I	Mr.Shrawan Marodkar
43.	Cultural	(BSc.III) Ms. Vaibhavi Bode
44.	L.R. (M.Sc.I Boi)	Ms.Promodini Avhad
45.	L.R.(B.Sc.III)	Mayuri N. Raut

अनुक्रमणिका

--मराठी विभाग--

१)	वन्यजीव व मानवी संघर्ष	स्वप्नील सु. नागापुरे	१
२)	वन्यजीव व मानव जीवन	कु. समीक्षा सा. ठाकरे	३
३)	बदलत चाललेली नाती	ऋतुजा म.औतकर	५
४)	समाजमाध्यम आणि समाज	स्वप्नील सु. नागापुरे	७
५)	पहिला पाऊस... पहिला सर	हेमंत स. खडे	९
६)	वन्यजीव	संतोष स. नागे	११
७)	सत्तेचे समीकरण	मेघना सुर्यवंशी	११
८)	पाऊलवाट दारुमुक्तीची	प्रथमेशकुमार प्र.भेले	१२
९)	आईची माया	कु. श्वेता श. डकरे	१४
१०)	मानवी परिश्रम	कु. जान्हवी प. डेरे	१५
११)	प्रेमाचा खेळ मांडला	ऋषिकेश के. पोकळे	१७
१२)	पैज नशिबाशी	कु. प्राजक्ता ग. खोले	१८
१३)	वन्यजिवांच्या वस्त्या	मृणाल म. सगणे	२०
१४)	मित्र आणि मैत्री	कु. तन्वी सं. रडके	२१
१५)	आयुष्य हे....	कु. कोमल सवाईशाम	२२
१६)	स्त्री जन्मा ही तुझी कहाणी	कु.अश्विनी वि. काळे	२३
१७)	विचारपर्व	कु. पुर्वा प्र. वारुळकर	२४
१८)	मी भारतीय	कु.रविना आर. बनसोड	२५
१९)	प्रसिद्ध साहित्यिक डॉ. सुखदेव ठाणके यांची मुलाखत	अमोल वानखडे शुभम पवार	३९

-- मराठी कविता--

१)	आई बाबा	कु. दिव्याणी स.वावगे	२
२)	स्त्री	कु. प्राजक्ता सु.अलोणे	४
३)	लढाई	कु. अश्विका र.कुरळकर	६

४)	मुलगी	कु. ऋतुजा मं.औतकर	८
५)	आई	कु. समीक्षा अ. ठाकरे	१०
६)	आयुष्य	संकेत श. पटके	१३
७)	शेतकऱ्याची व्यथा खरी	स्वप्नील सु.नागापुरे	१६
८)	वनवासी	अंकिता जी.शेंडोकार	१९
९)	बाप	पायल सु.वानखडे	२६
१०)	मुलगी	कु. श्रुती न.चव्हाण	२७
११)	स्वप्नात आले वाघोबा	मृण्मयी उ. लांडगे	२८
१२)	वाटणी	कु.पल्लवी रा. नंदागवळी	२९
१३)	निरोप घेतांना	प्रतीक्षा सं. देऊळकर	३०
१४)	जीवन	कु. अर्चना भै. येवले	३०
१५)	तीची वाट	हेरंब र. पाटील	३१
१६)	भष्टाचार	प्राजक्ता सु. अलोणे	३२
१७)	लढ	शरयू जगताप	३२
१८)	तू	अमोल गौ. वानखडे	३३
१९)	तुझ्या आठवणीत	वैष्णवी चौधरी	३३
२०)	भेट	गिरीजा पातुरकर	३४
२१)	सुंदर नातं	कु.अश्विका कुरळकर	३५
२२)	ढडलेले शब्द	शरयू घोटकर	३५
२३)	प्रथम वर्ष बी.सी.ए.	कु.दिव्याणी स. वावगे	३६
२४)	मला नाही म्हणायला शिकायचंय	कु.निधी व्ही.डवरे	३६
२५)	माणुस कोणाला म्हणावं?	कु.प्राजक्ता सु. अलोणे	३७
२६)	आई	कु.समीक्षा अ. ठाकरे	३७
२७)	कॉलेज मधील जीवन	परिमल राजपूत	३८
२८)	आवडता विषय कोणता सांगू?	मयुरी महाडिक	३८

-- हिन्दी विभाग --

१)	सफलता के लिए	वैष्णवी व्ही. काले	४१
२)	खत	पुजा मो. बुरघाटे	४४
३)	सफर एक बेटी का	सरिता नांदणे	५१
४)	डिजिटल इंडिया	मयुरी महाडीक	५२

-- हिन्दी कविता --

१)	वन्यजीवों की आखिरी ख्वाईश	कु.रविना रा.बनसोड	४२
२)	हां मैंने जिंदगी की हकीकत को देखा है	इनझीम सबा फिरोज खान	४३
३)	माँ	कु.मीनल मानमोडे	४५
४)	कॉलेज के दिन	कु.श्वेता शं. डकरे	४५
५)	मेरे कुछ अलफाज	प्रसन्ना सु. नितनवरे	४६
६)	वादा करो	अक्सा आफरीन शेख	४७
७)	नाम है जिंदगी	ऐश्वर्या एम. देशमुख	४७
८)	बेजुबान प्राणियों	अक्षय एन. गुप्ता	४८
९)	कुछ	कु.इक्षिता मेश्राम	४८
१०)	विधाता	अंकिता जी. शेंडोकार	४९
११)	दोस्ती	जान्हवी चौधरी	४९
१२)	वन्यजीव और इन्सान	कु. प्रतिक्षा राजेंद्र खवले	५०
१३)	मंजिल	शेख आदील हुसेन	५०
		शेख जाकीर हुसैन	
१४)	ऐसा ही होता है	रश्मी कलाने	५१
१५)	जंगल काटना बंद करो	राजेश सावलकर	५२

-- English Section --

1) Wildlife Conservation and Human Welfare	Shraddha M. Sharma	53
2) Save Birds Save Life	Vaishnavi Vyawhare	54
3) Wildlife and Human Conflict	Snehal R. Bahadurkar	56
4) Parents Call It "taking Back" we Call It "explaining"	Nimmy Mathew	58
5) Wildlife and Human rights	Supreet Kour	60
6) Wildlife Matters....	Malika Mohammed	61
7) 'TIK TOK'	Aditi R. Wankar	62
8) PUBG	Shraddha Abruk	63
9) The Story of Social Media	Vaishnavi M. Rath	64
10) Make in India Vs Make for India	Abdul Arbaaz	67
11) Indian Economy	Arpita Langare	68
12) This Is How Vidya Bharti Shaped Me...	Swapnil Nagpure	69
13) Mysterious Grey Water	Lokayat Halkare	76

-- English Poem --

1) Life Story	Madiha Tauqeer M. Anis	55
2) Games of Life	Vaishnavi S. Choudhari	57
3) Tears	Vaishnavi Choudhari	59
4) Happy Inside - Out !	Kalyani Patil	65
5) Humanity The Mother of All Religions	Arti Nalamwar	66

6) DREAMS	Tejaswini Patil	70
7) LIFE, HUMAN STRUGGLE	Gauri Vilas Narwade	71
8) WHY DOES A STUDENT FAIL ?	Mohd. Shoeb	72
9) Mother felt Ashamed	Yogesh S. Warankar	73
10) Our Mam can Make a Difference	Gouri Raghuwanshi	74
11) Life	Komal Savaishyam	74
12) EDUCATIONAL CRICKET IN	Pratiksha Santosh Belsare	75

"VIDYABHARTI" COLLEGE

-- संस्कृत विभाग --

१) डॉ. ए. पी.जे. अब्दुल कलाम	श्यामली तिवारी	७७
२) भारत	श्यामली तिवारी	७८
३) संस्कृत भाषा अध्ययन	पल्लवी नंदागवळी	७९
४) मम् गृहम्	राहुल चव्हाण	८२
५) पर्यावरण	परमेश्वरी शेगोकार	८३
६) सिंह शशंक कथा	राहुल चव्हाण	८४
७) प्रातःस्मरण	पायल वानखडे	८९

-- उर्दू विभाग --

وقت	Madiha Tavqeer D/o Mohd anis	85
جنگلی جانور اور انسانی جد و جہت	Shahezad Ali	86
غزل	Abdul Mohseen	87
اشعار	Fakhruddin Jagir	89
موبائل	Abdul Arbaz	90
غزل	Tazeen Sarvat	91
غم نام عشق	Shehzad Ali	92
غزل	Zia Wafa	93
بیٹی کی التجاء	Fazil Ahmad	94
”باپ کے جذبات“	Irfan Khan	95
”میٹھی باتیں“	Darakshan Anjum	96

मराठी विभाग

तुम्ही जेव्हा वर्षानुवर्ष जंगलात राहता,
तिथल्या नादब्रह्माशी लय साधता.

स्वप्नील नागापुरे
बी.कॉम. तृतीय वर्ष

मिरीजा पातुरकर
बी.सी.ए. द्वितीय वर्ष

-मारुती चित्तमपल्ली

QUALITY INITIATIVES OF IQAC

**The First Prize and Rolling Trophy Winner
Ms. Bhakti Deshmukh of Abasaheb Garware College,
Pune with Dr. Anant Kalase, Principal Secretary,
Mumbai, the other Guests and organizers**

**IQAC and Office of the Joint Director jointly
organized a Workshop for Non-accredited Colleges
in Amravati and Yavatmal Districts**

A State level Workshop on Rain Water Harvesting

Workshop on Patent Drafting, filing and processing

**Short Term Course on innovative methods and Use of ICT
enabled pedagogical tools in teaching learning process**

**State Level Workshop on Quality Culture
Development and New Reforms in NAAC**

**National Conference on Emerging Trends in Science
NCETS -2019**

**National Seminar on Revised Accreditation
Framework of Institutional Preparation: An Overview**

Seminar on Career Counselling

**Train the Trainer Programme-
Use of Language Lab to learn English Language**

वन्यजीव व मानवी संघर्ष

स्वप्नील सु. नागापुरे
बी.कॉम. तृतीय वर्ष

आ धुनिकीकरणाच्या

या युगामध्ये सध्या मानवी जीवन हे अनिश्चित स्वरूपाचे झाले आहे. कुठला प्रसंग कधी घडेल

आणि तो कसा घडेल ही सारी अनिश्चितता सध्या मानवाच्या नशिबी येत आहे. याचे कारण मात्र एकच असू शकते ते म्हणजे मानवाने निसर्गासोबत केलेला दुर्व्यवहार, निसर्गाची केलेली अमानुष हानी आणि त्यातही निसर्गाचाच भाग असलेल्या वन्यप्राण्यांच्या जिवाशी केलेली करामत. पूर्वी माणूस जंगलामध्ये राहत होता. जंगलामध्ये राहणे जंगलातील प्राण्यांची शिकार करणे व त्यावर आपली उपजिविका चालवणे हा माणसाचा दैनंदिन कार्यक्रम होता. पण मानव नंतर हळूहळू प्रगत होऊ लागला. अन्न-वस्त्र-निवारा या गरजा पूर्ण करण्यासाठी तो धळपळ करू लागला. हीच धळपळ करत असताना तो आज इतका प्रगतशील बनला की आज या आधुनिकीकरणाच्या या युगामध्ये वास्तव करत असताना तो निसर्गाच्या सानिध्यात वावरलेल्या आपल्या जुन्या काळाला विसरून गेला. आज त्याच निसर्गाच्या हानीच्या मार्गाने आपल्या पाऊलवाट तो टाकत आहे.

वृक्षसंवर्धन ही काळाची गरज असताना देखील, एखाद्या नवीन वृक्षाची तर मानव योग्यपणे लागवड करत नाही. परंतु अस्तित्वात असलेल्या वृक्षाची सुद्धा त्याला योग्यपणे काळजी घेता येत नाही आहे. जंगलेची जंगले आज याच शहरीकरणामुळे उद्ध्वस्त होताना आपल्याला दिसत आहेत आणि ही जंगले उद्ध्वस्त होत असल्यामुळेच याचा सरळ परिणाम हा वन्यप्राणी आणि मानवी जीवनावर होत आहे. यामुळे एक तर जंगलांकडून मानवी वस्त्यांकडे जंगली प्राण्यांचे स्थलांतर होताना आपल्याला दिसत आहे. आज

वाढणाऱ्या औद्योगिकरणामुळे किंवा शहरीकरणामुळे बऱ्याच प्राण्यांचा जीव धोक्यात आलेला आहे. कारण जंगले उद्ध्वस्त होत असल्यामुळे त्यांच्या राहायच्या ठिकाणावर मानव आपला कब्जा करत असल्यामुळे आज ते वन्यप्राणी मानवी वस्त्यांमध्ये येऊन धुडगूस घालत आहेत. या सान्याचा त्रास आणि परिणाम मात्र मानवाला भोगावा लागत आहे. परंतु मग नाईलाजाने वनसंरक्षक विभागाला त्या वन्यप्राण्यांचा धुडगूस रोखण्यासाठी नाईलाजाने त्यांचा जीव घ्यावा लागत आहे. अर्थातच त्या प्राण्यांची शिकार करावी लागत आहे.

मग प्रामुख्याने याच निसर्ग चक्रातील या प्राण्यांची संख्या जर अशीच कमी झाली तर त्याचा फार मोठ्या प्रमाणात परिणाम हा मानवी जातीवर होणार आहे. अर्थातच अशी कितीतरी प्रकरणे आपल्याला होताना दिसत आहेत. त्यात

प्रामुख्याने काही महिन्यांपूर्वी घडलेल एक प्रकरण म्हणजे 'अवनी' या वाघिनीचं. परंतु असे

अवनी सारखे बरचेसे प्रकरण सुद्धा आज आपल्या समोर घडून गेली आहेत. प्रामुख्याने आज 'शहरीकरण' या संकल्पनेला जास्त वाव मिळत आहे. त्यामुळे कुठेतरी या वाढत्या शहरीकरणामुळे सुद्धा या वन्य प्राण्यांना त्यांच्या मूळच्या जाग्यावरून हालण्यास तत्पर व्हावे लागत आहे. पर्यावरण आणि औद्योगिकरण या दोन संकल्पना जेव्हा आपण एकमेकांसमोर ठेवतो तेव्हा आपल्या असे लक्षात येते की, औद्योगिकीकरणामुळे विकास होतोय हे जरी शतप्रतिशत खरे असले तरी त्या औद्योगिकीकरणामुळेच या पर्यावरणाचा न्हास होतोय हे सुद्धा शतप्रतिशत खरे आहे. याच शहरीकरणामुळे किंवा औद्योगिकीकरणामुळे आज एक पर्यावरणाचा समतोल

असणाऱ्या जागी सुद्धा अनधिकृत बांधकामे केल्या जात आहे. डोंगराऱ्या आज आपल्याला नष्ट होताना दिसत आहेत. एकंदर या साऱ्या भौतिक विकासांमुळे आज निसर्गाचा मात्र ऱ्हास होतोय व त्याचबरोबर या निसर्गाचा अविभाज्य घटक असलेल्या काही महत्त्वाच्या घटकांना सुद्धा याचा फार मोठ्या प्रमाणात फटका बसत आहे.

मानवी शक्ती ही ज्यावेळेस निसर्गाच्या विरूद्ध दिशेने गेली आहे त्यावेळेस अनर्थ घडलेले आहे. मानव आणि प्राणी यांच्यामध्ये अनेक संघर्ष झालेले आहेत. पण या संघर्षांमधून केवळ आणि केवळ या निसर्गाचेच नुकसान झाले आहे. त्यामुळे या निसर्गाच्या अविभाज्य घटकांना वाचविण्यासाठी अर्थात या निसर्गाला वाचविण्यासाठी ज्या काही नैसर्गिक प्रक्रिया व नैसर्गिक संकल्पनेची साथ आपल्याला घ्यावी लागेल व ज्या काही निसर्गाच्या विरूद्ध सुरू असणाऱ्या गोष्टींना प्रामुख्याने

आपल्याला आळा घालावा लागेल.

शासनाला सुद्धा मानवी व वन्यजीव संघर्ष या गोष्टी गांभीर्याने घ्याव्या लागतील. केवळ 'वन्यप्राणी कायदा' अमंलात आहे एवढेच असून चालणार नाही तर त्याची योग्य ती अंमलबजावणी होणे आवश्यक राहिल. जेणेकरून निसर्गाची होणारी हानी, वन्यप्राण्यांच्या होणाऱ्या शिकारी, त्या प्राण्यांना मानव जातीकडून होणारा त्रास या साऱ्या गोष्टींवर आपल्याला आळा घालणे आवश्यक आहे. जेणेकरून 'जियो और जिने दो' या निसर्गाच्या सूत्राला आपण न्याय देऊ शकू व आपल्या जगण्याबरोबरच प्राण्यांच्या जगण्याचा सिद्धांत मानू आणि आपला निसर्ग अधिक सुंदर कसा होईल, अधिक छान कसा होईल, अधिक मजबूत कसा करता येईल या मागाने प्रयत्न करू असा आशावाद व्यक्त करण्यास काही हरकत ठरणार नाही.

आई बाबा

आईने बनवलं

बाबांनी घडलं

आईने शब्दाची ओळख करून दिली

बाबांनी शब्दाचा अर्थ समजवला.

आईने विचार दिले,

बाबांनी स्वतंत्र्य दिले.

आईने भक्ती शिकविली,

बाबांनी वृत्ती शिकविली.

आईने लढण्यासाठी शक्ती दिली

बाबांनी जिंकण्यासाठी नीती दिली

त्याच परिश्रमांमुळे यश माझ्या हाती आहे,

म्हणून तर माझी आज ओळख आहे.

कु. दिव्याणी एस. वावगे
बी.सी.ए.प्रथम वर्ष

वन्यजीव व मानव जीवन

गे ल्या

काही वर्षात वन्य जीव आणि मानव यांच्यातील वाढत्या संघर्षाचे. त्यातून वन्यजीवांकडून माणसावर होणारे वाढते हल्ले. त्याविरोधात होणाऱ्या मानवी उपाययोजना वन्य जीवांच्या जीवावर बेतणे याबाबत एक विदारक चित्र समोर येऊ लागले आहे. या संघर्षाची तीव्रता कमी करायची असेल तर मुख्यत्वे विकास साधताना वन्यजीवांच्या नैसर्गिक आधिवासाचा सुद्धा गंभीरपणे विचार करावा लागेल. वन्य जीवांचे मृत्यू अथवा त्यांच्यावर होणारे हल्ले अनैसर्गिक असले तरी त्यामागची कारणे नैसर्गिक आहे, कारण मानव आणि वन्य जीव दोघांकरिता हा संघर्ष जगण्याचा आहे, जिंकण्याचा नव्हे !

देशभरात आज ५० अतिसंरक्षित व्याघ्र प्रकल्प अस्तित्वात आहेत. तरी वन्य प्राणी आणि मनुष्यातील संघर्ष वेळीअवेळी उफाळून येतो. मध्यप्रदेशातील शाहडोल येथे २०१९ च्या सुरुवातीलाच विद्युत प्रवाह असलेल्या तारेच्या स्पर्शाने तर कर्नाटक बंदीपूर येथे दोन वाघ आणि एका हत्तीचा विषप्रयोगाने झालेला मृत्यू वन्यजीवप्रेमींना चटका लावून गेला. १९७२-७३ साली सुरू झालेल्या व्याघ्र प्रकल्पांचा उद्देश केवळ वाघांचे संवर्धन इतकाच मर्यादित नव्हता. किंबहुना त्याला वाघांचे नाव देऊन वन्यजीवांचे नैसर्गिक संरक्षण व्हावे या हेतूने व्याघ्र प्रकल्पांची निर्मिती सुरू झाली आणि हिंदुस्थानातील पहिला व्याघ्र प्रकल्प जिम कॉर्बेट यांचे नावे सुरू झाला.

वाघांच्या माध्यमातून जैवविविधतेचे आणि निसर्गाचे संवर्धन व्हावे हा व्यापक हेतू त्यामागे दडला आहे. काझीरंगा येथे व्याघ्र प्रकल्पाच्या माध्यमातून गेंड्याचे, कर्नाटकला बंदीपूर व्याघ्र प्रकल्पात हत्तीचे, सुंदरवन येथे खान्या

कु. समिक्षा साहेबराव ठाकरे
बी.एस्सी. द्वितीय वर्ष (इलेक्ट्रॉनिक्स)

पाण्यातील मगरी असो अथवा एकेकाळी मेळघाटमधील सर्वात जास्त संख्या असलेले गौर असो, या सर्व लोप पावत चाललेल्या वन्यजीवांना संजीवनी व्याघ्र प्रकल्पांनी मिळवून दिली. व्याघ्र प्रकल्पांची सुरुवात होऊन संवर्धनात लक्षणीय यश देखील प्राप्त होऊ लागले. मात्र आता वन्यजीवांच्या आणि नागरिकांच्या समोर नवीन मोठे आव्हान उभे

राहिले आहे. विशेषतः गेल्या काही वर्षात याबाबतीत विदारक चित्र समोर येऊ लागले आहे. त्यातून सृष्टीतील या दोन जिवांचा आपसातला संघर्ष भविष्यातील मोठ्या नैसर्गिक आपत्तीची चाहूल देत आहे. यातून वेळीच बोध घेतला गेला नाही तर येणाऱ्या काळात उद्भवणाऱ्या परिस्थितीवर कुणाचेच नियंत्रण राहणार नाही.

रोजच्या घटना बघता वन्यप्राण्यांचे होणारे मृत्यू आणि नागरिकांचा संघर्ष हा सर्वांच्याच काळजाचा ठोका चुकविणारा आहे. कधी अपघातात, कधी शिकार, कधी विद्युत तारेच्या स्पर्शाने तर कधी मानवी वस्तीत प्रवेश केल्याने झालेली जिवितहानी येणाऱ्या काळातील भयावह परिस्थितीचा अंदाज देण्यास पुरेशी आहे. भुतकाळातील आकडे बघता हा विषय गंभीर वळणावर उभा आहे.

हिंदुस्थानचा विचार केल्यास वन्य जिवांच्या हल्ल्यात ठार झालेले २०१७ साली प्रकाशित केंद्र सरकारचे आकडे नागरिक आणि वन्यजीवांच्या आपसातील संघर्षाचे विदारक चित्र उभे करणार आहे. एप्रिल २०१४ ते मे २०१७ या तीन वर्षात केवळ वाघ आणि हत्तीच्या हल्ल्यात सरासरी रोज एक नागरिक या प्रमाणे ११४४ नागरिक मारले गेले आहेत.

वन्यजीवांचे विविध प्रकार असल्याने एकूण मृत

वन्यजीवांचे निश्चित आकडे मिळणे कठीण आढते. पण वन्यजीवातील वाघांचे महत्त्व आणि माध्यमांचे वाघाबद्दलचे वलय बघता आकडेवारी उपलब्ध आहे. बाकी हत्ती, बिबटे यांसारख्या वन्य जिवांची आकडेवारी स्थानिक पातळीवर उपलब्ध असते. तर, दर वर्षाला किमान ८० हत्ती मनुष्याकडून प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्षरित्या मारले जात असल्याचे अभ्यासकांचे संशोधन आहे.

वाघांचा विचार केल्यास २०१४ साली ७८, २०१५ साली ८०, २०१६ साली १२० तर २०१७ साली ११५ वाघ मृत झाले आहेत. मृत वाघांचा आकडा बघितल्यास मध्य प्रदेश, महाराष्ट्र, आसाम या तीन राज्यात ५५% वाघ मृत

झाले आहेत.

वन्यजीव संवर्धनाच्या कार्यात सक्रिय असलेल्या वाईल्ड लाईफ ट्रस्ट ऑफ इंडिया या संस्थेचे सदस्य आणि नागपूर येथील वन्यजीवप्रेमी प्रफुल्ल भांबुरकर यांनी या संदर्भात काही मौलिक सूचना केल्या आहेत. त्यानुसार या सर्व संघर्षाची तीव्रता कमी करायची असेल तर मुख्यत्वे विकास साधताना वन्यजीवांचा नैसर्गिक अधिवासाचा सुद्धा गंभीरपणे विचार करावा लागेल. वन्यजीवांचे मृत्यू अथवा त्यांच्यावर होणारे हल्ले अनैसर्गिक असले तरी त्यामागची कारणे नैसर्गिक आहेत. कारण मानव आणि वन्यजीव दोघांकरिता हा संघर्ष जगण्याचा आहे, जिंकण्याचा नव्हे !

स्त्री, महिला, बाई असे उपमा
दिल्या मला

स्त्री म्हणजे वेल,
जी झाडाशिवाय उभी राहू शकत नाही
स्त्री म्हणजे संसाराच गाडं पेलणारी दासी

स्त्री म्हणजे लेकरांना सांभाळणारी
स्त्रीनेच करावा नवस, उपास, तापास
तरी घरात अस्तित्व तिचे शून्य

स्त्री ही शोभते अबोल मंदिरात
नाहीतर पुरुषांच्या शयन कक्षात

स्त्रीने करावे कर्तृत्व महान,
तरी असते ती लहान

स्त्री ही जरी असली कमावती
पण पुरुषाची आजही दासी

नको ते स्त्री जीवन
जिच्या मागे जन्मोजन्माचे रडगाणं

प्राजक्ता सुनील अलोणे
बी.एससी. प्रथम वर्ष (सीबीझेड)

बदलत चाललेली नाती...

कु. ऋतुजा मंगेश औतकर
बी.एस्सी. प्रथम वर्ष (पीसीएम)

ना तं... खरच नातं

म्हणजे काय ? ते कसं असावं ?

खरंतर आज या विषयावर

बोलायची गरज आहे. नात्यांना सावरायची गरज आहे.

तर नातं म्हणजे काय ? तर, 'जे स्वार्थापलिकडे केले जाते ते म्हणजे 'प्रेम' आणि 'या प्रेमाने जी बध्यापर्यंत भिडणारी घट्ट गाठ तयार होते नं ते म्हणजे नातं' नात्यांची वीण...

अहो, पण हल्ली नात्यांची संकल्पनाच बदलत चालली आहे. आपलेच आपले वैरी झालेत, नात्यांचा चक्क खूण केलाय या पिढीने. आज स्वतःच मूल बाप म्हणायला तयार नाही; काय करावं त्यांनी ? विचार केलाय कधी ?

जग खूप पुढे गेलय म्हणतो न आपण ? डिजिटल झालय; खूप तंत्रज्ञान विकसित झालंय आणि चक्क यंत्र मानव तयार झालेत, भावनाशून्य... पण याच विकसित तंत्रज्ञानाने हाडामासाच्या माणसातील प्रेमच आटवून टाकलंय, भावनाशून्य, दगडाच काळीज बनून टाकलंय. हो मान्य आहे देश खूप विकसित झाला, खूप प्रगती झाली पण या तंत्रज्ञानाच्या प्रगतीबरोबर माणसातील माणूसकीचे सर्व झरे आटत गेलेत, माणूसकी लोप पावली, असं म्हणायला हरकत नाही.

आज पोरगं बाप म्हणायला तयार नाही म्हणून 'वृद्धाश्रमांची' निर्मिती झाली. पोटच्या गोळ्याला, तान्हुल्याला रस्त्यात टाकून जातात म्हणून 'अनाथआश्रमांची' निर्मिती झाली. आई-वहीण-बायको यांचा आदर कमी झाला म्हणून 'बलात्कार' प्रकरणे वाढलीत. आणि हो, एक आई स्वतःच्याच मुलीला गर्भात मारून टाकते म्हणून 'स्त्रीभ्रूण-हत्येसारखी' पाप घडलीत, घडत आहेत. जागोजागी पाळणाघरे निर्माण झालीत... खरंच कुठे गेले हो प्रेम, तो ओलावा, तो मायेचा पाझर...

काळ बदलला पण या काळाने माणसांचा, त्यांच्यातील भावनांना, माणुसकीचा पार चूरा करून टाकलाय

या काळाने नाती मात्र पार होरपळून काढलीत... क्रूर, अहंकारी, स्वार्थी झालेली ही पिढी जिला कशाचेच भान राहिलेले नाही...

मी माझ्या डोळ्यांनी पाहिलेले अतिशय विदारक प्रश्न प्रकषाने नमूद करत आहे. शहरा येईल अंगावर...

काल असेच बाहेर गेले होते. वाटेने आईबरोबर परत जात होते. तोच अचानक विदीर्ण, रडकुंडी, जीर्ण, कर्कश आवाज कानी पडला. तो आवाज ऐकताच जणू पायाखालची जमीन सरकल्यागत झाली. अचानक स्तब्ध होत त्याच थोड्या घाबरट, कापऱ्या आवाजाकडे मागे वळून पाहते तर काय ? एक अतिशय म्हातारे आजोबा जिवाच्या आकांताने रडत होते. पाहताच क्षणी धक्का बसला. त्यांना मारणारा दुसरा-तिसरा कोणीच नसून त्यांचा स्वतःचा मुलगा होता. खूप राग आला, पण काहीच करू शकत नाहीये याचा माझाच मला राग आला. पण इलाज नव्हता... काहीच !

त्या आजोबांना त्यांच्या मुलाने जाड, भगच्च दंड्याने घाव घातले होते. आणि क्षणातच ते ओकसाबोकशी रडू लागले. दृष्य पाहून स्तब्धच राहिले मी. काहीच सुचत नव्हतं. त्या मुलावर हसावं का रडाव काहीच कळत नव्हतं. तेवढ्यातच त्या मुलाने परत त्या जीर्ण शरीरावर घाव घालून त्यांना उठायला सांगितले. बिचारे ! ते जीर्ण शरीर उठायला लागलं आणि हळूहळू चालायला लागलेत तोच त्यांना लाथ मारून घरात लोटून दिले...

अरे बापरे !.... अशक्य आहे... त्यांच्या मुलाला त्यांना अशा दंड्याने, लाथांनी तुडवताना काहीच वाटले नसेल का ? प्रश्न मनात रेंगाळत होते. पण त्या मुलाच्या चेहरावर अजिबात पश्चात्तापाचा लवलेशही नव्हता ना चेहऱ्यावर त्रास दिसत होता. अतिशय क्रूर, अमानुष होता तो. रस्त्याने चालता चालता माझ्यातील कवी जागृत होत मनात ओळी रेंगाळू लागल्यात -

“आपल्याच माणसांशी अमानुषपणे

का वागता माणसे ?

निर्दयीपणे, क्रूरपणे
का वागतात माणसे ?
कुठे गेलेत ते संवेदन मन
पाहून दुसऱ्यांचे दुःख....

दुसऱ्यांचा यातनादायी आक्रोश पाहून
का कळवळत नाही माणसे ?
खरोखर कधी कधी कळत नाही
असे का वागतात माणसे”

खरंच काय चुकले असेल त्या म्हातान्या जिवाचे की
त्यांच्या पोटच्याच पोराने त्यांना अशी वागणूक द्यावी...
त्यांचा इतका तिटकारा करावा. हा तोच बाप होता ज्याने त्या
मुर्खाला लाडाने वागवून मोठं केलं होतं, अंगा-खांद्यावर
खेळवलं होतं. जो बाप दोन बेटांची चापट मारताना इतका
विचार करतो त्यांच्या नशीबी असे भोग यावेत ?....

माझ्या मनात सारखे तेच ते विचार येत होते. क्षणार्धात
शेख बिस्मिलांच्या कवितेच्या ओळींचे स्मरण झाले-

“माणसा माणसा असे का वागतो,
जिणे का जगतो पशुपरी.
झाले का रे तुझे मन हे कठोर,
दयेचा पाझर गेला कुठे ?....”

खरंच जाब विचारावस वाटतं... पण काही फायदा
नाही. या काळाने खूप गोष्टी बदलवल्या. आधुनिक तंत्रज्ञानाने
गर्दी केली पण माणूस ‘एकटा’ झाला. ‘पैसा-पैसा’ करता
करता अस्तित्वही विसरून गेला. पैसा आला पण त्यासाठी
नाती सरणावर टांगली गेलीत व आकंठ स्वार्थ, लोभ, मत्सर,
द्वेष वाढीस लागला....

आता मला एकच प्रश्न खुणावतो; खरंच या जगात
पुर्वीची माया, आपुलकी नव्याने जन्म घेईल का ? तिच
आपुलकी, माणूसकी, प्रेम, गोकुळ परत घराघरात नांदेल का
? बदलत्या नात्यांची क्रूर संकल्पना बदलून स्वर्ग निर्माण
होईल का ?

परंतु जोपर्यंत असे आई-बापावर हात टाकणारे, आदर
न करणारे, स्वार्थात आकंठ बुडालेले जग आहे आणि
पैसासाठीच कोरडी धावाधाव आहे तोपर्यंत हा देश आणि
यातील नाती गुण्या गोविंदाने नांदणे कठीणचं...

औद्योगिकीकरणात नाती मात्र होरपळून निघालीत...
माणसाचं हृदयही दगडाचं केलं तंत्रज्ञानाने...

हात जोडून विनंती, खरंच नात्यांना जपा, त्यांना
सावरा. नात्यांशिवाय जग नाही. प्रेमाची गुंफण तयार करा.
स्वर्ग तयार होईल. सावरा तुटत चाललेल्या नात्यांना !... सारे
अवघडचं

“घर असावे घरासारखे
नकोच नुसत्या भिंती
त्यात असावा प्रेम, जिव्हाळा
नकोच नुसती नाती....”
बघा पटतयं का ???

लढाई

कु. अश्विनी र. कुरळकर
बी.सी.ए. प्रथम वर्ष

फुलाने अपेक्षा केली का कधी
काट्या कडून आधारची ?

जमिनीने कधी वाट पाहिला का
आभाळाच्या सावलीची ?

किनाऱ्याला वाटली का
कधी भिंती समुद्राच्या पाण्याची ?

कधी वाऱ्याने संग धरली का
शेवटपर्यंत पाचोळ्याची ?

अशीच लढाई आहे ही
आपल्या एका जीवनाची,

फक्त एकट्यानेच लढून
आहे ती जिंकायची

समाजमाध्यम आणि समाज

स्वप्नील सु. नागापुरे
बी.कॉम. तृतीय वर्ष

५ नवाला जर स्वतःची प्रगती करायची असेल तर त्याला भाषेचे ज्ञान असणे फार आवश्यक असते. कारण भाषेचे ज्ञान मानवाला विचार करण्यास प्रवृत्त करते आणि त्याच विचारातून माणूस काहीतरी क्रियाशील होतो ते त्याला व

घडत आहे किंवा नाही हे माहिती होण्यासाठी रेडिओ हे ते वहा एक समाजमाध्यम होत. याच समाज माध्यमां मधून समाजाची दशा आणि दिशा लोकांना कळायची परंतु आज आधुनिकीकरणाच्या

त्याच्या समाजाला एक तर वरदान असते किंवा शाप ठरते मग प्रामुख्याने निर्माण झालेल्या या विचारामधून त्या मानवाच्या प्रगतीचा आलेख सुद्धा ठरत असतो आणि मग अशाच प्रगतशील माणसांमधून घडत असतो प्रगतशील समाज. मग याच समाजामधून अनेक क्रांतीमय शोध लागतात जे संदेश वहनाच्या क्षेत्रातील असो किंवा मग दळणवळणाच्या क्षेत्रातील असो. परंतु प्रखरतेने या शोधांचा परिणाम समाजावर मात्र होत असतो. मग तो परिणाम दाखविण्यासाठी आपल्यासमोर तटस्थपणे उभे राहतात समाजमाध्यम. मग या समाजात घडत अलेल्या अनेक वाईट गोष्टी असोत किंवा चांगल्या गोष्टी असोत प्रामुख्याने त्या गोष्टींवर प्रकाश टाकण्यासाठी समाजमाध्यमांचा उपयोग हा फार मोठ्या प्रमाणात होतो. मग याच समाजमाध्यमांमधून या समाजाची आगळेवेगळी रूपे दिसतात. एकंदरितच समाज आणि समाजमाध्यम यांचे कुठेतरी मेळ आहे असे वेगळे सांगणे गरजेचे वाटणार नाही.

पूर्वीच्या काळात मनोरंजनाची इतकी फार काही साधने नव्हती. त्यामुळे लोक नेहमी एकमेकांच्या भेटी गाठी घेण्यात मग्न असायचे अर्थातच भावनिक जवळ होती. एकमेकांबद्दल थोडीफार आपलकी होती आणि राहिला प्रश्न समाजात काय

युगात जगत असताना या भेटीगाठी तर संपल्याच परंतु एकमेकांबद्दल असलेला जिव्हाळा मात्र केव्हाच हरवला आहे. आणि त्या जिव्हाळ्याची खरी जागा आज घेतली आहे. इथल्या सोशल नेटवर्किंगच्या जाळ्याने अर्थातच समाज माध्यमांनी मग प्रामुख्याने याच समाजातील माणसांसाठी, माणूस म्हणून वास्तव करणाऱ्यांसाठी ही समाज माध्यमे कधी-कधी फायदेशीर ठरतात तर कधी जिवघेणी सुद्धा ठरतात. हीच समाजामध्ये कधी समाजासाठी क्रांतीची मशाल पेटवतात तर कधी समाजासाठी शांत-शितल पाणी बनून आग विझविण्याचे काम देखील करत असतात. या समाजात होणाऱ्या प्रत्येक हालचालींवर ही समाज माध्यमे घणाघाती वार करतात.

त्यामुळे या समाजातील चांगल्या व्यक्तींना या समाजात आपली एक चांगली ओळख निर्माण करता येते. परंतु याच समाजात असलेल्या दरिद्रांना लोकांसमोर आणण्याचे काम सुद्धा हे समाजमाध्यमेच करीत असतात. मग याचे कितीतरी उदाहरणे आपल्यासमोर येतात. या देशाची जर कुठे हानी होत असेल तर हीच समाजामध्ये ती दाखवतात. अर्थात या देशाचा चांगुलेपणा व प्रसिद्धी सुद्धा याच समाजमाध्यमांमधून होत असते. परंतु जेव्हा एखादे वाईट

कृत्य किंवा एखादी अत्यंत दयनीय गोष्ट या समाजातल्या एखाद्या घटकामध्ये घडते तेव्हा ते दाखविण्याचे किंवा ते समाजासमोर आणण्याची प्रामुख्याची जबाबदारी पार पाडत असते समाज माध्यमे. मग या देशाच्या दोन्ही बाजू न घाबरता सरळपणे समोर आणण्याचे प्रामुख्याने काम करत असते समाजमाध्यम. परंतु समाजमाध्यमांच्या काही घटकांचा विचार केला असता त्या घटकांना प्रामुख्याने चालवित असतो हा समाज. याच घटकांच्या माध्यमातून या समाजमाध्यमांचा दुरुपयोग केला जातो. अर्थातच योग्य तो वापर न करता वाईट दिशेने अथवा बेकाम असा वापर या समाजमाध्यमांचा केला जातो. मग त्याचे दुष्परिणाम देखील याच समाजाला भोगावे लागतात. म्हणजेच समाजाचाच भाग असलेल्या काही घटकांमुळे या समाज माध्यमांचा योग्य तो वापर न झाल्यामुळे अख्या समाजाला याचा परिणाम भोगावा लागतो. मग प्रामुख्याने हाच समाज या समाजमाध्यमांच्या विरोधी प्रवाहात जाण्यास लागतो आणि एकंदरित सारं काही विस्कळित स्वरूपाच घडवायचे ठरवतो. मग प्रामुख्याने समाजमाध्यमे आणि समाज यांमध्ये जर सामंजस्य राखायचे असेल तर समाजातील प्रत्येक नागरिकाने सत्याची नाळ ठेवणे आवश्यक असेल. अर्थातच समाजमाध्यमांची सुद्धा तेवढीच जबाबदारी असेल की समाजातील प्रत्येक वस्तुस्थिती दाखविताना ती सत्याशी संबंधित असावी मग दोन्ही घटक समाजमाध्ये आणि समाज जेव्हा सत्याशी आपली नाळ जोडेल त्यावेळेस राष्ट्राचा व समाजाचा विकास होण्यास हातभार लागेल आणि देश महासत्ता होईल असा आशावाद करण्यास काही हरकत ठरणार नाही.

मुलगी

कु. ऋतुजा मंगेश औतकर
बी.एससी. प्रथम वर्ष (पीसीएम)

लोक म्हणतात मुली,
असतातच परक्वाच धन
म्हणून का हो माऊली
तुम्ही दुःखवता तीच मन...

लहानपणापासून ती,
ताबा घराचा घेते...
तिच्या स्पर्शाने
अखळे घर दणाणते...

नाती सर्व सांभाळत,
घर आनंदाने फुलवते...
तिच्या रूपानेच तर घरात,
लक्ष्मी सुखाने नांदते...

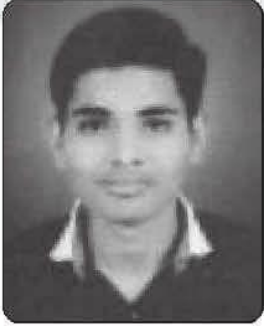
प्रेम देत प्रत्येकाला
बांधून तू ठेवते...
चित्तनाने माहेरच्यांच्या,
होरपळून ती जाते...

लढा झाले म्हणून का,
ती होते परक्वाची,
अहो सासरी जाते तरी,
चित्त असते माहेरी...

सासरच्यांची मने जिंकत,
ती माहेरच्यांची मान उंचावते...
आज वंशाच्या दिव्यापेक्षा,
मुलगीच माहेर सांभाळते....

पहिला पाऊस... पहिला सर !

हेमंत संजय खडे

बी.एससी. द्वितीय वर्ष (पीसीएम)

या वर्षी पाऊस चांगलाच लांबला. त्यामुळे उकाड्याने हैराण झालेल्या प्रत्येकाच्या मनात पाऊस कधी एकदा पडतोय असं झालं होतं शेवटी पाऊस, एकदाचा पडला आणि सगळ्यांनीच निःश्वास सोडला पहिल्या पावसात भिजण्याचा आनंद सगळ्यांनीच घेतला. या पहिल्या पावसाचीही वेगळीच मजा असते.

जुन्या आठवणी आपोआप आठवतात. शाळा, कॉलेजातील त्या दिवसांमध्ये आपण पुन्हा खेचले जातो आणि आपल्याबरोबरच जगाचा पोर्शीचा शेतकरीवर्ग सुद्धा त्याच्या बिज-पेरणीला सुरूवात करतो.

पहिला पाऊस... पहिला पाऊस म्हणलं की त्या पावसासोबत येणारा वारा, आकाशात एकत्र येणारे ते काळे ढग, पक्षांची घरट्यात जाण्यासाठी असणारी लगबग असं सगळं प्रसन्न वातावरण असतं. पहिल्या पावसाचा पहिला थेंब जेव्हा उन्हाने तापलेल्या जमिनीवर पडतो तेव्हा येणारा मृदगंध तर काय वर्णावा !

हातातील सगळी कामं टाकून त्या पावसात मनमुराद भिजायचं पावसाचे ते टपोरे थेंब अंगाला टोचत असले, तर ते झेलून त्याचा आनंद घ्यायचा. मातीचा सुगंध दरवळत असताना मित्रांबरोबर त्या पावसात नाचायचं आपल्यातील प्रत्येकाला हा पाऊस कधी ना कधी अनुभवायला मिळतोच.

पहिला पाऊस पडला की कोणी बाईक काढून मस्त भिजत लाँग ड्राईव्हला जातं, तर कोणी प्रेयसीसोबत समुद्रकिनारी जाऊन दगडांच्या आडोश्याला हा पाऊस अनुभवत असतं. काहीजण हा पाऊस फक्त घराच्या खिडकीतून अनुभवतात. तर काही लांब डोंगरावर जाऊन पहिल्या पावसात सोबत चहा आणि गरमागरम कांदा भजी

असली तर त्या पावसाची गंमत ही वेगळीच असते. एकंदर काय तर, प्रत्येकाची पहिला पाऊस अनुभवण्याची वेगळी तऱ्हा असते.

पहिला पाऊस म्हटला की, मला आठवतं ते माझ गावं. माझा पहिला

पाऊस हा मला माझ्या गावीच भेटायचा. मे महिन्याची सुट्टी पडली की मी गावाला जात असल्याने आमची भेट तिथेच व्हायची. पहिला पाऊस पडला की गावाचं वातावरण प्रसन्न होतं. घरी शेतीची लगबग सुरू असते. गावातील छोटेमोठे झरे दुथडी भरून वाहू लागतात. त्याचा खळ-खळ आवाज ऐकत राहावासा वाटतो... वरून त्यात भर पडते ती म्हणजे मातीच्या आल्हाददायक सुगंधाची...

कॉलेज व पहिला पाऊस हे कॉम्बिनेशन कॉलेजमध्ये असताना मी पहिला पाऊस खऱ्या अर्थाने एन्जॉय केला. कॉलेजमधल्या मित्रांसोबत पावसात केलेली बाइक राईट मग येताना टपरीवरच्या चहाचा आस्वाद घेऊनच घरी परतणे. कॉलेज आणि पहिला पाऊस हे कॉम्बिनेशन सगळ्यात बेस्ट आहे.

महाबळेश्वरचा पहिला पाऊस

प्रत्येक वर्षी मी पहिला पाऊस खूप एन्जॉय करतो, मात्र आठवणीतील महाबळेश्वरचा पाऊस. मी तेव्हा दहावीत होतो. पावसाच्या निमित्त्याने आम्ही कुटुंबियांनी महाबळेश्वर जाण्याचा बेत आखला. तो मे-महिन्याचा शेवटचा आठवडा होता. बहुतेक त्यामुळे पावसाची शक्यता नव्हती. दुसऱ्या दिवशी आम्ही तेथील प्रसिद्ध सनसेट पॉइंट पाहण्याचं ठरवलं

आणि संध्याकाळच्या चारच्या सुमारास तेथे पोहोचलो. मात्र थोड्याच वेळात तेथे काळे ढग दाटून आले. आम्ही ओळखलं की आता पाऊस येणार आहे आणि तो पडलाही. सनसेट पाहता आला नाही याचं दुःख करत बसण्यापेक्षा आम्ही तो पाऊस खूपच एन्जॉय केला. मनसोक्त त्या पहिल्या पावसात भिजलो. पाऊस गेल्यानंतर तेथील धुक्यातून चालतानाचा जो अनुभव होता तो अविस्मरणीय. त्या पावसात त्या खांद्याच्या मक्याच्या कणसाची चव नंतरचे कित्येक दिवस जिभेवर रेंगाळत होती. तो महाबळेश्वरचा पाऊस मी कधीही विसरणार नाही.

पावसाची सरप्राईज एन्ट्री :

आम्ही एकदा प्लॅन करून जून महिन्याच्या सुरुवातीला बोरिवलीच्या संजय गांधी नॅशनल पार्कला गेलो होतो. पावसाळ्यात इथलं वातावरण अगदी मस्त असतं. त्यात आम्ही बाईक घेवून गेलेलो असल्याने आम्ही बऱ्याच ठिकाणी जाणार होतो. कान्हेरी गुफाही फिरून घेवू असा विचार करून तेथे गेलो. तेथे थोळावेळ थांबून निघणार तेवढ्यात अचानक पाऊस पडू लागला. मग काय, मोबाईल आणि वॉलेट बाईकच्या डिकीमध्ये ठेवून आम्ही मनमुराद भिजलो. तिकडच्या धबधब्याखाली मस्त आंघोळ केली. महत्वाचं म्हणजे त्यावेळी तिथे आमच्याशिवाय कोणीच नसल्याने आम्हाला वेगळाच आनंद मिळाला. तिथे काढलेले फोटो जेव्हा बाकीच्या मित्रांना दाखवले तेव्हा सगळे जण आम्ही तिथे का नव्हतो याचं दुःख व्यक्त करत होते. आम्हाला मात्र पावसाने मस्त सरप्राईज दिलं होतं. तो दिवस प्रत्येक पावसाळ्यात मला अनुभवायला मिळायला हवा असं मला वाटतं. पण काही ना काही कारणांमुळे तिथे जाण्याचा नंतरचा बेत करावाचं लागेल...

असे माझ्या आठवणीतील असलेले पहिल्या पावसाचे वेगवेगळे क्षण...

मावेचा ओलावा प्रेमाची आपुलकी
आई तुच माझी उन्हातली साऊली ।

तुझ्याच गं प्रितीने
झाली मी भाग्यशाली ॥

आई तुझ्या वात्सल्याला
नाही जोड कुणाची

आई तुझ्याच आधाराने
झाली किर्ती माझी ॥

आई तुझ्याशिवाय नाही कुणाचाही आधार
एकटी मला सोडून तू का गेली दूर ।

आई तुझ्याच मुळे होत घराला घरपण
नाही तुझ्याविण काहीपण ॥

आई तुझ्या आठवणी आहे
सागरा एवढ्या

नाही त्याचा होणार कधीही अंत
माझ्या शरीरात प्राण आहे जोपर्वत
तुझी आठवण वेताच येते डोळ्यात पाणी
कारण तुझ्याच तर मुळे आहे
आज मी सर्व काही ॥

वन्यजीव

संतोष सं. नागे

बी.टेक. द्वितीय वर्ष (कॉस्मेटिक)

गे

ल्या काही वर्षात वन्य जीवन आणि मानव यांच्यातील वाढत्या संघर्षाचे त्यातून वन्यजीवांकडून मानसावर होणारे वाढते हल्ले त्याविरोधात होणाऱ्या मानवी उपाययोजना वन्य जीवांच्या जीवावर बेतने याबाबत एक विदारक चित्र समोर येवू लागले. या संघर्षाची तीव्रता कमी करायची असेल तर मुख्यत्वे विकास साधतांना वन्यजीवांच्या नैसर्गिक अधिवासाचा सुद्धा गंभीरपणे विचार करावा लागेल. वन्यजीवांचे मृत्यु अथवा त्यांच्यावर होणारे हल्ले अनैसर्गिक असले तरी त्यामागची कारणे नैसर्गिक आहे. कारण “मानव आणि वन्य जीव दोघांकरिता हा संघर्ष जगण्याचा आहे जिंकण्याचा नव्हे !”

देशभरात ५० व्याघ्र प्रकल्प अस्तित्वात आहेत. तरी वन्य प्राणी मनुष्यातील संघर्ष वेळोवेळी उफाळून येतो. मध्यप्रदेशातील शाहडोल येथे २०१८ च्या सुरुवातीलाच विद्युत प्रवाह असलेल्या तारेच्या स्पर्शाने तर कर्नाटक बंदीपूर येथे दोन वाघ आणि एका हत्तीच्या विषप्रयोगाने झालेला मृत्यु वन्यजीवप्रेमींना चटका लावून गेला. व्याघ्रप्रकल्पांचा उद्देश केवळ वाघांचा संवर्धन इतकाच मर्यादित नव्हता. किंबहुना त्याला वाघाचे नाव देवून वन्यजीवांचे नैसर्गिक संरक्षण व्हावे या हेतूने व्याघ्र प्रकल्पाची निर्मिती झाली आणि हिंदुस्थानातील पहीला व्याघ्र प्रकल्प जिम कॉर्बेट यांच्या नावे सुरू झाला.

सृष्टीतील या मानव आणि प्राणी या दोन जीवांचा आपसातला संघर्ष भविष्यातील मोठ्या नैसर्गिक आपत्तीची चाहूल देत आहे.

सत्तेचे समीकरण

मेघना सुर्यवंशी

बी.एससी. तृतीय वर्ष (बायो.)

लो

कशाही असलेल्या या भारत देशात सत्तेचे कस समीकरण होत, पाहायला मिळते. कर्जमाफी, आरक्षण या सारख्या मुद्यावरून जनतेच्या हृदयात जागा करून त्यांची मत विकत घेण्याचा प्रयत्न नेते करताना दिसत आहेत व ते सिद्ध ही होत आहे.

पण जनतेचा हा आक्रोश हा प्रश्न विचारत नाही का? पाचव्या स्थानावर असलेली प्रबळ अर्थव्यवस्था भारतात आहे असे असून सुद्धा रोजगार नाही, शेतकऱ्याला कर्जमाफी देऊन दुखाऊ नका तर त्याच्या शेतमालाला भाव देऊन त्याचा स्वाधीमान जागा करा. रामाच राजकारण न करता उज्ज्वल समाजकारण घडवा.

जातीवर आधारित आरक्षणे दिल्या पेक्षा जात नष्ट करून सर्वांना समान संधी व भारतीय हीच जात घोषित करा. आरक्षण हे जातीवर नव्हे तर आर्थिक समता पाहून द्यावी.

पाऊलवाट दारुमुक्तीची

प्रथमेश कुमार प्रदीप भेले
बी.एससी. प्रथम वर्ष (बायो.)

नि सर्ग नियमांच्या विरुद्ध वागून मनुष्य स्वतःच्या विनाशाला कारणीभूत ठरत आहे. पशू-पक्षी हे निसर्गनियमांचे पालन करीत असल्याने ते सुखी ठरले आहेत. याउलट मानव बुद्धीच्या जोरावर प्रचंड प्रगती करूनही दुखी ठरला आहे. परमेश्वराने दिलेल्या बहुमूल्य देहामध्ये विष पेरून त्याचे रूपांत नरकात केले आहे. ९०%

माणसं व्यसनाच्या आहारी गेली आहेत. त्यामुळे व्यसन म्हणजे नेमके काय याचा अर्थ समजून घेणे गरजेचे आहे.

व्यसन म्हणजे काय ?

व्यसन या संस्कृत शब्दाचा अर्थ 'संकट' असा होतो. वाईट सवयीतून मनुष्याचा सर्वनाश होतो. ज्याच्यापायी मनुष्याच्या अमूल्य शरीराला बाधा येऊन मानसिक आरोग्याला बाधा येते. त्याला व्यसन असे समजावे. मनुष्यासाठी आवश्यक नसलेल्या पदार्थांचा वारंवार वापर केला जातो. चैन किंवा ऐश म्हणून अमली पदार्थांच्या पाशात अडकला जातो. कालांतराने मनुष्य व्यसनाच्या इतक्या आहारी जातो की त्यातून सुटका होणे कठीण जाते. व्यसन सोडण्याचा प्रयत्न केला, तर मन व शरीराला थरकाप होऊन मन दुर्बल होते. काहीतरी हरवल्याची जाणीव होते.

व्यसनाचे असलेले संकट हे खऱ्या अर्थाने रोगाचे केंद्र आहे. रोग्यावर ज्याप्रमाणे उपचार केले पाहिजे. घरगुती, वैद्यकीय, समूह, धार्मिक मनावरील ताबा अशा अनेक प्रकारातून उपचार करणे शक्य असते. व्यसन नावाच्या संकटातून सुटण्यासाठी अनेक प्रकारचे उपाय असले तरी त्यातून सुटका करून घेण्यासाठी स्वतःच्या मनाची तयारी महत्वाची असते. घोड्याला पाणी पिण्यासाठी कितीही पाणवठ्याकडे नेले तरी त्याची तयारी नसली तर तो पाणी पिणार नाही.

राज्य शासनाच्या सामाजिक न्याय विभागाचे आपण अभिनंदन करू या की त्यांनी 'व्यसन' हा विषय सामाजिक न्यायाचा मानला आहे. ही फार कळीची बाब आहे. व्यसन व व्यसनी पदार्थ दारू, तंबाखू व मादक द्रव्ये हे वैद्यकीय प्रश्न आहेतच पण ते मूलतः शासकीय नीतीचे व सामाजिक न्यायाचे प्रश्न आहेत.

व्यसनमुक्ती संमेलन चंद्रपूरमध्ये आयोजित करून आयोजकांनी मोठे औचित्य साधले आहे. चंद्रपूर जिल्ह्यात २०१५ पासून दारूबंदी आहे. १९८८-१९९३ असे पाच वर्ष गडचिरोलीमध्ये दारूमुक्ती आंदोलन झाले. त्यापूर्वी वर्धा जिल्ह्यात विनोबांच्या सूचनेवरून १९७५ पासून दारूबंदी आहे.

दारूबंदीबाबत प्रश्न

चंद्रपूर, गडचिरोली, वर्धा या जिल्ह्यात दोन प्रश्न उभे झाले आहेत. एक 'दारूबंदी यशस्वी की अयशस्वी झाली?', दोन, 'दारूबंदीनंतर काय?', महाराष्ट्रासमोर अजून तिसरा प्रश्न आहे, 'अमरावती, यवतमाळ, बुलडाणा आणि इतर जिल्ह्यातही दारूबंदीसाठी आंदोलने होत आहेत. तिथे काय करावे? २०१६ मध्ये राज्य विधीमंडळात झालेल्या राज्यव्यापी दारूबंदीच्या मागणीवर मा. मुख्यमंत्र्यांनी उत्तर दिले होते की, चंद्रपूर, गडचिरोली जिल्ह्यातील दारूबंदीच्या अनुभवाच्या आधारे निर्णय घेवू.

आपण आता चंद्रपूर व गडचिरोली जिल्ह्यातील दारूबंदीनंतरचा परिणाम पाहू या.

चंद्रपूर जिल्हा दारूबंदीचा परिणाम :

'दारूबंदीनंतर चंद्रपूर जिल्ह्यात बेकायदेशीर दारू भरमसाठ वाढली. दारू पूर्वीपेक्षा जास्त झाली' असे न मोजताच म्हणण्यात यायचे. परंतु जेव्हा रॅण्डम सॅम्पल सर्वेक्षण

करून दारूबंदीमुळे एका वर्षात किती फरक पडला हे मोजले तेव्हा

* पुरुषांमध्ये दारू पिण्याचे प्रमाण ३७ टक्क्यांवरून २७ टक्क्यांवर आले, म्हणजेच ८० हजार पुरुषांनी दारू पिणे थांबविले.

* दारू मिळण्याचे अंतर तीन किलोमीटरवरून आठ किलोमीटर झाले.

* दारू विकत घेण्यावर जिल्ह्याचा खर्च ८६ कोटी रूपयांनी कमी झाला.

गडचिरोली जिल्ह्यातील दारूबंदीचा परिणाम :

गडचिरोली जिल्ह्यात १९९३ पासून दारूबंदी व महाराष्ट्रात तंबाखूबंदी असूनही २०१५ व २०१६ मध्ये उर्वरित समस्या मोठी होती. ४१% पुरुष दारू पित होते. ४४% लोक तंबाखू सेवन करत होते. लोक दारूखरेदीवर ८० कोटी व तंबाखूवर २१८ कोटी असे ३७८ कोटी रुपये खर्च वार्षिक खर्च करत होते. परंतु डॉ. अभय बंग सरांनी राबविलेल्या अभियानानंतर परिणाम -

* जिल्ह्यातील १ हजार ५०० गावांपैकी ५८३ गावांनी गावातली दारू पूर्णपणे बंद केली. २८७ गावांनी तंबाखू विक्री बंद केली.

* दारू पिणाऱ्या पुरुषांचे प्रमाण २९% नी कमी झाले म्हणजेच ४८ हजार पुरुषांनी दारू पिणे थांबवले.

* दारूचे दुष्परिणाम ४५% नी कमी झाले.

* तंबाखूचा वापर कमी होण्याची वार्षिक गती पाच पर्टींनी वाढली.

याप्रकारे या दोन जिल्ह्यात एक यशस्वी अशी मोहिम झाली. मी डॉ. अभय बंग सरांच्या या कार्याला सलाम करतो व आशा करतो की प्रत्येक जिल्हा हा दारूमुक्त व्हावा.

धन्यवाद !

आयुष्य

संकेत श. पटके
बी.एससी. तृतीय वर्ष (कॉम्प्युटर सायंस)

आयुष्य म्हणजे काय
हे कुणालाच कळले नाही
जगण्याची सुंदर कल्पना
ही मानवाला सुचलिच नाही

Internet च्या युगात
मिळतय बरचस सूरख
कळत नकळत आपल्या वाट्यात
पडतय तेवढच दुःख

आयुष्याची व्याख्या ही
सगळ्यांना कळलीच नाही
सुखामागे धावताना जगण्याचे किडे
कुणालाच उमजले नाही

जीवन आहे सुंदर
कुणीच पाहत नाही
नुस्ती शर्यत चालू आहे
वेळ कुणा जवळच नाही

शेवट येईल आयुष्याचा
खिसे किती तुम्ही भरता
अरे संपेल रे आयुष्य
ती कागद जमा
करता करता...

आईची माया...

कु. श्वेता शंकरराव डिकरे
बी.सी.ए. प्रथम वर्ष

मित्रांनो, ही एक अत्यंत भावस्पर्शी आणि वास्तव गोष्ट आहे. त्या गोष्टीला मी आजच्या तरुणांच्या समोर ठेवण्याचा प्रयत्न करित आहे. ही आईची हृदयस्पर्शी कहाणी आहे.

तिला एक श्याम नावाचा मुलगा होता व त्याच्या आईला एकच डोळा होता. श्याम शाळेत शिकत होता. त्याची आई गवत कापून विकत असे. तसेच छोट्या मोठ्या वस्तू विकून घराचा खर्च चालवत असे. पण तो आईचा राग करत होता. एकदा त्याच्या शाळेत श्रमदानाचा दिवस होता; मित्रांसोबत जातांना त्याची आई गवत कापतांना दिसली तर त्याला ते कसेतरीच वाटले... सर्व मित्र चिडवायला लागले, 'एक' डोळ्याची आई... त्याला त्याच्या आईचा अधिकच राग आला. घरी येऊन तो आईला म्हणाला, 'तुला एकच डोळा ना आई ? या जगातून तू नाहीशी का होत नाही ?' सर्व मित्र मला हसतात. आई त्याला काहीच म्हणत नव्हती. त्याला थोडं मनातून बर वाटलं की आपण आपल्या मनातलं आईला बोलून तर टाकलं, त्याची आई त्याला कधीच शिक्षा करत नसे. रात्री तहान लागल्यामुळे पाणी पिण्यासाठी श्याम उठला तर त्याची आई एका कोपऱ्यात आवाज न करता एका डोळ्याने रडत होती. त्याने आईकडे बघितले, पाणी घेतले व त्याने मनाशी ठरवले आपण खूप मेहनत करून मोठे होऊ. कारण त्याला गरिबाचा आणि आईचा राग होता. त्याने खरंच खूप मेहनत केली. आईला एकटा सोडून मुंबईला गेला. मुंबई विद्यापीठात त्याने शिक्षण पूर्ण केले. लग्न केले, स्वतःचं घर केलं. त्याला एक मुलगी झाली. तो स्वतःवर खूप होता... मुंबईवर खूप होता कारण इथे त्याची आई नव्हती. एक दिवस अचानक दार उघडून पाहतो तर त्याची आई पुढे होती... त्याची लहान मुलगी घाबरून धावत धावत घरात गेली... त्याने तिला जोरातच म्हटलं, कोण आहेस तू ? मी तुला ओळखत नाही, माझ्या

मुलीला तुला बघून भिती वाटली... तू येथून लगेच चालती हो..., ते ऐकून ती म्हणाली, माफ करा. मी चुकीच्या पत्त्यावर आले. त्याने देवाचे आभार मानले की, आईने त्याला ओळखले नाही. एक दिवस त्याच्या शाळेतून पत्र आले. सर्व माजी विद्यार्थ्यांना स्नेह-संमेलनाप्रित्यर्थ बोलवण्यात आले. तो त्याच्या बायकोला खोट सांगतो की, बिझनेसच्या कामासाठी बाहेरगावी जातो आणि शाळेच्या स्नेहसंमेलनासाठी जातो. दुसऱ्या दिवशी

कार्यक्रम झाल्यावर त्याच्या लहानपणीच्या घरी जातो. त्याला त्याची आई जमिनीवर मरून पडलेली दिसते, आणि तिच्या हातात एक कागद असतो. तो त्याच्या आईने लिहिलेले पत्र असते.

"माझ्या लाडक्या मुला, माझं आयुष्य मी पूर्ण जगले, मी मुंबईला परत कधीच येऊ शकणार नाही. पण तू इथे येऊन एकदा भेटावं असं मागणं पण खूप जास्त आहे. मला तुझी खूप आठवण येते. तू इथे शाळेच्या स्नेहसंमेलनासाठी येत आहे हे कळल्यावर मला खूप आनंद झाला. पण मला एकच डोळा असल्यामुळे मी शाळेत न येण्याचे ठरविले. कारण त्यामुळे तुला आणखी खाली पाहण्याची वेळ आली असती... हे बघ जेव्हा तू लहान होतास तेव्हा तुझा एक डोळा गेला होता तुझी आई म्हणून मी एका डोळ्याने तुला मोठं होतांना कसे पाहू शकणार ? म्हणून मी माझा एक डोळा तुला दिला !" माझ्या बाळा, मला तुझा खूप अभिमान वाटतो की, माझ्या ऐवजी माझ्या डोळ्याने तू सगळं जग पाहतोस. तू जेव्हा-जेव्हा माझ्यावर रागावला मला कधीच वाईट वाटले नाही कारण तू माझ्यावर प्रेम करतो... मला अजूनही तुझे बालपण आठवते. मला तुझी आठवण येते. तूच तर माझ्यासाठी जग आहे. ते वाचून श्यामच्या डोळ्यासमोर अंधारी येते. त्याला पश्चाताप होतो, तो खूप खूप रडतो. परंतु आता उशीर झालेला असतो.

मानवी परिश्रम

जान्हवी प्रमोद डेरे
बी.एससी. प्रथम वर्ष (सीपीएस)

प्रत्येक दुःख, चांगलाच धडा शिकवतो

व प्रत्येक धडा मनुष्यातील नावीण्याचे कारण बनतो

‘मानवी प्रयत्न’ या शब्दाचा अर्थ असा की, मनुष्याने एखाद्या विशिष्ट गोष्टीच्या प्राप्तीसाठी केलेली क्रिया होय. मनुष्य हा कित्येक वर्षांपासून चंचल. सुईच्या उगमापुर्वीपासून कित्येक काळोख रात्रीपासून, सतत प्रयत्न करीत राहिला आणि त्या प्रकारचे यश, फळ त्याच्या मेहनतीच्या हातांना प्राप्त झाले, स्पर्शाचे झाले. प्रत्येक युगामध्ये मनुष्याने सफलता, यश, फळ मिळवली मग ती महायुद्धे महाभारतामधली का असेना... पण त्यांना फळ हे परिवर्तनाद्वारे मिळत गेले.

प्रत्येक काळात एका विशिष्ट परिवर्तनाचा उगम होतो आणि येणाऱ्या काळात अद्भुत नावीण्य निर्माण होते. आता हे अद्भुत नावीण्यता कशी निर्माण बरी होते ?... या प्रश्नाचं उत्तर म्हणजे, ‘मानवी प्रयत्न’ किंवा ‘मानवी परिश्रम’

मनुष्य हा नेहमी नावीण्यतेकडे आकर्षित होतो.

ती नावीण्यता प्राप्त करण्यासाठी तो वाढेल ते प्रयत्न करतो आणि शेवटी ते प्राप्त करतो. आज जसे विज्ञानाचे पंख निळ्या आकाशाच्या पलीकडे गेले त्याला कारण ‘मानवी प्रयत्नच’ आहे. आजच्या या विज्ञानाने हे सिद्ध केले आहे की प्रत्येक नवीन गोष्टीचा उगम हा परिश्रमानेच होतो. मग त्यात ‘माकडापासून मनुष्यापर्यंतचा’ संपूर्ण इतिहासही येतो. विज्ञानाने असे पण सांगितले आहे की ज्याचा आपण उपयोग करू ते पुढे जावून त्यात काही सुधारणा होईल आणि ज्याचा उपयोग करणार नाही ती गोष्ट नाहिशी होईल. उदा. जसे आज मनुष्याची शेंपूट नाहीशी झाली आहे. मनुष्याची बुद्धी तेज

होण्यामागचं कारणही हेच आहे. आजच्या विज्ञान युगात मानसिक परिश्रमाला अत्याधिक हालचाल आहे.

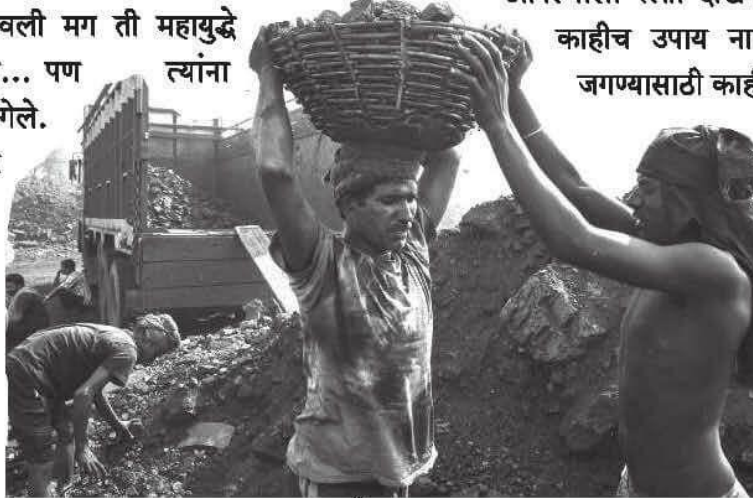
मानसिक प्रयत्न हे फक्त आणि फक्त जगण्यासाठीच करण्यात येतात असं चित्रित होत आहे. जगण्यासाठीच केलेले परिश्रम हे केवळ मनुष्यासाठीच नाही तर या पृथ्वीतलावरील सर्व जिवांसाठीच आहे. ज्या जिवाने परिश्रम केले तो जीव जगत आहे आणि ज्याने परिश्रम नाही घेतले तो अद्याप अमलात नाही. त्यामुळे जर जगायचे असेल तर परिश्रम हे करावेच लागते नाहितर आपण आपल्याच अंताजवळ

आपल्याला रस्ता दाखवतो. त्यामुळे परिश्रमाला काहीच उपाय नाही, ते करावेच लागते जगण्यासाठी काहींच्या आयुष्यात जगताना

कमी परिश्रम येतात तर काहींच्या जास्त पण दोघांचाही अंत हा सारखाच असतो. विज्ञानाने तर असे देखील सांगितले आहे की, मनुष्याने जर ‘मानसिक परिश्रम’ असाच ठेवला तर येत्या काही १०००-

५००० वर्षांनी मनुष्याच्या शरिराचा आकार बदलेल जसे की डोक्याचा आकार हा वाढेल व उंची सुद्धा कमी होईल कारण आज व्यायामकडे दुर्लक्ष केले जात आहे.

आता आजच्या काळात मनुष्य आणखी कुठल्या गोष्टीसाठी परिश्रम करत असेल तर ते म्हणजे ‘सुख’ मिळविण्यासाठी. आता आपल्या भारतीयांसाठी सुखाचा अर्थ काय ? प्रत्येक वयोगटातील व्यक्तिला वेगवेगळ्या प्रकारचे सुख हे वेगवेगळ्या माध्यमांतून मिळते. आता... जसे की... आजी-आजोबांसारख्या व्यक्तींना हे सुख जेव्हा कोणी त्यांना त्यांचा आदर दाखवण्यासाठी नमस्कार करतो तेव्हा त्यांना

सुखाची प्राप्ती होते. पुरुषांना हे सुख सभ्य कुटुंबामध्ये मिळते तसेच तिर्थ क्षेत्रांमधूनही त्यांना ती सुखे मिळतात. आजच्या तरुण मुलामुलींना जगाचा कानाकोपरा पाहण्यामध्ये सुद्धा खूप आनंद मिळतो. तसेच जर तरुण मुला-मुलींना जर नवीन गाडी-घोडी, मोबाईल सारख्या गोष्टी किंवा वस्तू मिळाल्या तर त्यांना सुख मिळते. त्यात तसंच आपण सर्वांना दुसऱ्यांच्या आयुष्यात काय चाललंय हे सोशियल मिडिया मधून जाणण्यात सुख मिळते. हे सुख नव्हे तर नशा आहे. हा नशा दारू, सिगरेट पेक्षाही घातक आहे. अशा सर्व सुखांसाठी मनुष्य आजच्या कलीयुगात परिश्रम करीत आहे. हे सर्व सुख जर नाही मिळाले तर त्यातून मिळणारे दुःख ही खूप मोठे

असते.... तर परिश्रम करावे पण जर पाहिजे ते सुख नाही मिळाले तरी हार मानू नये, थांबू नये कारण 'थांबला तो संपला' शेवटी...

कधी कधी जिवनात इतकं बेधुंद व्हावं लागतं
दुःखाचे काटे टोचतानाही
खळ-खळून हसावं लागत
जीवन यालाच म्हणायचं असं
दुख असूनही दाखवायचं नसतं
मात्र पाण्याने भरलेल्या डोळ्यांना पुसत
आणखी हसायचं असतं.

शेतकऱ्याची व्यथा खरी

स्वप्नील सु. नागापुरे
बी.कॉम. तृतीय वर्ष

त्याच्या सुखी समृद्ध जीवनाची
तो जाळत असतो वात
हे जगही समृद्ध व्हावे
अशी स्वप्न ठेवतो उरात ॥१॥

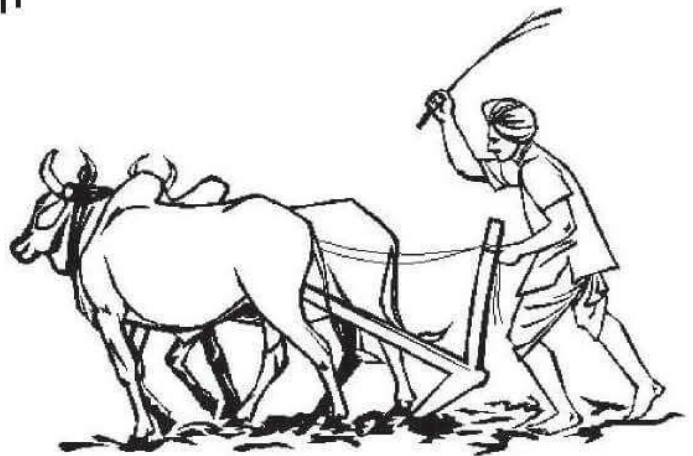
आपण जगतो ही त्याच्याच
सत्कर्माची आहे गोड फळे
तो राबून शेतात दिवसरात्र
जगापेक्षा काही करतो वेगळे ॥२॥

निसर्गाची तो घेऊन साथ
एका दान्याचे बनवितो शंभर
मनात कधी वेते विचार
शेतकऱ्याला मिळतो का नंबर ? ॥३॥

ज्याच्यावर आशा ठेवून हे
संपूर्ण जग आहे निर्भर
साथ नाही त्याला नशिबाची
तो श्वास घेतो क्षणभर ॥४॥

तो नाही करत काही जादू
ही सर्व मेहनतीची कलाकारी
आत्महत्वेची ही अनर्थ दोरी
पकडू नको रे माझ्या शेतकरी ॥५॥

हीच माझ्या शेतकऱ्याची व्यथा खरी
हीच माझ्या शेतकऱ्याची व्यथा खरी...

प्रेमाचा खेळ मांडला

ऋषिकेश केशवराव पोकळे
बी.एससी. प्रथम वर्ष (बायो.)

माहीत आहे आजकाल

प्रेम हे कामापुरते झालेले आहे, असे मला वाटते. मी बरोबर आहे की चूक हे तर मला ठाऊक नाही पण मला वाटते. मुले मोठे होतात. महाविद्यालयात प्रवेश घेतात न घेतात त्यांना पंख फुटते. कारण खरतर आजची वास्तविक स्थिती अशी आहे की, मुले जेव्हा किशोर अवस्थेत येतात तेव्हा त्यांच्या मनात एक वेगळी अशी भावना निर्माण होते की, काय ? त्यांना प्रेमच सर्वकाही वाटू लागते.

तेव्हा मात्र ते आपल्या मित्रांवर विश्वास जास्त ठेवायला लागतात व आईवडील व भाऊबहीण यांना दूर करतात. तो स्वतःच ठरवतो की जे आपले आईवडील सांगते ते नाही तर आपले मित्र जे बोलतात किंवा सांगतात ते खरे. ते नेहमी एक दुसऱ्याचे अनुकरण करत असतात व आपल्याला जे वाटते ज्या गुप्त गोष्टी फक्त मित्रांसोबत वाटतो.

आईवडील किंवा शिक्षकांसोबत नाही व मुलीला आपल्या 'प्रेम' भावनेत ओढतो व तिच्यासोबत बोलतो, चालतो, फिरायला जातो मात्र याचा भास आईवडिलांना जरा पण लागू देत नाही.

कारण आईवडील तेव्हा त्याचे मित्र नसतात, त्याला चांगले समजावून सांगायला असे त्याला वाटते व तो मग मुलींशी बोलतो. चालून तिच्याशी प्रेमाचे खोटे नाटक रचून तिला फक्त गरजेपुरते वापरतो व मग मात्र गरज संपली की तिचे शोषण केले की तिला दूर करण्यास सुरुवात करतो व पुन्हा नवीन मुलगी शोधतो. कारण जी पहिली मुलगी आपली मैत्रिण होती ती आता 'बोर' वाटते ना.

त्यामुळे यामध्ये फक्त मुलींचे वैयक्तिक शोषणच

होते व हे काही मुलेच नाही तर मुली पण काही मुलांचे असे शोषण करतात व जो यामध्ये फसला तो मात्र आणि फक्त शांत बसतो न कोणाला सांगता यामध्ये तर प्रेमाचे खेळच झालाय असे वाटते.

पण प्रेम करायचे असेल तर खरे करा आणि योग्य व्यक्तिसोबतच करा म्हणजे कोणाचाच खेळ होणार नाही. आणि जर तिला जिबनात आणायचे असेल तरच तिच्याशी हा खेळ खेळा नाहीतर 'टाईमपास' करून प्रेमाचे खेळ नका मांडू...

पैज नशिबाशी...

कु. प्राजक्ता गजानन खोले
बी.एससी. तृतीय वर्ष

नशीब किती नाचवत

ना त्याच्या तालावर या अवघ्या सृष्टीला आणि ते नशीब चांगल जावं म्हणून आपण सर्व म्हणजे सामान्य माणसापासून तर अतिशय श्रीमंतीत लोडणारा सुद्धा फक्त तडजोड करत असतो. या नशिबाला बांधणार आयुष्य.... आयुष्य सुद्धा नशिबाच्या हातातला दोरच.... आयुष्याचे जरा कुठे चक्र फिरलेत की नशिबाला दोष द्यायचा आणि नशिबाने साथ दिली नाही म्हणून आयुष्याचे चक्र फिरलेत असा भाव मांडायचा.

आयुष्याच्या या प्रवासात आपण नशिबाच्या साथीने सतत तडजोड करत असतो. त्याचं कारण फक्त एवढेच की आयुष्य चांगले जावे. पण ते आयुष्य चांगलं जावं... आरामात जावं म्हणून आजची सर्व माणसे आयुष्यात भेटलेला तो आराम सोडून कुठला आराम शोधायला पडत असतात कुणास ठाऊक ? आयुष्याच्या मागे लागलो ना की मागे पडलेली माणसे छोट्या-छोट्या बिंदुसारखी होतात आणि मग नाहीशी होतात, कळत सुद्धा नाही की माणसे होती की आपणच. ही वाट एकटे आलो. कारण जेव्हा ही वाट संपते तेव्हा आपण एकटे असतो. कारण असं म्हणतात, जेव्हा आपण एकटे असतो तेव्हा यश आपल्यासोबत असते. या जगात प्रगती प्राप्तीसाठी लोक आपली माणसे सारून पुढे जाण्याच्या स्वप्नात गुंतली आहे.

आज लोकांच्या जवळ घर आहे, पण त्या घरात सोफा आणि बेड सोडला तर त्याच असं त्या घरात काहीच वाटत नाही. आणि ज्या लोकांसाठी त्याची ही तडजोड चालते त्या लोकांचा फोन आला की मी Busy don't disturb me

मला फोन करू नका या पलीकडे त्याच्याकडे बोलण्यासारख काही नसतं. त्याचा कमावलेला पैसा खर्च करायला वेळ नाही. हे सर्व मुद्दाम करत नाही. या नशिबाने हे करायला त्याला भाग पाडल असते. मग त्याचा प्रश्न त्यालाच पडतो, 'हे Carrer महत्वाचं आहे की जे आयुष्याचा भाग आहे ते आयुष्य महत्वाचं आहे' या प्रश्नाच उत्तर त्याच्याकडे नसतच मुळात. कारण मागे फिरून परत नशिबाशी पैज लावायची त्याच्यात हिंमत नसते. आता ही वाट त्याच्या पायाला चिकटली आहे. मागे फिरून जाण्याच धाडस त्याच्यात नाही.

नशिबाने आयुष्यासाठी मांडलेल्या या चक्रात कुठल्याही गोष्टीची किंमत कधीही बदलू शकते. आयुष्याला साथ असते. नशिबाची आणि या नशिबाला वेळेने खूप गुंतवून घेतलेले आहे. असे म्हटल्या जात वेळ चांगली असेल तर सर्व आपले आणि वेळ चांगली नसेल तर आपले सुद्धा आपले नसते. एकदा गेलेली वेळ सरकत्या दुधासारखी असते. वाहून गेल्यानंतर सुद्धा मागे काही ठसा असतोच. वेळ ही

नावाला एक दिसते पण तीचे रूप कितीसे आहेत. आपण सर्व घड्याळाला बांधलो आहे आणि ती घड्याळ आपल्याला नियती म्हणून नाचवते. सकाळपासून सुरू झालेला दिवस सुद्धा वेळेवर उगवतो आणि मावळतो सुद्धा.

या परिस्थितीत सर्वात महत्वाचे काम करतो तो म्हणजे 'माणूस' शब्दाला एक दिसतो आणि गुणांमध्ये असंख्य रूप दडलेली आहे. हव आहे याची जाणीव अजून सुद्धा नाही.

माणूस शब्दाला हात लावतो आणि अंधोळ करतो पण जिवंत मुक्या जनावरांना कापून खातो. त्यात आपली मंदीर

आणि मजीद तिथे गरीब लोक बाहेर भिक मागतात आणि श्रीमंत लोक आत भिक मागतात. मानवी स्वभावाला औषध नाही. माणसाच्या या विचित्र सवय त्यानेच कालांतराने आत्मसात केलेल्या आहे. कारण आयुष्यात आपण स्वप्न पाहूच शकतो. पण जेव्हा त्याच स्वप्नांत नशिबाला सामोरे जावे लागते तेव्हा त्यांचीच काही मोल नसते. फक्त त्याची बस्ती आहे. ते नाचवतात आणि नाचवतातच. म्हणतात आपण निसर्गाने बनवलेले बाहुली आहोत.

आयुष्याच्या या प्रवासात नशिबाच्या जोरावर चालतांना माणसाच विचित्रच चित्रण झाले. माणसांचा चैन, आराम थांबलेत कुठे तरी त्याच्या आशा कधी निराशा झाल्यात हे त्याला सुद्धा कळल नाही. त्याला झोप तर लागते पण स्वप्न कधीच पूर्ण होत नाही. त्याच्यासोबत सर्वच आहेत पण त्याच स्वतःच अस कुणीच नसते. त्याला त्यांच्याच

इच्छा गहान ठेवून सूख विकत घेण्याची वेळ येते. त्याच्या आयुष्यात सर्वच ठीक आहे हे सांगून त्याच आयुष्याची ही सर्कस सांगताना तो स्वतःच बिचकतो. जेव्हा त्याच्या आशा मनाचा दरवाजा वाजवून जाते तेव्हा त्याचं आयुष्य फक्त त्याला अंधार दाखवत तेव्हा त्याचे डोळ एक वेगळं जग पाहत आणि मन कुठे तरी परत थक होत. आणि त्याच्या मनातून तेव्हा आवाज येतो जर हे नसत तर नेमकं काय असते. काय झालं असते जे पाहिजे होत ते वेळेवर किंवा वेळेच्या आधी भेटलेत असते. मग तो खरच वेळेचा गुलाम असता. आणि आयुष्याचा खडतर रस्ता त्याने अनुभवला असता. नशिबाशी पैज लावली असती का ?

आज आपला प्रवास सुरू आहे त्याला शेवट नाही हा सतत चालू असेल... नव्याच्या शोधात !

वनवासी

कु. अंकिता जी. शेंडोकार
बी.एससी. तृतीय वर्ष (बायो.)

- चिकु :** रामाला घर का बर नाही ?
- पिंट्या :** कारण राम हा राजा, त्याला घरकुल ही सवलत सरकारने नाही म्हणाले.
- चिकु :** पण राम हे तर अयोध्यापती त्याला कशाला कोणाची परवानगी हवी.
- पिंट्या :** अरे वेड्या सध्या देशात उद्योगपतीचा राज अयोध्यापतीचा नव्हे.
- पिंट्या :** राम हा सत्तेचा, राजकारणाचा विषय का.
- चिकु :** सोपं, रामाने जस सिंहासन भरतला दिल, नेत्यांना सुद्धा हेच वाटते की,
- पिंट्या :** रामाच्या या भूमित बाबरचं नाव का ?
- चिकु :** अतिथी देवो भव, बाबर हा आपल्या देशातला पाहुणा.
- पिंट्या :** पण हे का, मंदिर त्या ठिकाणी बनेल पण तारीख नाही सांगणार
- चिकु :** प्राण जाये पर वचन न जाये या मार्गावर सरकार म्हणूनच तारीख सांगण्यात विलंब.
- पिंट्या :** रामाला का कलयुगात परीक्षा
- चिकु :** सितेने सत्ययुगात अग्नीपरीक्षा दिली म्हणून.

वन्यजिवांच्या वस्त्या

मृणाल मनोहर सगणे
बी.सी.ए. प्रथम वर्ष

बा लपणी माझी आजी मला पंचतंत्राची गोष्टी सांगायची. तिनेच मला वन्यप्राण्यांची ओळख करून दिली. पण या आधुनिक काळात आपण दुसऱ्याचा विचार न करता जगत आहोत. याचा परिणाम आपल्या सगळ्यांना भोगावा लागत आहे. आपण वन आपल्या सोईसाठी नष्ट करत आहोत आणि वन्यप्राणी यामुळे मनुष्य वस्तीत आक्रमण करीत आहे आणि नंतर मग याचा चांगलाच परिणाम आपल्याला भोगावा लागत आहे. मनुष्याने जर वने उद्ध्वस्त केली नाहीत तर वन्यप्राणी आपल्या वस्तीत येणार नाही.

वन्यजीव आणि मनुष्य यांच्यातील संघर्ष कश्यामुळे ! वन्य प्राणी आणि मानव संघर्षाची ही समस्या पूर्वी नव्हती. परंतु दिवसेंदिवस ही समस्या अधिक वाढत का आहे, यावर विचार वेळीच होणे अत्यंत गरजेचे आहे. त्याला विविध प्रकारचे कारणे आहेत. शेती, उद्योगधंद्यासाठी, विस्तारासाठी व नद्यांच्या प्रकल्पासाठी जमिनीची मागणी वाढत आहे. आज गावात दिसत असलेले वन पूर्वजांनी केलेल्या वृक्षसंवर्धनाची आठवण करून देतात. परंतु आज वनांचा नाश होत आहे आणि वृक्षसंवर्धनाची जागा अतिक्रमण आणि अनियंत्रित चराई यांनी घेतली आहे. हे २१ वे शतक असूनही आपल्या देशात इंधन म्हणून लाकडांचा प्रामुख्याने उपयोग केला जातो.

वन्य जीव मानवी वस्तीत घुसण्याचे प्रकार वाढले आहेत. वन्य प्राण्यांनी मानवावर हल्ले करण्याचेही प्रकार घडले आहेत. त्यामुळे मानवी वस्तीत घबराटीचे वातावरण निर्माण होण्यापेक्षा ही शेती बागायती पिकांची मोठी हानी झाली त्याची भरपाई कोण करणार ?

वाढत्या बांधकामा करिता वनांवर आक्रमण करणे या गोष्टींमुळे वनसंपत्ती नष्ट झाली. यामुळे पर्यावरण बिघडणे प्रदूषण वाढले आणि म्हणूनच वन्यप्राणी मनुष्य वस्तीत आक्रमण करत आहे आणि होत आहे. अश्या परिस्थितीत तहान, भक्ष्य, निवारा यांच्या शोधात त्यांनी जायचे कुठे, असा प्रश्न निर्माण झाला आहे. मानवाने स्वतःच्या स्वार्थासाठी वन्य प्राण्यांची वस्ती उद्ध्वस्त केली त्यामुळे मानवी वस्तीवर वन्य प्राण्यांचे आक्रमण वाढले आहे की, आता ती एक गंभीर समस्या बनली आहे. मानवी जीवन आणखी धोक्यात येण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. ही समस्या मानव निर्मित आहे. वनात राहणाऱ्या वन्य प्राण्यांचे जीवन धोक्यात आल्याने त्यांनी मानवी वस्तीत निवारा शोधण्याकडे आपला मोर्चा वळविला आहे. वन्य प्राण्यांना त्यांचे जीवन आपण आरामात जगू दिले नाही तर, मानवी जीवनात आरामच राहणार नाही. मानवा तू उद्ध्वस्त करू नको वन्यजीवांच्या वस्त्या तर दूर होतील तुझ्या सर्व समस्या.

मित्र आणि मैत्री

कु. तन्वी संतोषराव रडके
बी.सी.ए. प्रथम वर्ष

जन्म ही
जीवनाची सुरुवात आहे
सुंदरता ही
जीवनाची कला आहे
प्रेम हे
जीवनाचा भाग आहे.

मैत्री ही,
जीवनातील भावनांचे अधिष्ठान आहे
मैत्री म्हणजे काय ?

मैत्री म्हणजे समोरच्याच्या मनाची काळजी तुमच्या
मनापेक्षा जास्त घेता, याची जाणीव म्हणजे मैत्री.

ज्याच्यामुळे चेहऱ्यावर हसू येत ना...

ती म्हणजे मैत्री

त्याचीच आठवण आली ना तर डोळ्यात पाणी पण येत...

ती म्हणजे मैत्री

एक असा मैत्रीचा मार्ग की, जो चांगल्या-वाईटची
ओळख करून देतो. असा धागा की जो कोळ्याच्या
जाळ्यापेक्षाही बारीक असतो, लोखंडाच्या तारेहुन ही मजबूत
असतो, तुटेल तर स्वासानेही तुटतील, नाहीतर वज्राघातानेही
तुटणार नाहीत...

ती म्हणजे मैत्री

पाण्याचा रंग नेमका कोणता असतो, हे जसं कोणी
सांगू शकत नाही तसंच मैत्रीचं निर्मळ नात असतं. मैत्री कशी
असते ? कधी होते ? कुणासोबत व का होते ? हे कोणालाच
कळत नाही. मैत्री ही वय, जात, वेळ, समाज पाहून केली
जात नाही. मैत्री हे एक प्रेमळ नातं आहे. एकवेळी
आईवडिलांशी जितके मोकळेपणाने बोलू शकत नाही तितक
मोकळं मैत्रीत बोलता येते, अशी ही मैत्री असते.

मैत्री ही नेहमी गोड असते. जिबनात तिला कशाचीच

तोड नसते. सुखात ती हसते,
दुःखात ती रडते पण आयुष्यभर
ती आपल्या सोबत असते. रात्र
असो काळोखी वा दुःखात
बुडालेली पण मैत्रीची सावली प्रकाश बनून आपल्या सोबत
असते. मैत्रीचे नाते हे कधीच नसते तुटणारे तर जुन्या
आठवणींना उजाळा देऊन गालातल्या गालात हसणारे... असे
हे मैत्रीचे नाते असते. मैत्री ही एका फुलाप्रमाणे असते ती
फुलवावी तशी फुलते.

देव ज्यांना रक्ताच्या नात्यात जोडायला विसरतो
त्यांनाच मित्र म्हणून पाठवतो !

ना सजवायची असते,

ना गाजवायची असते

ती तर नुसती रुजवायची असते...!

मैत्रीत ना जीव द्यायचा असतो,

ना जीव घ्यायचा असतो...

इथे फक्त जीव लावायचा असतो... !!

मैत्री असावी तर आकाशासारखी अफाट की जिला
कुठे अंत नाही आयुष्याला नवीन वळण देणारी... जिबनात
जपण्यासारखी काही असेल तर ती म्हणजे मैत्री जीवनातील
आठवणीच्या साठ्यातील एक अनमोल साठवण म्हणजे मैत्री.
बोलायला गेलो तर शब्दही कमी पडतात कारण यालाच तर
मैत्रीच नात म्हणतात

जन्म हा एका थेंबासारखा असतो,

आयुष्य एका ओळीसारखं असतं,

प्रेम एका त्रिकोणासारखं असतं,

पण मैत्री असते ती वर्तुळासारखी,

ज्याला कधीच शेवट नसतो... !

आयुष्य हे...

कोमल सवाईशाम
बी.कॉम. प्रथम वर्ष

आयुष्य म्हणजे नेमक काय असतं हे सगळ्यांनाच माहीत आहे. मग आपण त्यानुसार त्यांचा विचार का करीत नाही ? सगळ्यांनाच असं वाटतं की, आयुष्य म्हणजे प्रेम करणं, लग्न करणं, मस्ती करणं इ. गोष्ट म्हणजे आयुष्य ! खरच या सगळ्या गोष्टी एकत्र करून आयुष्य तयार होत का ? मला वाटत नाही. कारण आयुष्यात असं काहीतरी करायचं की, आपण या जगात नसल्यावर सुद्धा लोकांनी आपली स्तुती केली पाहिजे.

आयुष्यात अनेक क्षण येतात ज्यानुसार स्वतःला बदलावं लागतं. आयुष्यात प्रत्येक व्यक्तींना समजून घेणं, कोणाची निंदा न करणे, माणुसकी जपणं, आई-वडिलांना सन्मान देणं आणि सर्वात महत्वाचे म्हणजे आपण आपल्या भविष्याचा विचार करणं म्हणजेच आजच्या स्पर्धेच्या जगात आपलं स्थान निश्चित करणं, आपलं ध्येय ठरवणं आणि ते ध्येय साध्य करण्यासाठी मेहनत करणं आवश्यक आहे. आयुष्य खूप अनमोल असून त्याचा पुरेपुर फायदा आपण घ्यायला हवा.

आयुष्य असं आहे की ज्यात आपण कितीही रंग भरले तरी ती आपल्याला कमीच वाटतात. आयुष्यातला सर्वात मोठा प्रसंग म्हणजे प्रेमाच्या प्रत्येकच जण या गोष्टीचा अनुभव घेतात असं नाही आणि प्रेम म्हणजे फक्त मैत्रीणीवर किंवा मित्रांवर करणं म्हणजे प्रेम नव्हे. प्रेम हे आपल्या कुटुंबावर करायला हवं, कारण ते आपल्यासाठी जेवढा त्याग करतात तेवढं कोणीच करू शकत नाही. म्हणून नेहमी त्यांच्यावर प्रेम करीत रहा आणि सर्वात महत्वाची गोष्ट म्हणजे आपलं भविष्य त्यामध्ये आपलं ध्येय महत्वाचं आहे. प्रत्येकाचं काहीतरी ध्येय असतं प्रत्येकालाच वेगळं काहीतरी करण्याची इच्छा असते. पण आपण याबद्दल किती सिरियस असतो हे आपल्यालाच माहिती असते.

मस्ती करणं, एन्जाय करणं, या गोष्टी आपण नोकरी लागल्यावर पण करू शकतो. पण त्या अगोदर आपलं आयुष्य सेटल करणं, योग्य त्या नोकरीवरून लागणं आई-वडिलांचं ऋण फेडणं याला जास्त प्राधान्य देणं आवश्यक आहे. जीवन खूप आनंदमयी आहे. फक्त ते योग्य जगता येणं आवश्यक आहे. आयुष्यात खूप संकट येतील आपण त्यांचा सामना करून पुढे जायला हवं आणि एक वेगळी इमेज तयार करायला हवी. आयुष्यात नेहमी स्वतःला सिरियस घ्या आणि आपल्या आयुष्याला एक वेगळं बळण द्या. कारण दुसरा जन्म होतो की नाही हे मला माहीत नाही. म्हणून याच जन्मात असं काहीतरी करायचं की सात जन्मसुद्धा त्याला विसरता कामा नये. म्हणूनच म्हणते की अजूनही वेळ गेलेली नाही. आयुष्याची डायरी लिहिणारा देव असतो.

पण वाचणारे आपण असतो. जीवनात खूप काही हवं असतं पण जे पाहिजे तेच मिळत नाही.

सर्वकाही नशिबात असतं, पण आपलं नशिब घडवणं हे आपल्याच हातात असतं. खूप कमी क्षणाचं हे आयुष्य असतं. आज असतं तर उद्या नसतं. म्हणूनच ते हसत हसत जगायचं असतं.

स्त्री जन्मा ही तुझी कहाणी

कु. अश्वीनी विनोद काळे
बी.एस्सी. प्रथम वर्ष (सीपीएस)

आजकाल स्त्रिया

अवकाशात झेप घेत आहेत.

पायलट झाल्या, वेगवेगळ्या बँकांच्या, कंपनीच्या सीईओ पदी विराजमान झाल्या आहेत पण तरीही स्त्री जन्माची ही कहाणी सुफळ संपन्न झाली आहे का ? सामान्य स्त्रीचं आयुष्य आजही चाकोरी बद्धच आहे. आपल्या -कडच्या पुरुष प्रधान संस्कृतीनी स्त्रीला तिच्या पायावर उभच राहू दिलं नाही. आतापर्यंत तिला स्वतंत्र जगूच दिलं नाही आहे. हुंडाबळी विरोधी मोहीम, स्त्री शिक्षण, स्त्री मुक्ती, स्त्री स्वातंत्र्य ऐकिकडे अशा अनेक संघटना काम करत असतांना दुसरीकडे मात्र अजुनही घरांमध्ये मुलींवर मुली जन्माला आल्या तर त्या त्यांच्या जन्मदात्याआई-बाबांनाच नकोश्या असतात. गोठ्यात गाय किंवा शेळी जन्माला आली तर आनंद व्यक्त करतात. अंड्यातून कोंबडी बाहेर आली की देव पावला म्हणतात तरी पण नवपरनीते आशीर्वाद देतांना मात्र अष्टपुत्र सौभाग्यवती भवः आपण सगळेच म्हणतो काय बदललं आहे ? पण बदललेल्या काळामध्ये अष्टपुत्राचं इष्टपुत्र झालं आहे का ? सांगाना तुझ्या पोटी एक छानसी गोंडस मुली जन्माला यावी असा आशीर्वाद का नाही दिला जात ? आपल्याकडे मुलाला वंशाचा दिवा मानतात नं, तसंच मुलीला वंशाची पनती का नाही मानलं जातं ? आपल्या पुरुष प्रधान संस्कृतीमध्ये लग्नानंतर मुलीचं नाव बदलल्या जात, अडनाव सुद्धा तिला नवऱ्याचं लावावं लागत आणि म्हणूनच मुलगी कितीही हुशार असली तरी सुद्धा मुलीच्या तुलनेमध्ये कायमचं तिला दुय्यम स्थानच मिळत. कारण वंशाचं नाव हा मुलगा पुढे चालवणार असतो. जोपर्यंत लग्नमध्ये मुलीला हुंडा द्यावा लागतोय, जोपर्यंत स्वतःच्या आई-वडिलाचं नाव पुढे चालवण्याची

संधी समाज मुलीला देणार नाही तोवर स्त्री मुक्ती -साठी आपण कितीही आक्रोश केलानं तरीही तो फक्त कानापर्यंत पोहोचेल, मनाला जावून भिडणार नाही. पूर्वी सती परंपरा होती त्यामध्ये नवऱ्याच्या मृत्युनंतर स्त्रीचा जगण्याचा अधिकार हिरावून घेतला जायचा. पण आज, आज त्याही पेक्षा भीषण परिस्थिती आहे. 'स्त्री-भ्रूणहत्या'- स्त्री भ्रूणहत्या म्हणजे मुलीच्या जन्माच्या आधीच तिचा जगण्याचा अधिकार हिरावून घेतला जातोय. त्यावर कितीही कायदेशीर उपाययोजना केली तरी जो पर्यंत आपण बदलत नाहीत तोपर्यंत समाजाची मानसिकता बदलणं शक्य होणार नाही.

स्त्रीजन्माचे स्वागत करा.

विचारपर्व

कु. पूर्वा प्रदीप वारूळकर
बी.एससी. द्वितीय वर्ष

या मध्ये मी आधार प्रा. विजय जामसंडेकर यांच्या लिखाणातून घेतला आहे. नक्कीच तुम्हाला आवडेल.

आत्मभान:

असं म्हणतात, आयुष्यच हीच सर्वात मोठी मिळालेली संधी आहे. स्वतःच आयुष्य कस जगायच, घडवायच हे प्रत्येकाच्या हातात असतं. आपण आयुष्यात गुलाम व्हायचं की मनस्वी जगायचं हे प्रत्येक जन आपली बुद्धीमत्त्व, दृष्टिकोन, स्वभाव, क्षमता आणि अनुभवातून ठरवीत असतो.

एकदा आपण ठरवलं की माझ्या आयुष्यात घडणाऱ्या प्रत्येक कृतीला घटनेला सर्वप्रथम मीच जबाबदार आहे. मग संधी आणि संकट न डगमगता स्वीकारता येतात. यश आणि अपयश झेलता येत पचवता येतं.

आपल्या आयुष्याला आणि भविष्याला आकार देत असतो तो आपला स्वभाव.

Your Nature is your Future त्यामुळे आयुष्यभर आणि आयुष्यभरासाठी केला जाणारा विचार अधिक जाणिवपूर्वक करायला हवा. विचार आणि अविचार यामधल तारतम्य नीट जपायला हवं. अन्यथा आयुष्यभर वाटेवरची कसरत करत राहावं लागत. म्हणून विचारामधला समर्थ समजवून घ्यायला हवं कारण...

विचाराची जादू कळलेली माणस जगावर राज्य करतात.

विचार:

प्रत्येक व्यक्ती विचारांचे प्रतिरूप असते आणि विचार भावनांचे शब्दरूप असतात. व्यक्तित्वाच्या अभिव्यक्तीचं संवाद माध्यम म्हणजे विचार. मनस्वी सर्जनशीलतेचं वैश्विक सामर्थ्य म्हणजे विचार. विचारांमधून

कृती, कृतीतून सवय, सवयीतून स्वभाव, स्वभावातून व्यक्तिमत्त्व, व्यक्तिमत्त्वातून चारित्र्य, चारित्र्यातून आयुष्य अशी..... अशी 'जडणघडण' होत असते.

थोर तत्त्वज्ञ झमर्सन म्हणतात, 'विचारच दरिद्री असले की, आयुष्य कंगाल बनतं'

म्हणूनच अविचारी दिशाहीन मानसं परिस्थितीची गुलाम असतात. प्रतिकूल, नकारात्मक घडतांना विचारांची स्थिर आणि शांत राहाणं जगण्याची पहिली कसोटी असते.

संकटकाळातही सातत्यानं सकारात्मक विचार करणं ही यशाची खरी परीक्षा असते. यशाचं गमक विचार करण्याच्या पद्धतीत सामावले आहे.

आपले विचारच आयुष्य कसं जगायचं हे ठरवित असतात आणि विचारामुळेच जगण्याचा भान येत.

मी भारतीय

कु. रविना आर. बनसोड
बी.सी.ए. प्रथम वर्ष

प्रतिज्ञेत शाळेच्या दररोज म्हणतो मी की भारत माझा देश आहे
पण वास्तव एवढेच असते की भारत हा कधी-कधीच माझा देश आहे
जेव्हा अपघात होऊन कुणीतरी रस्त्यावरती पडला असतो
जेव्हा कुण्यातरी म्हातान्याला कोपऱ्यात कुष्ठरोग जडला असतो
जेव्हा कुणाचा तरी देह कुठेतरी थंडीत जखडला असतो

मी तेथेच उभा असतो पाहात आणि म्हणतो अजुनही माणूसही माझ्यात शेष आहे
पण भारत तर माझा कधी कधीच देश आहे

जेव्हा गावात असताना दुष्काळ, मी खेळत असतो होळी
सैनिकांवर होताना गोळीबार, मी साजरी करितो दिवाळी
आणि मजा करायला जातो, मतदानाच्या सुट्टीच्या वेळी
आणि म्हणतो, कुणाला इतकी गरज मतदानाची
हाच तर आम्हा भारतीयांचा गुणविशेष आहे
कारण भारत तर माझा कधी कधीच देश आहे.

गणपती उत्सवात मी उधळत असतो केसरी रंग
पण मनात नसते कधीच विसर्जनाच्या पाण्याच्या किमयेचा तरंग
राजकारणात उठवून वादळ धर्माचे वाद पाहण्यात त्यांचे मीच असतो दंग
आणि म्हणतो, भारतामध्ये धर्माची ही न मोडणारी रेष आहे
कारण भारत हा तर माझा कधी कधीच देश आहे...

फक्त १५ ऑगस्टला मला आठवतो तिरंगा
प्रदुषण करीत दुचाकीने 'भारत माता की जय' चा देगा
त्याच रस्त्याच्या कडेला दिसतात कुपोषित झाडांच्या रांगा
पण मला काय फरक पडतो
हे तर नगरपालिकेच्या कमातून सुटलेले अवशेष आहे
आणि भारत हा माझा कधी कधीच देश आहे

लग्नात डीजे वर मी जोरजोरात बाजवतो गाणं
कुणाची झोप उडाली तरी चालते, चालते फाटली जरी कुणाची कानं
तेव्हा कचऱ्याच्या टोपलीत जातात शेतकऱ्यांच्या घामाचे कण
मी ही असतो नाचणाऱ्यात

कारण फक्त माझ्या एकट्यानेच कुठे बदलाचा अन्वेष आहे
आणि भारत हा तर कधी-कधीच माझा देश आहे.

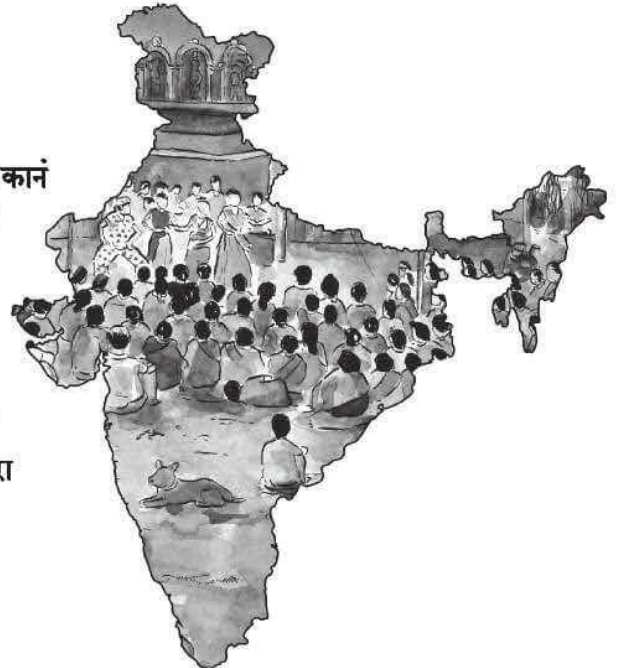
मांडायला आले मी विषय 'मिले सूर मेरा तूम्हारा'
आमचा सुर जुळला तरी, जुळेल कसा हा मानसिकतेचा पसारा
जुळेल जेव्हा विचार, तेव्हाच फुलेल विविधतेत एकतेचा पिसारा

लक्षात असू द्या ही कविता माझ्या साठी नव्हे

तुम्हा सर्वांचाही यामध्ये समावेश आहे

येऊ द्या हो भान आता तरी स्वतःला

आणि म्हणा, 'भारत हा आपला सर्वांचा देश आहे.'

बाप

उन्हातान्हात झाडेझुडूपे झेलती जवा ताप
तवा मले त्वांच्यामंथी दिसतो माझा बाप ।

कु. पायल सुनील वानखडे
बी.एस्सी. प्रथम वर्ष (पीसीएम)

दिवसाची होती तवा सोडून गेली माही माय
गाव म्हणे डोक्यावर हिच्या देवीचा सराप हाव
बाप म्हणावचा, माई लेक लक्ष्मीची हाय थाप
तवा मले लक्ष्मीमंथी दिसतो माझा बाप

लहान होती तवा सांगत होत्या आया बयना
झाडाले बांधे बाप, फाटव्या शेत्याचा पायना
भर पावसामंथी, बांधली त्यानं मायासाठी खोप
तवा मले खोपीमंथी दिसतो माझा बाप

सावकार म्हणे, काय करतं लेका पोरिले शिकवून
चुलंअन् मुलं नाही तरी तिच्या नशीबी लिवून
काय शिकून मोठी मारणार हाये वकिलाची छाप
तवा मले वकिलामंथी दिसतो माझा बाप

आठवतो बाबा इतवारचा तो बजाराचा दिवसं
सावकारापासी आलेली आपल्या पोटची अमावसं
जेवायले लावून मले, तुही उपाशी पोटची झोपं
तवा मले झोपीमंथी दिसतो माझा बाप

वडीलाचं बाप बननं, नसतं राजे हो सोपं
लेकरासाठी लागणाऱ्या कहाला मोजावला नाही मापं
तापत्या वाळवंटात जगवलं त्यानं हे अर्थमेलेल रोपं
तवा मले रोपांमध्ये दिसतो माझा बाप

मुलगी

श्रुती नरेंद्रसिंग चव्हाण
एम.सी.एम. द्वितीय वर्ष

पोरीची पसंती आली की
बापाचं काळीज धडधडतं
चिमणी घरटं सोडणार म्हणून
आपल्या आत खूप रडतं

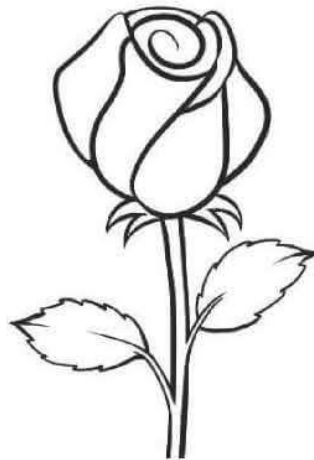
हसरे खेळकर बाबा एकदम
धीर गंभीर दिसू लागतात
पोरीला पाणी मागण्यापेक्षा
स्वतःच उठून घेऊ लागतात

या घरातला चिवचीवाट आता
कावमसाठी थांबणार असतो
म्हणून बाप लेक झोपल्यावर
तिच्याकडे पाहून रडत असतो

अंबुच्या लिंबूच्या करत करत
मोठी कधी झाली कळलं नाही
बाप सांगतो तिला सोडून
मला पाणीही गिळलं नाही

दिवसातून एकदा तरी
मावेनं जवळ घ्यावं वाटतं
परक्याचं धन असलं तरी
घायला मात्र नको वाटतं

उठल्या पासून झोपे पर्यंत
बाबाची काळजी घेत असते
आज ना उवा जाणार म्हणून
पोरगी जास्तच लाडाची असते

पोरगी जाणार म्हणलं की
बाप आतून तुटून जातो
कळत नाही बैठकीतून
अचानक का उठून जातो ?

इकडे तिकडे जाऊन बाबा
गुपचूप डोळे पुसत असतात
लेकीचं कल्याण झालं म्हणून
पुन्हा बैठकीत हसत असतात

तिचा सगळा जीवनपट
क्षणाक्षणाला आठवत राहतो
डोळ्यात येणाऱ्या आसवांना
बाबा वापस पाठवत राहतो.

बी.पी.ची गोळी घेतली का ?
आता कोण विचारील गं ?
जास्त गोड खाऊ नका म्हणून
कोण कशाला दटवील गं ?

बाबा कुणाचं ऐकत नाहित पण
पोरीला नकार देत नाहीत
तिने रागात पाहिलं की मग
ताटात गुलाबजाम घेत नाहीत

एका अर्थानं पोरगी म्हणजे
काळजी करणारी आईच असते
पोटचा गोळा देणाऱ्याची
कहाणी फार वेगळी असते...

स्वप्नात आले वाघोबा

कु. मृण्मयी उ. लांडगे
बी.एससी. तृतीय वर्ष

काल माझ्या स्वप्नात आले वाघोबा
म्हणाले एक गंमत सांगतो तुला लाडोबा
मी म्हटल अरे बाबा भिती मला वाटते
अरे दोस्ती कर माझ्याशी तुला माझ पटते ॥१॥

खूप वर्षांपूर्वी मी रहात होतो जंगलात
बिशाद काय कोणाची वेईल जो वनात
राजा मी जंगलाचा ऐट माझी फार
सगळेपण बघायचे मला येऊन त्यांची कार ॥२॥

जंगल माझे घर वनराई दाट
मलाच फक्त गवसायची हिरवळीची वाट
ऐकून माझी डरकाळी सगळे कसे घाबरायचे
तरीही लांबून बघायला मला वायचे ॥३॥

पूर्वीचा काळ सोनेरी होता
जंगलात फक्त माझाच रुबाव होता
एके दिवशी अचानक एक राक्षस आला
तस्करी करायला माझी कातडी येऊन गेला ॥४॥

बघेड मारले त्याने माझ्या डोळ्यासमक्ष
आता कोण माझा कैवार अन् कोण घेईल पक्ष

आता तर त्याने हृदय केली
जंगलात त्यांची घरे बांधली ॥५॥

माझ्या जागेवर अतिक्रमण केले
माझ्यातले सगळे बळच गेले
किती दिवस सोसायचे आले माझ्या मनात
म्हणून तर मी दिसतो आता अंगणात ॥६॥

घर गेले, पिल्ले गेली एकटा मी राहतो
त्याचाच वचपा घ्यायला तुमच्या दारी येतो
आता का रे भिता जेव्हा तुमची मुले मरतात
आठवत मला सार माझी ही पिल्ले हाका मारतात ॥७॥

मानव म्हणे आता दानव झाला
भूतदया करावची विसरून गेला
शेवटी आता सरकारने मला संरक्षण दिले
दानव झालेल्या मानवाचे दिस आता गेले ॥८॥

मानवाने आपला धर्म पाळावला हवा
संघर्ष नको दोघांमध्ये हवा एक दुवा
समज दिली वाघोबाने डोळे माझे उघडले
अन् सेव्ह टावगरसाठी हात माझे सरसावले ॥९॥

वाटणी

कु. पल्लवी राजकुमार नंदागवळी
बी.ए. तृतीय वर्ष

दोन सख्खेभाऊ
पक्के वैरी झाले
बघता बघता ते आता
वाटणीवर आले

बारा खणाचा वाडा
६-६ खणांची वाटणी केली
दोघांच्या मध्ये एक
भावकीची भिंत आली

घराची एकही वीट
विधवा आईच्या वाट्याला नाही आली
त्यांनी १२ खणासमोरच तिच्यासाठी झोपडी तयार केली

भांडीकुंडी जमीनजुमल्याची
झाली समान वाटणी
विधवा आईला कोण देणार
भाकर आणि चटणी

८-८ दिवसांनी घायची
ठरले एक-एकाने
आईसाठी भाकरी
पण भाकरीच्या बदल्यात तिने करायची
घरी चाकरी

दिवाळी सणासाठीही तिला कोणी नवी साडी
नाही दिली

मग तिनेच दोन लुगड्यांची
नवी चिंधी तयार केली

भाकर तुकड्या वाचून आईचे
होरु लागले हाल
दोघेही म्हणतात "आमचा
आठवडा संपलाय काल"

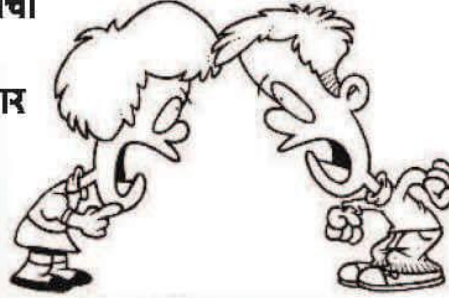
शेवटी एकाने दिले मीठ

एकाने दिले पीठ

आईला अशा

भिकान्यावाणी जगण्याचा

आला आता खूप वीट

बिचारी आई अन्नाविना
तशीच झोपी गेली
दोन दोन वंशाचे दिवे
पण कोणालाच तिची
दया नाही आली

झोपतच मारली तिने

मग मरणासाठी मिठी

मरणानंतरही जुंपले भांडण

मयतीच्या खर्चासाठी

शेवटी गावकऱ्यांनी तिला

अन्नीडाव दिला

दोन वंशाचे दिवे पण

शेवटीही एक कामी नाही आला

असे जगता जगता

नातूही झाले मोठे

त्यांनाही प्रश्न पडला

आईबापाला ठेवावे कोठे ?

त्यांनीही आईबापाला

आजीच्याच झोपडीत ठेवले

केलेल्या पापाचे फळ

त्यांना वाच जन्मी दिले

जैसी करणी वैसी भरणी

ही रितच खरी आहे

थोडा धीर धरा मित्रा

घोठा मैदान जवळच आहे

'कर्म' एक असं बुफे रेस्टॉरंट आहे

जिथं ऑर्डर घायची गरज नाही...

तिथं आपल्याला तेच मिळतं

जे आपण शिजवलेलं असतं.

निरोप घेतांना

प्रतिक्षा संजयराव देऊळकर
बी.सी.ए. द्वितीय वर्ष

होती सुंदर सकाळ ती जेव्हा झाली
सुरूवात शिकवणीची
आहे आमच्याकडे वादी
त्या छोट्या-छोट्या आठवणींची
हसत-खेळत शिकलो आम्ही आपल्या
सहवासात व तुमची समजावण्याची
रित थोडी आवडली
मात्र ती गोष्ट वेगळी की त्याचा
झाला नाही परिणाम आमच्यावर
अभ्यास तर शिकवून आणि समजून
झाला आहे पूर्ण
काळजी आहे ती फक्त परीक्षेची
आणि निकालाची
घन्य झालो आम्ही तुमच्या सहवासात
शिकुनी
तुम्ही सांगितलेल्या प्रत्येक गोष्टी
आहे आमच्या स्मरणी
मात्र आता झाली रात्र ती आपल्या
निरोप समारंभाची
आशीर्वाद या असा की तुमचा
विश्वास जिंकू आम्ही
विश्वास जिंकताना सर्व विश्व जिंकू आम्ही

जीवन

कु. अर्चना मैरू येवले
बी.ए. तृतीय वर्ष

जीवनात कोणतीच गोष्ट
फुकट मिळत नाही
इथे श्वासालाही किंमत
मोजावी लागते

एक श्वास सोडल्याशिवाय
दुसरा श्वास घेऊ शकत नाही
जेव्हा ईश्वराने मानवाची
निर्मिती केली

तेव्हा त्याने मानवाला तीन पाने दिली
पहिल्या पानावर "जन्म" लिहिला
आणि तिसऱ्या पानावर
"मृत्यू" लिहिला
जे दुसरे पान कोरे ठेवले

ते मानवाच्या हातात आहे
मानव जसा जगतो तसे
ते पान भरत जाते
या दुसऱ्या पानालाच
"जीवन" म्हणतात.

वी ची वाट

हेरंब र. पाटील
बी.ए. तृतीय वर्ष

तिच सांज
तोच किनारा
तीच, बोचणारी तरीही
हवीहवीशी वाटणारी वाळू
त्याच फेसाळ लाटा
आणि त्याच विच्छिन्न वाटा
आता हे सगळं बोचतय मला
कारण या सगळ्यात ती
माझ्यासोबत नाहीय
सध्या मी एकटाच
सोबत आहे ती फक्त तिची आठवण
कोमेजलेल्या पारिजातकाची साठवण
घरात अजूनही घुमतात तिच्या हाका
आता मात्र खरंच सलतोव, तो उसवलेला टाका
तिच्या जाण्याने आयुष्यातले सगळेच डाव फसले
आणि तिच्यासाठीचे मूर अन् आलापही माझ्यावर रुसले
पण खरंच, वाट पाहतोय मी त्या शब्दांची
शब्दातल्या गोडव्यांची
न गायलेल्या त्या गितांची
तिच्या बोलक्या नयनांची
वाट पाहतो तिच्या येण्याची
ती परतून पुन्हा माझी होण्याची
आणि सारं काही तिला देऊन
तिच्यात हरवून जाण्याची
आता फक्त वाट पाहतोय मी...
न गायलेल्या त्या गितांची
तिच्या बोलक्या नयनांची
आता फक्त पाहतोय मी....

भ्रष्टाचार

प्राजक्ता सुनील अलोणे
बी.एससी. प्रथम वर्ष (सीबीझेड)

भ्रष्टाचार - भ्रष्टाचार - भ्रष्टाचार
आपण केला तर शिष्टाचार
दुसऱ्यांनी केला तर भ्रष्टाचार

भ्रष्ट होतो माणूस पैसापायी
ह्या पैसापायी माणुसकी विकल्या जावी
भ्रष्ट होतो माणूस त्याला साथ देते बाई
आणि ह्या पैसापायी दुनिया वाया जाई

भ्रष्टाचार पकडला तर तो अपराधी
चोरून चोरून केला तर निरपराधी
चोरून करणाऱ्याला सर्वच राजी
मग आई, बाबा असो आजी

चोरीचा पैसा वेतो दारीदारी
बायकोची खुशाली ही न्वारी
सोने, नाणे, दागिणे आणि सारी
आनंद तिला लव भारी

काव असतो भ्रष्टाचार

भ्रष्ट करतो मनाला

भ्रष्ट करतो तनाला

भ्रष्ट करतो माणुसकीला

भ्रष्ट करतो लेकरा-बायकोला

एका एका रूपयाने होते माणूस भ्रष्ट

चपराशी, बाबू, अधिकारी सर्वच समाविष्ट

जो जात नाही भ्रष्टाचाराच्या आहारी

तोच खरा सर्वश्रेष्ठ अधिकारी

लढ

शरयू जगताप
बी.कॉम. तृतीय वर्ष

कधी कधी वाटत प्रत्येकाशी लढावं
मग वाटत लढून तरी काव करावं
लढावं तरी कशासाठी
फक्त जगण्याच्या स्वार्थासाठी
लढाव तर अमूर्त वस्तुंशी
कमजोर असलेल्या परिस्थितींशी
समाज कमजोर करणाऱ्या अंधश्रद्धेशी की
समाजाचा विकास खुंटवणाऱ्या भ्रष्टाचाराशी
मनात असलेल्या प्रत्येक गोष्टीशी
लढायचं, झगडायचं, संवादावचं असतं

पण काहीशी का व काव
लढायचं हेच उमजत नसतं
आणि ही परिस्थिती जेव्हा उद्भवते
तेव्हा मन स्वतःवरच हसते

कधी कधी वाटत

मनाचा सगळा दूर करावा रूसवा

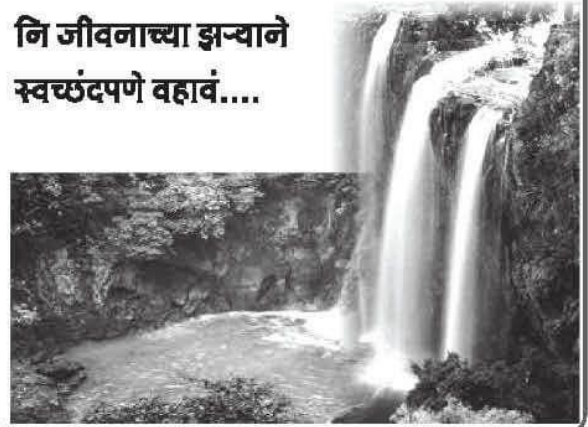
नि नवीन जिवनोदय करावा

मनाला कुठेतरी गुंतवाव

ज्याने लढण थांबाव

नि जीवनाच्या झऱ्याने

स्वच्छंदपणे वहावं....

अमोल गौ. वानखडे
बी.ए. अंतिम वर्ष

तू

मला झोपेत पडणाऱ्या स्वपनात तू
पहाटे झुर-झुर वाहणाऱ्या वान्यात तू
माझ्या ओठातून निघणाऱ्या संगीताच्या सुरात तू
माझ्या ओठावर येणाऱ्या हसुच्या कारणात तू
नभातून पडणाऱ्या त्या पावसाच्या धेंबात तू
पाऊस पडल्यावर येणाऱ्या त्या मातीच्या
सुगंधात तू
तू मला खूप.... आवडते त्या आवडण्याच्या कारणात तू
माझ्या मनाच्या गाभ्यात तू
पार पडलेल्या, असणाऱ्या, अन् येणाऱ्या वेळेत तू
वाहणाऱ्या पाण्याच्या खळ-खळाकत तू
माझ्या जगण्यात, राहण्यात, बोलण्यात, वाचण्यात
आणि लिहिण्यात सुद्धा तू

तुझ्या आठवणीत

वैष्णवी चौधरी
बी.सी.ए. प्रथम वर्ष

अंतरांचे अंतर व्हावे
किंचित असे कमी
मनभावन कर्तृत्व सजावे
माझे तुझ्या मनी
आठवणीत तुझ्या मी
भानरे विसरते
माझ्या सान्या आयुष्याचे
गान मी विसरते
तू नसता मी सावलीही नाही
तू असता मना मोहीनीशी लागी
तू म्हटलास तर जग माझे होईल
तू गेलास तर जगही नाहीसे होईल

तुझ्याविना मन असे
जसे पाण्याविना मासा
आता तरी वळून मागे
बघ रे जरासा
स्वतःला व्यक्त करण्यास
शब्दसंपदा नाही
आठवणींची सांगता माझी
माझ्याच पदरी राही

भेट—

गिरिजा आ. पातुरकर
बी.सी.ए. द्वितीय वर्ष

अलगद एक सांज व्हावी
मी तुझ्या कुशीत असावी
नभ हलकेच रंग बदलेल
आसमंतातला चंद्र खाली उतरेल
तेव्हा, एक झुकुआ आपल्याला बिलगावी
अन् अशी गुणगुणत आपली भेट व्हावी
फसवे दिखावे तिथे नसतील
खोटे हेवे-दावे तिथे नसतील
मनाला मनाची ती भेट असेल
शब्दांना अबोल्याची साथ असेल
मुक्यानेच एक कविता जन्मावी
अशीच गुणगुणत आपली भेट व्हावी
तू अन् मी तिथे वेगळे नसू
न बोलता, उगीच गालातच हसू
तासंनतास एकमेकांच्या नजरेत बघू
तू बोलत नाही आणि मी ही नाही

बळेबळेच एकमेकांवर रुसू
अश्वा लटक्या रुसव्या फुगण्यात
आपली भेट व्हावी
हलकेच सर बरसावी
धरा फुलून डोलावी
हळुच रातराणी गंधाळावी
मंत्रमुग्ध करणारी आपली भेट व्हावी
त्या पहील्या सरीत
तुला सापडलेल्या मोरपिसात
नाजूक, हळवी आठवण असावी
प्रितीची रिमझीम मनात रुजावी
अन् अशी बेधुंद, धुंद करणारी
आपली 'पहिली भेट' व्हावी...

सुंदर नातं

कु. अश्विका कुरळकर
बी.सी.ए. प्रथम वर्ष

जीवनात नाती तशी

अनेकच असतात

पण ती जपणारी लोक

फार कमीच असतात...

काही नाती असतात रक्ताची,

तर काही हृदयाची...

काही नाती असतात जन्मो-जन्मीची,

तर काही.....'काही क्षणापुरतीची'

काही नाती असतात,

केसांसारखी न तुटणारी,

पण वेळ आलीच तर वाकणारी...

काही नाती असतात,

लांबुनच आपले म्हणणारी,

जवळ गेल्यावर मात्र दूर करणारी...

काही नाती असतात,

पैशाने विकत घेता येणारी,

तर काही प्रेमाने आपलेसे करणारी...

काही नाती असतात,

न जोडता सुद्धा टिकणारी....

दडलेले शब्द

शरयु घोटकर
बी.सी.ए. भाग-१

काय लिहावे, काही सुचेना

असे कसे हे घडले...

आज माझ्या मनीचे मोती

मनामध्येच का दडले...

कोरे-कोरे पान रे माझे

का हे शुभ्र राहिले...

मुखात येती भाव मनीचे

पण शब्द असे का हरले...

कलम फुंकली, शाई भरली

पण लिहणे अपूर्व राहिले...

लेखही नाही, काव्यही नाही

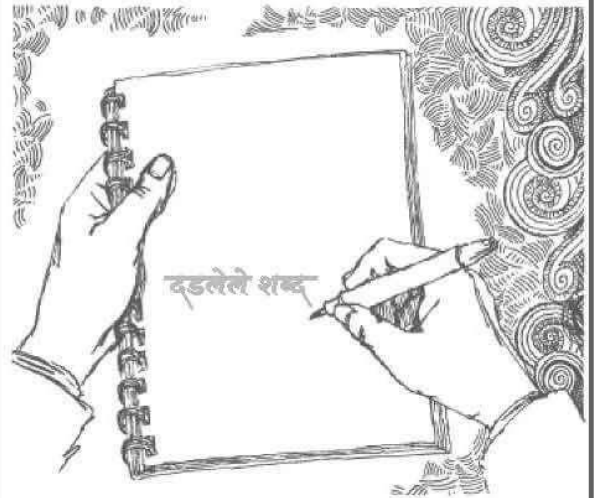
कसे हे मन बावरले...

म्हणाव वाटे असे माना की,

असे कसे तू केले...

मनातले हे सुंदर मोती

मनामध्येच रे दडले.....!

प्रथम वर्ष बी.सी.ए.

कु. दिव्यानी एस. वावगे
बी.सी.ए. प्रथम वर्ष

प्रथम वर्ष बी.सी.ए.चे

मोठ्या उत्साहाचे आणि स्वप्नांचे

क्षण प्रथमच घराबाहेर राहण्याचे

प्रथमच बाहेरगावी शिकवण्याचे

दिवस आईच्या हाताचे जेवण विसरण्याचे

वडिलांचे स्वप्न सातत्याने साकारण्याचे

घरज्यांच्या आठवणीत गुंतून जाण्याचे

अनोळखी गावात नवीन मित्र-मैत्रिणी

बनविण्याचे

दिवस जीवनाकडे नव्या दृष्टीने बघण्याचे

विचार रूपी पाखराला नवी भरारी देण्याचे

संकटावर मात करू पुढे जाण्याचे

वशरूपी शिखरावर पाऊलखुणा उमटविण्याचे

संमत आले प्रथम वर्ष बी.सी.ए.चे

आनंदाचा क्षणांचे

काही कडू तर काही गोड आठवणींचे

स्वप्न साकारले प्राविण्यात उत्तीर्ण होण्याचे

गुरुजनांच्या चरणी हेच प्रथम पुष्प शिष्याचे

मला 'नाही' म्हणायला शिकायचंय

निधी व्ही. डवरे
बी.टेक. तृतीय वर्ष (कॉस्मेटिक)

मला 'नाही' म्हणायला शिकायचंय...

आर्जवी शब्दांना,

खेळकर मागण्यांना,

पसरलेल्या जागतिक हातांना,

डोक्यांतल्या पाण्याला,

मला 'नाही' म्हणायला शिकायचंय...

वाऱ्याच्या वेगाला,

झऱ्याच्या नादाला

पाखरांच्या गाण्याला

बेधुंद वाटांना

मला 'नाही' म्हणायला शिकायचंय...

आपल्या मनाला,

मनातल्या आपल्यांना,

खर बोलू आतल्या आवाजाला,

मला 'नाही' म्हणायला शिकायचंय...

हल्ली हे असंच वागावं लागत,

त्याशिवाय चालतच नाही,

मी कधीपासून खूप प्रयत्न करतेय

खरं सांगते... जमतच नाही !!!

माणूस कोणाला म्हणावं ?

प्राजक्ता सुनील अलोणे
बी.एस्सी. प्रथम वर्ष (सीबीझेड)

अनेक वर्षांपासून अन्याय
करण्याला माणूस म्हणावं का ?
देवाच्या नावावर लुबाडणाऱ्या
ब्राह्मणाला पूजारी म्हणावं का ?
निरपराध एकलव्यांचा अंगठा
कापणाऱ्या द्रोणाचार्याला गुरू म्हणावं का ?
उपदेश करणाऱ्या शंभुकाचा
वध करणाऱ्या रामाला देव म्हणावं का ?
माय बहिणीची ईज्जत लुटणाऱ्यांना
साधुसंत म्हणावं का ?
आदर्श घोटाला करणाऱ्याला
नेता म्हणावं का ?
जन्मतः बाळाला कचऱ्यात टाकून देणाऱ्याला
मायबाप म्हणावं का ?
कोवळ्या लेकीवर नजर ठेवणाऱ्या
नरायणाला बाप म्हणावं का ?
शेवटी एकच म्हणनं
लहान्यापासून मोठ्यापर्यंत भ्रष्टाचार
करण्याला माणूस म्हणावं का ?
माणूस म्हणावं का ?

आई

समीक्षा अनिल ठाकरे
बी.सी.ए. प्रथम वर्ष

मायेचा ओलावा प्रेमाची आपुलकी
आई तुच माझी उन्हातली सावली ।
तुझ्याच गं प्रितीने झाली मी
भान्वशाली ॥

आई तुझ्या वात्सल्याला
नाही जोड कुणाची
आई तुझ्याच आधाराने झाली किर्ती
माझी ॥

आई तुझ्याशिवाय नाही कुणाचाही आधार
एकटी मला सोडून तू का गेली दूर ।
आई तुझ्याच मुळे होत घराला घरपण
नाही तुझ्याविण काहीपण ॥

आई तुझ्या आठवणी आहे सागरा एवढ्या
नाही त्याचा होणार कधीही अंत
माझ्या शरीरात प्राण आहे जोपर्यंत
तुझी आठवण चेताच चेते डोळ्यात पाणी
कारण तुझ्याच तर मुळे आहे आज मी
सर्व काही ॥

कॉलेज मधील जीवन

परिमल राजपूत
बी.सी.ए. द्वितीय वर्ष

असं नेहमी आपल्या
बरोबरच का होतं,
पहिल्यांदा सर्वाप्रमाणेच
College बोअर वाटतं...

अचानक एक दिवशी तो
गोड चेहरा वर्गात येतो
आणि अख्खी College
Life बदलून जातो...

मग पकाऊ Lecture असले
तरी वर्गात बसावेसे वाटते,
Result येत नसला तरी
Practical करावेसे वाटते...

Extra Lecture ठेवले तरी
आपली त्याला ना नसते,
आता तर रविवारी पण College
मध्ये यावची तयारी असते...

Lab मध्ये तासंतास
भुरकन उडून जातात,
पुस्तकातली नाही तरी
मनातली चार पाने वाचून होतात...

असे करता करता
College ची वर्षे निघून जातात,
जाता जाता डोक्यामध्ये मात्र
विरहाची आसवे देऊन जातात...

आवडता विषय कोणता सांगू ?

मधुरी महाडीक
बी.ए. तृतीय वर्ष

माझा आवडता विषय कोणता सांगावा

हे मला तर कळतच नाही

म्हणूनच तर सगळ्या विषयांचा अभ्यास
माझा राही

घडीत विचार मराठी, इंग्रजी चा येतो

मोबाईल Vibret झाला की सगळे
विचार नेतो

सगळे मला म्हणतात विषयाला धरून राहवं
मग मनात कोणता असावा, ते तरी पहावं

ऐच्छिक विषय म्हटले तर इच्छा
त्यात आली

म्हणूनच तर जोकं वाटते ना थोडं-थोडं खाली
E.L.T. बदल काय म्हणावं

त्यासाठी इंग्रजी थोडं तरी जमावं
जमिनीवर शोधलं आभाळात
नाही अख्या

Sociology सारख्या कुठं नाही समाजाच्या
व्याख्या

राजकारणाची ज्याला गोडी
राज्यशास्त्राला जोडी

Subject मध्ये असतं Something New...
म्हणूनच तर मिळतो त्यात Tragicview

मुलाखत

प्रसिद्ध साहित्यिक डॉ. सुखदेव ढाणके यांची मुलाखत
मुलाखतकार : अमोल वानखडे, शुभम पवार, बी.ए. अंतिम वर्ष

प्रश्न : सर, तुमच्या कौटुंबिक पार्श्वभूमीविषयी सांगा.

सर : माझा जन्म अमरावती जिल्ह्यातील धामणगांव (रेल्वे) तालुक्यातील गोकूळसरा या लहानशा खेड्यात झाला. अजूनही माझ्या गावी बस जात नाही. आई वडील मजूरी करायचे, त्यांच्या कष्टाची जाणीव ठेवून मी शिक्षण घेत होतो. लहानपणापासून त्यांनी माझ्या शिक्षणावर अधिक भर दिला.

प्रश्न : पुढील शैक्षणिक वाटचाल कशी झाली ?

सर : प्राथमिक शिक्षण झाल्यानंतर पुढे शिक्षण घेण्यासाठी माझ्या गावापासून दूर असलेल्या एका गावात हायस्कूलचे शिक्षण घेण्यासाठी रोज पायपीट करावी लागत असे, त्यानंतर पदवी व पदव्युत्तर पर्यन्तचे शिक्षण अमरावतीच्या शिवाजी व विदर्भ महाविद्यालयात घेतले. माझा इंग्रजी वाङ्मय, राज्यशास्त्र हा विशेष आवडीचा विषय होता. शिकत असताना काही शिक्षक कविता गाऊन शिकवायचे, तुकारामाचे अभंग तत्कालीन कविंच्या कविता वाचत असताना हळूहळू मीही लिहायला लागलो, मराठी या विषयाची रुची वाढायला लागली, पुढे एम.ए.मराठी केले.

प्रश्न : लेखनामध्ये आवड कशी निर्माण झाली ?

सर : मी एकाएकी कवी किंवा लेखक झालो नाही. जेव्हा माझा शिक्षणाचा प्रवास सुरू होता. या प्रवासामध्ये मी अनेक कविंच्या कविता, अभंग, तुकारामाचे अभंग वाचत होतो, गात होतो. त्याच काळात काहीतरी कवितेसारखं लेखन करत होतो. १९६८ मध्ये बी.ए. मध्ये शिकत असतांना शिवाजी कॉलेजच्या मॅगझिनमध्ये माझी पहिली कविता प्रकाशित झाली. महाविद्यालयातील स्नेहसंमेलनात कवी संमेलन व्हायचे त्यामध्ये आवर्जून भाग घेत होतो. दरम्यानच्या काळात त्यावेळी कसदार लेखन करणारे मधुकर केचे, सुरेश भट यांची ओळख झाली. त्यामुळे लेखन प्रवासात थोडी गती मिळाली.

प्रश्न : कविता लेखनाची तुमची स्वतंत्र शैली आहे, त्याविषयी सांगा.

सर : मराठीमध्ये एम.ए. करीत असतांना बा.सी. मर्ढेकर, कवी ग्रेस यांच्या सारख्यांच्या कविता वाचायला मिळाल्या. ते स्वतंत्र प्रतिभेचे धनी आहेत. पुढे संपादित मासिक, ग्रंथ, वृत्तपत्राद्वारे त्यांच्या कविता वाचण्यात येऊ लागल्या. त्यांच्या लेखन शैलीचे वेगळेपण जाणवायचा लागले. प्रत्येक कविंची लेखनाची एक शैली असते, हे अभ्यासातून कळले. म्हणून मीही लेखन करतांना कवितेची, अभंगाची लय सांभाळून छंदबद्ध

कविता लिहिल्या. वाचकांना त्या अपील झाल्या.

प्रश्न : लेखन प्रवासातील काही आठवणी सांगा.

उत्तर : अमरावतीमध्ये 'साहित्यमित्र' नावाची संस्था निर्माण झाली होती. त्यामध्ये उषाताई चौधरी, त्यानंतर त्यांचे पती प्रकाश चौधरी, शिवा इंगोले यांच्यासारखे लोक कार्यरत होते. आम्हाला तो एक मंच मिळाला. पुढे माझ्या कविता वेगवेगळी मासिके, लोकमत वृत्तपत्राच्या पुरवणीत प्रकाशित व्हायच्या. साहित्य संमेलनाचे निमंत्रण यायचे, विदर्भातील एक नामवंत कवी म्हणून ओळख निर्माण झाली.

महाविद्यालयीन जीवनात माझ्या सोबत कविता लिहिणारे, स्नेहसंमेलनात पारितोषिक मिळविणारे कवी आज मला दिसत नाही. पण मी लेखनात सातत्य ठेवले.

प्रश्न : ला हील या ब्रिटीश लेखकाने 'Principles of Good Writing' या लेखात लेखनासंदर्भात ९९% मेहनत व १% प्रेरणा असे मानले त्याविषयी तुमचे मत काय ?

सर : मी ला हील च्या मताशी सहमत आहे. चांगले लिखाण करायचे असेल तर ९९% स्वतःची मेहनत, जास्तीत जास्त वाचन व लेखनाची आवड असावी लागते व १% प्रेरणा असणे गरजेचे आहे. वाचनाची, चिंतनाचीही गरज असते, सोबत समाज निरीक्षणही महत्वाचे आहे.

प्रश्न : तुमच्या एकूण प्रकाशित साहित्याबद्दल आम्हाला ऐकायला आवडेल ?

सर : माझा पहिला कविता संग्रह १९९७ साली 'व्यथाफुली' या शीर्षकाचा प्रकाशित झाला. त्यानंतर 'रक्तसेतू', नंतर 'हुर्दुक' व 'पीडपात'

असे चार कवितासंग्रह प्रसिद्ध आहेत. 'चेडा' या नावाची ती एक कादंबरी लिहिली आहे. 'बाबुराव बागूल व्यक्ती आणि वाङ्मय' हा समीक्षा ग्रंथ माझा बहुतेक सर्वच विद्यापीठात अभ्यासला जात आहे. आजपर्यंत अविरत लेखन सुरू आहे.

प्रश्न : आज 'सर्वधाराचे' साक्षेपी संपादक म्हणून संपूर्ण महाराष्ट्र आणि बाहेरील मराठी वाचकांपर्यंत तुमचे नाव आहे त्याविषयी....

सर : वाङ्मयातील सर्व प्रवाहांना सामावून घेणारे 'सर्वधारा' हे त्रैमासिक मी जानेवारी २००७ पासून सुरू केले. स्वाभिमान, नैतिकता आणि लोकशाही विचारांवरची अभंग निष्ठा सांभाळित या नियतकालिकाची वाटचाल सुरू आहे. येणारा अंक हा पन्नासावा असेल. चोखंदळ वाचकांचे मला प्रेम मिळाले. देशातील विविध भागातून आणि मान्यवर अभ्यासकांच्या प्रतिक्रिया मला सतत मिळतात. हेच मी माझ्या संपादन कार्याची पावती समजतो. निवृत्तीनंतर स्वतःच्या खर्चामधून ह्या वाङ्मयीन मासिकाची वाटचाल सुरू केली, आज सर्वधाराचे चाहते, वाचक, सभासद मोठ्या प्रमाणात वाढले आहेत.

प्रश्न : सर, मलाही सामाजिक अवस्थेवर लेखन करावेसे वाटते ते लोकांपर्यंत कसे जाईल ?

सर : सध्या, स्थानिक वृत्तपत्र, त्याच्या पुरवण्या, महाविद्यालयातील वार्षिकांक यातून तसेच व्हॉट्सअप, फेसबुक मधून लोकांसमोर मांडत जावे. आज जी नवी सामाजिक माध्यम आहेत त्याचा उपयोग करावा. वाचन सातत्य ठेवावे त्यातून शब्दसंग्रह वाढतो. मराठी विश्वकोश वाचावा, आणि नंतर लिखानातून व्यक्त होत जावे.

हिन्दी विभाग

बहुत छाले हैं उसके पैरों में
कमबरन्त उसूलों पर चला होगा

वैष्णवी काळे

बी. टेक. तृतीय वर्ष

प्रसन्न नितानवरे

बी. एससी. प्रथम वर्ष

-गुलजार

ILLUSTRIOUS ACHIEVERS

Dr. Murlidhar Chandekar, Vice-Chancellor, SGBAU, Amravati felicitated Mr. Prathamesh Nikam, B. Sc. III SGBAU Startup Fest-2019 for his innovative invention for Divyangjan

Ku. Bushra Fatema Mohd. Anes won 1st Prize at University Level U.G. Students Seminar Competition on "Number Theory" organized by Shri Dr. R. G. Rathod Arts and Science College, Murizapur

Ku. Valsnavi Magarde won 1st Prize at University Level P.G. Seminar Competition on "Topology" organized by Shri Dr. R. G. Rathod Arts and Science College, Murizapur

Ku. Pinkey B. Shekhawat secured 2nd Prize at University Level Popular Maths Slide Show Competition organized by the Department of Mathematics, SGBAU, Amravati

Ku. Chetana R. Choudhari won 3rd Prize at University Level Popular Maths Slide Show Competition organized by the Department of Mathematics, SGBAU, Amravati

Ms. Pooja Jadhav, B. Sc. II secured 1st Prize in Fashion Icons Award-2019

LIBRARY ACTIVITIES

Book Exhibition

Dr. V. R. Shekhawat, Librarian interacting with the students about library information and online database registration

सफलता के लिए...

वैष्णवी व्ही. काले
बी.टेक. तृतीय वर्ष

**"Believing In yourself
is the
first secret to success"**

जिंदगी में एक भी ऐसा कार्य नहीं होना चाहिए जिसमें कोई मकसद नहीं हो। जिसकी जिंदगी में मकसद नहीं है वो भटका हुआ है। उसके अंदर ताकद कहाँ से आएगी। आप कुछ करना चाहते हो और आपको पता है की, वो काम करना आपके लिए सही है, उसके कल पे मत डालो, क्योंकि यही से आपकी जिंदगी बदल जाएगी। उसमें अपना पैसा और पुरा वक्त लगा दो, पुरी ताकद के साथ करो। बिना किसी डर के, बिना किसी हिचक के करो और बार बार उसके बारे में सोचना शुरू करो, मतलब आप उस सोच को पक्का करते चले जा रहे हो, की ये करना है। आप अंदर से इतने पक्के हो जाओगे की बाहर से आपके शरीर के साथ कुछ भी हो कोई फरक नहीं पड़ेगा।

इस दुनिया का एक सरल Law है "Survival of the fittest" जिंदगी में एक भी व्यक्ति ऐसा नहीं है, जिसे सबकुछ प्राप्त हो। भविष्य का दुसरा नाम है 'संघर्ष'। कुछ लोगों को अगर सफलता मिलती नहीं है तो सोचते है और कल्पना करते है की भविष्य में मिलेगी, लेकिन

सफलता तो नाहि अतित मे है
नाहि भविष्य मे है
वो आज ही है
इसी क्षण है।

आत्मविश्वास ही संघर्ष को, अपनी अच्छाई को और सफलता को बनाये रखता है। संघर्ष और सफलता के साथ

उत्साह बढ़ता रहता है। आप जो भी काम कर रहे हो उसकी Perfections तक पहुँचो। आपको Powerful बनना है इसलिए नहीं की आपको दुसरोँ को दबाना है। आपको Powerful बनना है, ताकि दुनिया आपको

दबा ना सके।

Be Powerful

Not to dominate others

But to conquer yourself.

हर एक के अंदर कोई ना कोई Strength है कुछ ना कुछ है। बस आपको उससे मिलना है। जब आपके अंदर कुछ Desine आएगा की मुझे जानना है मेरी Strength क्या है, मेरी Unique क्या है। जो इस पुरी दुनिया में किसी मे नहीं है। आपको जवाब मिलेगा आपकी Success आपके अंदर है, Passion आपके अंदर है। जो आपकी Strength आपके अंदर है, जो भी आप बनना चाहते हो, वो सब आपके अंदर है। तब आपके आगे दुनिया की कोई भी ताकद टिक नहीं सकती। आपने सोच लिया की मुझे यह करना है तो कितनी भी Problems आएगी आने दो, मुझे करना है और मैं सब कुछ कर सकता हूँ। आपको सब कुछ मिलेगा और इतना मिलेगा की, आपने सपने में भी नहीं सोचा होगा। आप खिलाड़ी तो बनो आप आपके खेल के पक्के खिलाड़ी बनो। तब आप सब कुछ कर सकते हो।

“जिंदगी जीना आसान नहीं होता
बिना संघर्ष के कोई महान नहीं होता
जब तक न पड़े हथौड़े की चोट
पत्थर भी भगवान नहीं होता।”

वन्यजीवों की आखरी ख्वाइश

रविना राजेश बनसोड
बी.एससी. प्रथम वर्ष (सीबीझेड)

बुझते हुए दिवे है हम,
इसे हमारी हार मत समझ लेना ।
शायद तुम्ही रोशनी कुछ ज्यादा हो गई,
इसे तुम्ही जीत मत समझ लेना ॥

एक वक्त था जब हमपर
ही निर्भर थी प्रजाती तुम्हारी ।
राजा-महाराजा भी चलते थे,
बनाकर हमको ही उनकी सवारी ॥

हमसे ही शुरू होती थी,
पर युद्ध की तैयारी ।
बस । अब चांदे ही रहेंगी बाकी,
जब नष्ट होगी हमारी ॥

बच्चों को अपने शेर दिखाना,
दुर्गा माँ की तसबीर दिखाकर ।
हनुमान की मुर्ती दिखाकर,
कहना ऐसे होते थे बंदर ॥

गणपती को दिखाकर कहना,
कुछ ऐसे ही दिखते थे हाथी ।
माँ सरस्वती को दिखाकर कहना बच्चों से,

उनकी सवारी को कहते है मोरो की प्रजाती ॥

तुम सरेआम कत्ल करते हो,
फिर भी नहीं होते है बदनाम ।
हम भूख के मारे करे शिकार,
तो भी लग जाते है इल्जाम ॥

हम भी कत्ल पर उतर आये है,
वह तुम सबने देखा है ।
शिकार करना तो कला थी हमारी,
कत्ल करना हमने तुमसे ही सीखा है ॥

पता नहीं इमारतों के जंगलो मे,
प्राणीयों के लिए शमशान है या नहीं ।
इन्सानियत का कत्ल कबका हो चुका,
मशीनों के बस्ती मे कोई इन्सान है या नहीं ॥

जितना चाहे उतना समेट लेना,
हमारे अस्तित्व के सबुत को ।
बस, इतनी सी आखरी ख्वाइश है हमारी,
किसी सच्चे जंगलप्रेमी के हाथ से,
दफनाना हमारे आखरी वजूद को ॥

हां मैंने जिंदगी की हकीकत को देखा है

इनझीम सबा फिरोज खान
बी.एस्सी. द्वितीय वर्ष

इस छोटीसी उम्र में मैंने जिंदगी की हकीकत को देखा है।

लोगों के मिजाज के मेराज को गिरते देखा है।

लफजों से रुठते अपनों को

बरबाद करते अपने सपनों को

बेरुखी लफजों में बसते देखा है

और दिलों के बैर बढ़ते देखा है।

हां मैंने जिंदगी की हकीकत को देखा है।

आज की औलादों को नाफरमान होते देखा है

बेबस माँओं को परेशान होते देखा है

जिंदगी से हारती उनकी आखों को देखा है

बेटों से गिठगिठाती उन माँओं को मैंने देखा है

हां मैंने जिंदगी की हकीकत को देखा है।

भाई से बहन को फरामोश होते देखा है

वालीद को बेटों के सामने खामोश होते देखा है

झुरते देखा है बेटों के सामने जईफ माँ-बाप को

उनकी ख्वाहिशों को पैरों तलें दबाते देखा है।

हां मैंने जिंदगी की हकीकत को देखा है।

जमाने के रिवाजों से अनजान नहीं हूँ मैं

फिर भी इन रिवाजों में घुटते मजलूम इन्सान को देखा है।

बेगुनाहों को सूली चढ़ते देखा है

गुनाहगारों को सरेआम फिरते देखा है

जुलम के परचम को लहराते देखा है

सच्चाई को जमीन पर पैर फैलाते देखा है

बढ़ते गुरुर और घटते इखलाक के म्यावर को मैंने देखा है,

हां मैंने जिंदगी की हकीकत को देखा है।

अपनों से ही बात करने की फुर्सत नहीं है,

फिर भी गैरोसे राबता कायम करते जमाने को मैंने देखा है

रिशतों की अहमियत को खत्म होते देखा है

इस जमाने को एक नये तरीके से बिघड़ते देखा है

हां मैंने जिंदगी की हकीकत को देखा है।

पढ़ाई के नाम पर जहालत सिखती न्यु जनरेशन को मैंने देखा है

जरा सी कामवाबी को लोगों के सर चढ़ते देखा है

फिर गुरुर के मारे इन्सान को आसमान से निचे गिरते देखा है।

बढ़ो के नसीहतों पर रुठते बच्चों को मैंने देखा है

खुदकी मनमानी करते नासमझ नौजवानों के मैंने देखा है

आज के बच्चों को वह नादानी करते देखा है

हर फैशन को अपनी आजादी समझते देखा है

लोगों के मिजाज के मेराज को गिरते मैंने देखा है।

हां मैंने जिंदगी की हकीकत को देखा है।

खत

पूजा मोहनराव बुरघाटे
बी.सी.ए. तृतीय वर्ष

प्यारे मुन्ना, इस दुनिया में तुम्हारा स्वागत है। ये बहुत ही सुंदर, अनोखी और प्यारी जगह है।

और तुम्हें इसे और भी सुंदर, और भी प्यारी बनाने के लिये भेजा गया है। “भेजना किसने?” ये आज तक कोई नहीं जान पाया और जानके कुछ हासिल भी नहीं होंगा, इसलिये ऐसे सवालोंने अपना समय बरबाद मत करना।

हम सबके पास एक सिमित समय होता है। और जितना भी हो कम ही होता है, इस दुनिया में इतना कुछ है देखने को, जानने को, महसूस करने को, के तुम्हारे पास थोड़ा भी वक्त नहीं है बरबाद करने को। संभावनाये असिम है। तुम कुछ भी कर सकते हो, कुछ भी बन सकते हो इस दुनिया को बदल सकते हो।

हर दिन कुछ नया करना कुछ नया सिखना, कुछ नया समझना और अगर कभी किसी काम को लेकर मन में दुविधा हो तो याद रखना ‘ना करके पछताने से कहीं बेहतर है कर के पछताओ’ क्योंकि अगर कोई काम करके कुछ और ना भी मिले तो तजुबरा मिलेगा। और वो बहुत किमती होता है। हर चीज का तजुबरा करना लेकिन किसी भी चीज की आदत मत डालना। तजुबरे तुम्हें सही और गलत में फरक करना सिखाएंगे, गलतीया करने से बचावेंगे। और गलतिया करने से डरना मत। गलतिया वो ही करते हैं जो कुछ करते हैं। अपनी गलतियों की जिम्मेदारी लेना, उन्हें सुधारणा, दुसरो की गलतियों को माफ करना, उन्हें उसको सुधारने का मौका देना। कोई जानबुझकर गलती नहीं करता, कोई जानबुझकर बुरा बरताव भी नहीं करता। किसकी जिंदगी में क्या चल रहा है कोई नहीं जानता। इसलिये सबको वही मौके देना जो खुदको देंगे, सबसे उतनी ही नरमी बरतना जितनी खुदपे बरतेंगे।

सबकी इज्जत करना, सबपे भरोसा करना और सबसे प्यार करना। इस दुनिया में प्यार की बहुत कमी है बेटा,

सबको इसकी बहुत जरूरत है। तुम्हीं भी होंगी, मांगने में हिचकिचाना मत और दिखाने में झिझकना मत। जिंदगी बहुत छोटी है शर्म के लिये संकोच के लिये आये ना आये जि खोल कर नाचना, गला फाड़ कर गाना, जि खोल कर खाना, खुलके हसना, और जोरोसे रोना। बस शरीर से ही बड़े होना मन से नहीं।

जिस दिन अंदरसे ये बचपना गया, ये मासुमियत गयी उस दिन समझो जिंदगी गयी। भविष्य के बारे में सोचना, चिंता मत करना बिते दिनों को याद करना पर उनमें खो मत जाना। जिंदगी में कुछ अच्छे दिन आर्येंगे कुछ बुरे। अच्छे दिनों में घमंड ना करना, और बुरे दिनों में हताश न होना। सफलता का सारा श्रेय खुदको मत देना असफलता का झिम्मा दुसरो पे मत थोपना। बेटा बस आगे बढ़ते जाना खुशिया बांटते जाना है। और ये जरूर याद रखना के तुम्हें यहाँ सिर्फ एक ही कारण से भेजा गया है के तुम इस दुनिया को और भी सुंदर, और भी प्यारी जगह बना सको।

ढेरो आशिर्वाद के साथ !

तुम्हारे दादा
(एक दादाजी ने अपने पोते के लिए लिखा हुआ खत)

माँ

मीनल मानमोडे
बीसीए अंतिम वर्ष

माँ किस चीज का नाम है
शादय साक्षात् भगवान है
यह सी सबसे बढ़कर इंसान है
इसके बिना तो दुनिया सुनसान है ।
माँ किस चीज का नाम है
शायद दुखहरीनी धाम है
सुख-दुःख के चक्कर का परिणाम है
बच्चों के दुःख दूर करना उसका काम है ।
माँ का कर्तव्य तो इस दुनिया में
सबसे बड़ा है
सिके जैसे दुःख शायद ही कोई सहा है
माँ का तो सुबह-शाम
अपने बच्चों के नाम रहा है
माँ की पूर्ण परिभाषा तो सबसे
लीए अनकहा है ।
माँ हर दिल अजीज है
माँ है तो दुनिया लजीज है
नहीं है तो सारी दुनिया बेरंगी चीज है
माँ इस दुनिया का ताज है
माँ हर दिल का नाज है
माँ के बिना तो यह बेसाज है
सबको पता क्या इसका राज है ।

कॉलेज के दिन

श्वेता शंकराव डकरे
बी.सी.ए. प्रथम वर्ष

आज साथ पढ़ते हैं, कल बिछड़
जायेंगे
कॉलेज के दिन ये हमेशा याद
आयेंगे
साथ पढ़नेवाले दोस्त अपने
फिर एक साथ नहीं मिल पायेंगे
आँखें भी इतनी बड़ी नहीं की
सब समा ले जायेंगे
कुछ कदम का साथ है
फिर रास्ते अलग हो जायेंगे
जीवन में फिर से मिलेंगे
यो सोचते चलते जायेंगे
अपना अपना भविष्य बनाने में
हम सब व्यस्त हो जायेंगे
कभी किसी मोड़ पर
बिते हुए दिन फिर याद आयेंगे
आये है आँखों में सपने लेकर
जायेंगे उन राहों पर याद लेकर

मेरे कुछ अलफाज... PUBG के नाम

प्रसन्ना सुनील नितनवरे
बी.एससी. प्रथम वर्ष

PUGB एक सोच है, कोई खेल नहीं है BRO,
इसे खेलनेमें कोई शैम नहीं है BRO,
खेलु मैं चाहे कोई भी MODE,
मेरी STRATEGY का कोई तोड़ नहीं है BRO,.... ||१||

जब खेलु मैं SOLO, मेरी सासे जाए थम,
SOLO GUN ना मिले तो ही जाता हूँ तंग,
क्योंकी सारे असली शेर उतरते हैं पीचीकी पे,
कोई भी दिखे तो खतम नहीं करते,
पर.... जब मुझे मिलती है AKM,
बिना SCOPE के ही रहता है अपना आतंक,
एक-एक को ढुंढ के करता खतम,
ENERGY-DRINK पी के चील करता हूँ BRO,
बचकानी गोलीयो से करके सफर,
WINTER-WINTER पे नाम अपना ही है BRO.... ||२||

जब मैं खेलु DUO, करु पार्टनर को FOLLOW,
कहता उसे भाई कहीभी ले चलो,
दो GUN मीले तो करते हैं शीयर,
एक दुसरे की लेते हैं केयर,
पर जब सुनु M-24 की आवाज, दिल करे धक-धक-धक,
उसके आगे मेरी MINT-१४ करे ठक-ठक-ठक,
करके हम एकदम गहरा SMOKE,
M-२४ वाले को भी ठोक देते हैं BRO,
सेफ़्टीजोन के किनारों से जाकर,
WINTER-WINTER पे नाम अपना ही है BRO, ||३||

जब मैं खेलु SQUAD, बिना BOOTCAMP पे ATTACK,
हाथ में UMP विथ SUPPRESOR ATTACH,
ढुंढ-ढुंढ करते हैं एक-एक को KNOCK,
काम पड़े तो BRIDGE भी करते BLOCK,
GHILIE SUIT लेके नहीं देते दिखाई,
अगर मीली AWM, आधा खेल तो वही खतम,
एक SHOT में एक KILL, कोई लक नहीं प्यूर SKILL BRO,
कोई भी आए हम बक्शते नहीं,
इसिलीए WINNER WINNER CHICKEN DINNER अपना है BRO....

वादा करो

अवसा आफरीन शेख
बी.एससी. द्वितीय वर्ष (सीबीझेड)

खुशबुओं की तरह मेरी हर साँस में
प्यार अपना बसाने का वादा करो
रंग जितने तुम्हारी मोहब्बत के है,
मेरे दिल में सजाने का वादा करो ।

है तुम्हारी वफाओं पर मुझको यकीन
फिर भी दिल चाहता है मेरे दिल नशीन
यूँ ही मेरी तसल्ली की खातिर जरा
मुझको अपना बनाने का वादा करो ।

जब मोहब्बत का इकरार करते हो तुम
धड़कनों में नया रंग भरते हो तुम
बारहा कर चुके हो मगर आज भी
मुझको अपना बनाने का वादा करो ।

सिर्फ लफ्जों से इकरार होता नहीं
इक जानिब से ही प्यार होता है
मैं तुम्हे याद रखने की खाऊ कसम
तुम मुझको ना भूलने का वादा करो ।

नाम है जिंदगी....

ऐश्वर्या एम. देशमुख
एम.एससी. द्वितीय वर्ष

खीलखीलाकर हसने का
नाम है जिंदगी ।
हर गम को भुलाकर आगे बढ़ने का
नाम है जिंदगी ।

आशाओंके जूगनुओं के पीछे भागकर
उन्हे मुट्ठी में पकड़ने का
नाम है जिंदगी ।

लोग कहते है, खीर लोग बहुत कुछ कहते है ।
हम कहते है छोडो यार,
दोस्ती के साथ चील मारने का
नाम है जिंदगी ।

माँ-पापा के प्यार को सवाँरकर
रखने का नाम है जिंदगी ।
खुबसुरत से फुली की सुगंध लेकर
प्रेम होने का नाम है जिंदगी ।

छोटी छोटी मस्ती के साथ
खुश होने का नाम है जिंदगी ।
और बस
उपरवाले के आशीर्वाद को महसुस
करने का नाम है जिंदगी ।

बेजुबान प्राणीयों

अक्षय एन. गुप्ता
बी.टेक. प्रथम वर्ष

बेजुबान प्राणीयों पर हमको तो
तरस बहुत ही आता है।
इनकी देख दुर्दशा अपना,
सीना फट जाता है।

वन्य जीव जीतने भी है,
सबका अस्तित्व बचाना है।
जंगल के जीवों को उपर
दया हमें दिखलाना है।

वृक्ष अमूल्य बेजुबान है,
इनकी रक्षा करना होगा।
जीवन जीने के खातिर,
वन को जीवित रखना होगा।

छोटी बड़ी लालच को,
अपने मन से दूर भगाना है।
धरती का सौंदर्य धरा पर,
हमको वापीस लाना है।

कुछ

इक्षिता मेश्राम
बी.एससी. प्रथम वर्ष

कुछ खाली सा है भरे प्यालों में,
कुछ अंधेरा सा है उजालों में,
कुछ बेगाना सा है अपनों में,
कुछ बंद सा है खुले मैदानों में,
कुछ सझाटे सा है इन आवाजों में,
कुछ थमा सा है बेहते नदीयों में,
कुछ बेरंग सा है रंगीन तस्वीरों में,
बिना तेरे,
कुछ अधुरा सा है जिंदगी में।

WORD INSTRU.

विधाना

अंकिता जी. शेंडोकार
बी.एससी. तृतीय वर्ष (बायो.)

तु पालक माँ
मैं बालक हु माँ
तेरे चरणों में है, ब्रह्मांड
तेरे आचल में रहने देना
माँ तेरे बनाये राह में राह
दिखाना

जब आये कोई मुसीबत
तुही उंगली पकड़ना
तेरे विचारों में मुझे सदैव रहने देना
तु है सूरज इस दिन के हृदय का
प्रेम का सागर हो माँ, आशिष देना
इस कलयुग में मोह से मोक्ष देना
अस्तित्व सिखाकर परम आनंद देना
मुझे अपने आपसे मिला देना
मुझे स्वयं का गुरु बना देना
माँ तेरे ही हाथ में है दोर मेरी
यह विश्व तेरा ही बना है
कवच हम सबको तुमने ही देना ।

दोस्ती

जान्हवी चौधरी
बी.सी.ए. प्रथम वर्ष

जिंदगी की खुबसूरत सच्चाई है दोस्ती
हर इंसान की अहम् जरूरत है दोस्ती
लाखों रिश्तेदारों से भी अच्छा
एक सच्चा दोस्त
हर नामुमकीन को मुमकीन
बनाती है दोस्ती ।

जिंदगी दोस्तों के बिना अधुरी है,
इसलिए तो जिंदगी में दोस्ती जरूरी है ।
हर लम्हा हर पल जो साथ है हमारे
सुख में दुःख में जो काम आए हमारे
संकट से जो उबारे हमें,
जीवन की सच्चाई जो समझाए हमें ।

जिंदगी की धूप में हमारी छाया बने
हर रिश्तों में प्यार का अहसास बने
जीवनपथ की प्रेरणा बने,
मुश्किलों में सहारा बने ।

जिंदगी की सच्चाई है दोस्ती,
हर इंसान की अहम्
जरूरत है दोस्ती ।

वन्यजीव और इन्सान

प्रतिक्षा राजेंद्र खवले
बी.एस्सी. तृतीय वर्ष (सीबीझेड)

रहना वन में और हमारे,
संग-साथ भी रहता है ।
यह गजराज तस्करों के,
जालिम-जुल्मी को सहता है ।
समझदार है, सीधा भी है,
काम हमारे आता है ।
सरकस के कोड़े खाकर,
नूतन करब दिखलाता है ॥
मूक प्राणियों पर हमको तो,
तरस बहुत ही आता है ।
इनकी देख दुर्दशा अपना,
सीना फट जाता है ॥
वृक्ष अमूल्य धरोहर है,
इनकी रक्षा करना होगा ।
जीवन जीने की खातीर,
बन को जीवित रखना होगा ॥
तनिक-क्षणिक लालच को,
अपने मन से दूर भगाना है ।
धरता का सौन्दर्य धरा पर
हमको वापस लाना है ।

मंजिल

शेख आदील हुसेन
शेख जाकीर हुसैन
बी.सी.ए.

रख हौसला वो मन्जील भी आस्था ।
प्यासे के पास चलकर समन्दर भी आस्था ।
मन्जील के मुसाफिर थककर ना बैठ ।
मन्जिल भी मीलेंगी और
मिलने का मजा भी आस्था ।

एक गुनाह भी दिल में धुटन डाल देता है ।
मालुम है उसका गज़ब जहन्नम में
खल देता है ।

और वो अजबनी
जो बेवहज करिब हो जाए ।
उम्र भर की दीस्ती में जहर डाल देता है ।

नादान भुल गए थे अदना समज कर मुझको।
नाकामी देखकर
कमजोर मान लिया था मुझको ।
फिर से उरुज बरखा दिया खुदा ने मेरे ।
मैंने सब किया उसने नबाज
दिया मुझको ।

ऐ तकदीर लिखनेवाले
एक एहेसान लिख दे ।
मेरे टीचर के तकदीर में मुकसान लिख दे।
ना देना जिन्दगी में
कभी कोई दर्द उनकी ।
चाहे उनके किस्मत में
मेरी जान लिख दे ।

सफर एक बेटी का

सरिता नांदणे
बी.ए.द्वितीय वर्ष

जब बेटी जन्म लेती है, उसी दिन से उसके माँ-पापा उसके लिये सपने देखने शुरू करते हैं। उसकी खुशी में हँसते हैं- उसके गम में रोते हैं उसके साथ खेलते हैं ... बहुत प्यारी जिम्मेदारी होती है यह बिटीयाँ उसे बड़ा होता देख, माँ-पापा बहुत खुश होते हैं, पर गम भी होता है ये सोचकर की उसके इस घर से जाने के दिन करीब आ रहे हैं।

हम बेटीया, हमेशा अपने माँ-पापा के सपनों को पुरा करने के लिए लगी रहती हैं और उन्हीं की खुशी में अपनी खुशी समझ लेती हैं। कभी पापा कहते हैं तुम्हें क्लास में अच्छे नंबर लाने होंगे, माँ कहती है, तुम्हें सबसे सुंदर लगना है। कभी दादी कहती हैं तुम्हें घर का सारा काम आना चाहिए। तो कभी भाई कहता है मेरे सारे काम तुम्हें ही करने होंगे।

जब कोई क्लास में फस्ट आते हैं तो पापा सबको गर्व से कहते हैं, झुपता हैं हमारी बेटी क्लास में फस्ट आयी हैं। बड़ी खुशी होती है उन्हें इस तरह खुश देखकर जब कोई ये कहता है, झुप्या बात है आपकी बेटी तो बहुत सुंदर है। तो माँ खुशी से झुम उठती हैं। और दादा - दादी तो अपनी सहेलीओ से कहते हैं, झुहमारी बच्ची तो अब घर का सारा काम करने लगी है। और भाई उसे तो हर वक्त आर्डर चलाने के लिए उसकी हर गलती छुपाने के लिए उसे माँ की तरह प्यार देने के लिए एक बहन मिल जाती हैं।

पर हम ये सोचना तो भुल ही जाते हैं, हमें क्या पसंद है, क्या अच्छा लगता है क्या करना है और ऐसे ही एक दिन आ जाता है, जब हमें अपना सब कुछ छोड़कर उस घर जाना पड़ता है, जहाँ की हर चीज हमारे लिए अन्जान होती है।

माँ-पापा को भी ना चाहकर अपने जिगर के टुकड़े को विदा करना पड़ता है। लड़की का तो ये सोचकर ही मन सहम जाता है की वहाँ कैसे रहेगी जहाँ अपना कहने को कुछ नहीं, ना माँ-पापा, ना भाई, ना बहन, ना सहेलीयाँ... ना अपना रूम...बचपन से जो संभाल कर रखे थे, जो खिलौने उन्हे ऐसे ही छोड़कर जाना होगा किसे कहेंगे दिल की हर बात

? किसे कहेंगे पापा, हमें ये चाहिए? किसे कहेंगे भूख लगी है माँ कुछ बना दो ? किसे कहेंगे दादी सर में तेल लगा दो ?

बहुत कुछ खोना पड़ता है, हर मोड़ पर और बहुत कुछ अपना पड़ता है हर मोड़ पर। शायद एक लड़की ही ये कर सकती हैं। अन्जानों में भी अपने को ढूँढ लेती हैं, उन्हे अपना बना लेती हैं उनकी तरह फिर से जीना सीख लेती हैं, उनकी खुशीयों में फिर से खुश होने लगती हैं। और एक नया घर बसा ही लेती हैं।

ऐसा ही होता है

रश्मी कलाने
बी.ए.तृतीय वर्ष

जैसे हर फूल, हर पल, खुशबुदार नहीं होता
वैसे ही हर दोस्त भी तो वफादार नहीं होता
हमने भी की थी किसी से दिली मोहब्बत
ना हुआ किसी को इसका अहसास
चाहा तो हमने भी था
कि बनाएंगे एक ताजमहल
करे भी तो क्या
जीने का तरीका मैं भी सीख गयी हूँ।
हँस-हँस के गम को पीना सीख गयी हूँ।
जो हसते थे मेरी बेबसी और हाल पर
कह दो उनसे मैं भी जीना सीख गयी हूँ।
खुशी तेरी तो आसू मेरे हो।
सुबह तेरी तो शाम मेरी हो।
जब भी तुम्हें नीत आए तो।
कब्र तेरी हो लाश मेरी हो।

डिजिटल इंडिया

मयूरी महाडीक
बी.ए.तृतीय वर्ष

भारत सरकार ने समाज को डिजिटल रूप से सशक्त करने और सरकारी विभागों एवं नागरिकों को डिजिटल रूप से एकीकृत करने के लिए डिजिटल इंडिया अभियान शुरू किया है। यह मुहिम सरकारी सेवाओं की इलेक्ट्रॉनिक रूप से भारत के लोगों के लिए उपलब्धता को सुनिश्चित करने के लिए किया जा रहा है।

डिजिटल भारत कार्यक्रम तीन प्रमुख बिन्दुओं पर केंद्रित है :

१. डिजिटल इन्फ्रास्ट्रक्चर हर नागरिक के लिए एक उपयोगिता के रूप में नागरिकों के लिए सुविधा उपलब्ध कराने के लिए उच्च गति के इंटरनेट की उपलब्धता। सभी नागरिकों को एक डिजिटल पहचान उपलब्ध कराना। मोबाइल एवं बैंकिंग क्षेत्र में डिजिटल सेवाओं का विस्तार करना। सुरक्षित साइबर सुविधा देना। व्यापार सुगम करने के लिए डिजिटल रूप से परिवर्तित सेवाएं।

२. सरकार और सरकारी सेवाओं की उपलब्धता, विभागों में एकीकृत सेवाएं। ऑनलाइन और मोबाइल प्लेटफार्मों से वास्तविक समय में सेवाओं की उपलब्धता। वित्तीय लेनदेन की इलेक्ट्रॉनिक और कैशलेस बनाना।

३. नागरिकों का डिजिटल रूप से सशक्तिकरण, सार्वभौमिक डिजिटल साक्षरता। डिजिटल संसाधनों की सार्वभौमिक पहुंच। भारतीय भाषाओं में डिजिटल संसाधनों/सेवाओं की उपलब्धता ऐसी डिजिटल व्यवस्था विकसित करना जिसमें सरकारी दस्तावेजों, प्रमाणपत्र को कागजी रूप से न जमा करना पड़े। डिजिटल इंडिया के माध्यम से, इन उद्देश्यों के साथ इस दिशा में सरकार ने कुछ शुरूआती कदम बढ़ाये हैं। डिजिटल लॉकर के तहत सरकार ने एक डिजिटल लॉकर का शुभारंभ भी किया है। डिजिटल लॉकर सिस्टम का उद्देश्य, भौतिक दस्तावेजों के उपयोग को कम करने और विभिन्न एजेंसियों के बीच ई दस्तावेजों के आदान-प्रदान को सक्षम करना है।

नागरिक और सरकार के बीच एक साझेदारी स्थापित करने के लिए एक नए मंच के रूप में लागू किया गया है। स्वच्छ भारत मिशन मोबाइल एप्लिकेशन स्वच्छ भारत मिशन के लक्ष्यों को प्राप्त करने के लिए लोगो और सरकारी संगठनों द्वारा इस्तेमाल किया जाएगा। डिजिटल के माध्यम से

नागरिक आधार कार्ड का उपयोग करते हुए दस्तावेज को ऑनलाइन हस्ताक्षर कर प्रमाणित कर सकेंगे। भारत नेट एक उच्च गति ऑप्टिकल फाइबर आधारित डिजिटल राजमार्ग परियोजना है जिससे देश की लाखों ग्राम पंचायतों को जोड़ा जाएगा।

भारत का संसद भी अब कागजमुक्त व्यवस्था को अपना रही है जिसमें सूचनाएँ, रिपोर्ट्स आदि को डिजिटल माध्यम से प्रदर्शित किया जाएगा। हालांकि डिजिटल इंडिया अभियान को पूरे देश में लागू करने के लिए एक बड़ी पूंजी की आवश्यकता होगी।

डिजिटल इंडिया, भारत सरकार की एक बहुउपयोगी और सार्थक पहल है जिसका देश के विकास में अपना अमूल्य योगदान रहेगा। डिजिटल इंडिया जैसी रचनात्मक पहल भारत के उज्ज्वल सामाजिक भविष्य के लिए नींव की ईट साबित होगी।

जंगल काटना बंद करो

राजेश सावलकर
बी.ए.द्वितीय वर्ष

कोई नहीं बोलता इनके हालात पर
कोई नहीं बोलता जंगल के कटने पर
पहाड़ों के टूटने पर, नदीयों के सूखने पर
ट्रेन की पटरी पर पड़ी, तुरीया की लावारिस लाश
पर

कोई कुछ नहीं बोलता, बोलते हैं
बोलनेवाले केवल सियासती गलीबोर्ने
आरक्षण के नाम पर बोलते हैं केवल उनके
धर्मोतरण पर
चिंता है उन्हें, इनके हिंदू या इसाई हो जाने की
बोलते हैं लोग केवल बोलने के लिए
लड़ रहे हैं आदिवासी अधोषित उलगुलान में
कट रहे हैं वृक्ष माफियो की कुल्हाड़ी से
और बढ़ रहे हैं कंक्रीट के जंगल,
वृक्ष जाये तो कहां जाये, कटते जंगल में या
बढ़ते जंगल में ?

YOUTH FESTIVAL

(INTERNATIONAL / NATIONAL LEVEL PARTICIPANTS)

COLOUR HOLDERS

2018-19

Ms. Falak Pande
B. Com. I
International Folk
Orchestra Folk Dance

Ms. Vaibhavi Bode
B. Sc. III
International Folk Orchestra
Folk Dance Classical Dance

Mr. Rushabh Tiwarkar
B. Sc. III
International Folk Orchestra

Ms. Pramodini Aavhad
Light Vocal
Classical Vocal

Mr. Shubham Pande
B. Tech. IV
Folk Dance

NATIONAL PLAYERS

Ms. Manisha Raut
B. sc. II
National Cross Country Water Polo National (Bronze Medal)

Mr. Shravan Marodkar
M.B.A. I

Mr. Pranay Lungare
B. Sc. I
Water Polo National

Mr. Vishal Mahajan
B. Sc. III
Water Polo National

Ms. Kasturi Pinjarkar
B. Com. III
Swimming National

Mr. Kunal Tale
B.A. III
Judo Karate National (Gold Medal)

Ms. Priyanka Sonone
B. A. I
Football National

Mr. Sachin Nanhe
B. Sc. II National
400m, 4x100m, & 4x400m Relay

IN GAMES AND SPORTS

COLOUR HOLDERS

2018-19

UNIVERSITY PLAYERS

Ms. Yamini Aardak

B. Sc. I

Basketball, 1500m Running & 4x400 Relay

Ms. Payal Chandel

B. A. I

Hockey

Ms. Kajal Mohokar

B. A. III

Hockey

Ms. Monika U. Kakade

B. A. I

Hockey

Ms. Khoshboo Chandel

B. Com. I

Hockey, Football

Ms. Prachi Wanjari

B. A. II

Hockey

Ms. Ankita Wadiwa

B. A. I

Hockey

Mr. Piyush Khope

B. Com. II

Cricket

Mr. Abhishek Thakre

M. C. M. I

Cricket

Mr. Parag Gandhi

M. C. M. I

Cricket

Mr. Dileep Parwani

B. Com. I

Cricket

Mr. Anil Raja

B. Com. I

Fencing

Mr. Omkar Sahasrabuddhe

B. Sc. II

Hockey

Mr. Syed Tauheed Ali

B. Sc. II

Hockey

Mr. Hritik Gupta

B. Com. II

Volley Ball

Ms. Sonam Mishra

B. A. III

Football

Mr. Mohd. Danish

M.Sc. I Bot.

Shotput & Discus throw (2 Gold)

Mr. Fardeen Khan

B. Sc. I

Hockey

SPORTS & GAMES : SENIOR ATHLETES

Intercollegiate Chess Tournament

Intercollegiate Kho-Kho Team (M)

Intercollegiate Rope Mallakhamb

Intercollegiate Cricket Team (M)

Intercollegiate Volleyball Team (W)

Intercollegiate Hockey Team (W) secured 1st Place

Intercollegiate Volleyball Team (M)

Intercollegiate Football Team (W) secured 2nd Place

Intercollegiate Basketball Team (M)

Intercollegiate Cricket Team (M)- G-Zone Winner

SPORTS & GAMES : JUNIOR ATHLETES

The Meritorious 'Sports Guide Award' was Presented to Dr. Sabir Ali for Hockey by Hon. Pravin Fote Sir at District Sports Complex, Amravati

Mr. Ajinkya Dabhade, Age Group 15 to 21 represented India and Secured 1st Place in the International Yogasan Competition, held at National Institute of Sports Science, Colombo, Sri Lanka

U-19 Football Team (Men) secured 4th Place in State Level Football Championship held at Shivaji Stadium, Kholapur

U-19 Net Ball Team (Men) secured 2nd Place at State Level Netball Championship held at M. Godhi School & Junior College, Dhivadi, Satara

U-19 Net Ball Team (Women) secured 2nd place at State Level Net Ball Championship held at M. Godhi School & Junior College, Dhivadi, Satara

U-19 Football Team (Women) selected for the W.F.A State Level Football Tournament held at Mumbai

U-19 Rugby Team (Women) secured 4th Place in State Level Rugby Championship held at B. K. Birla Mahavidyalaya, Kalyan, Reyon High school Shahad, Thane

Target Ball Team (Women) secured 1st Place in State Level Targer Ball Tournament

U-17 Football Team (Men) secured 4th Place in State Level Football Championship held at Shivaji Stadium, Kholapur

English Section

*The Man of Peerless Intellect and
Literary Prowess....
will always be the Best at what he
did to the world of Literature and
Modern Theatre.....*

Lokayat Halkare
B. A II

Supreet Kour
M.Sc II

-Girish Karnad

ACTIVITES CONDUCTED BY COMPETITIVE EXAMINATION CELL

Organization of Expert talk of Mr. Shivajirao Kuche, Amravati on English spoken skill

Lecture of Mr. Sumit Pawar on 'Preparation for Competitive Examinations'

Conducted Practice Competitive Examination for the students

Speech of Mr. Bharat Sharma on the occasion of 'Motivational Seminar'

Speech of Dr. Omprakash Bobde, Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Amravati on Competitive Examination'

Organization of the lecture of Ms. Yashashree Kashikar on 'Bhartiya Itihasatil Saksham Striya'

VARIOUS ACTIVITES

Program on the Role of Board of Studies in Curriculum Design

Dr. Shivrutna Shete, renowned orator, on the occasion of Shri Jayanti

Workshop on Ms-Office for Non-teaching Staff

One Day Workshop on "Safety in Chemical Laboratory."

Wildlife Conservation and Human Welfare

Shraddha M. Sharma
M.Sc. II (Zoology)

Wildlife is a precious gift of God to this planet.

Wildlife plays a major important role in balancing the environments. Wild life also provide a stability to different kind of natural processes of nature. The importance of wildlife can be catagorized as for their medicinal value, for healthy environment & ecological importance, for economic importance conservation of biological diversities. Wildlife is an intricate part of all that is in the world and universe. For ex. If there were no bees in the world, there would be no pollination of flower of all kind. This includes fruits of all types. Without this the life would become less productive.

Wildlife is a part of our ecosystem, which sustains humanity. If there was no wildlife, an important part of it would deteriorate and affect our ability to sustain life on planet. Human wildlife conflict refers to the interaction between wild animal and people and the resultant negative impact on people or their resources, or wild animal or their habitat. It occurs when growing human population overlaps with established wildlife territory, creating reduction of resources of lie to some people and wild animals. The conflict takes many forms ranging from loss of life or injury to humans, and animals both wild and domesticated, to competitive for scarce resources to loss and degradation of habitat. As human - wildlife conflicts inflict direct, indirect and opportunity

costs, the mitigation of human - wildlife conflict is an important issue in the management of biodiversity and protected areas. Expanding human demands on land, Sea and fresh water, along with the impact of climate change, have made the conseration and management of wild areas and wild animals a top priority. but there are many different reaons for thinking that such conservation policies in different ways. Here are explored some of the different underlying value that can direct conservation policy. Wild animal have always been a critical resoure for human being. Wild animals provide entertainment in

as in wildlife park, zoo and they are central attraction of international tourism and they are key members of the ecosystem on which human rely for vital services. In modern debates about wildlife however other values have become increasingly important. One focus is on animal welfare, the wellbeing of individual and wild animals. Although the idea of wildlife is usually taken to mean animal not controlled by humans. There is one focus on animal welfare, the well being of individual wild animals.

Some things give rise to conflicts, for instance, there may be a conflict between sustaining certain human livelihood and preserving a particular species or they may be in dilema between the protection of wild nature and animal welfare.

Save Birds Save Life

By Vaishnavi Vyawhare
B.Sc. II

"Save birds save humanity".

What is the reason behind decrease in the bird's population ?

- 1) Ravens are great at mimicking human speech and sound.
- 2) Ostriches have the largest eyes of any land animal.
- 3) Cardinals like to cover themselves in ants.
- 4) Owl devour their prey whole.
- 5) Some ducks sleep with one eye open.
- 6) Ostriches are flightless birds but they can run up to sixty miles without stopping when they migrate.

"God loved the birds and created trees, humans loved the birds and created cages." Some of the birds are created for humans use while others are indirectly helpful to humans. They form a part of the food chain in the ecosystem and are a part of nature.

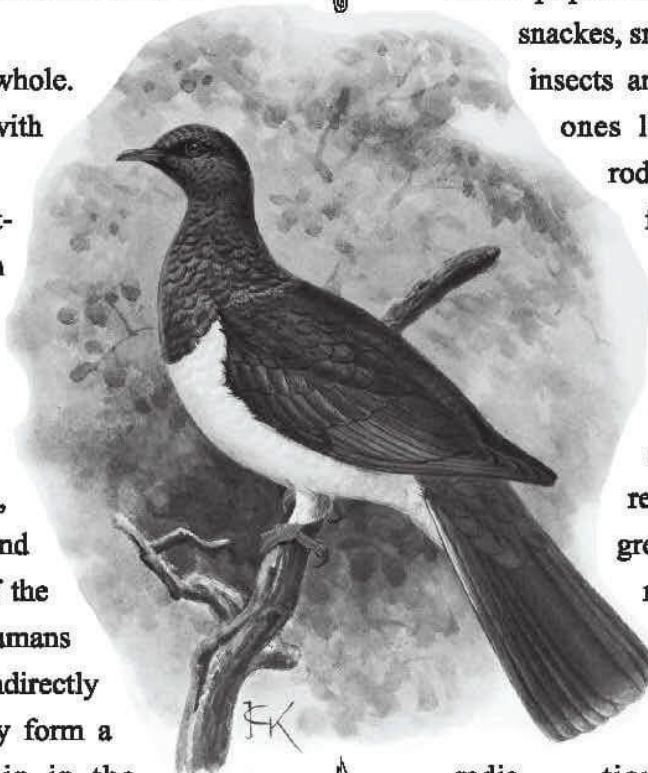
Birds are the prime source of food for humans. They produce eggs and also meat. There are many types of birds used for meat purpose like turkey, hen, duck, quail, etc. Birds are grown to make monetary gains. They are grown by men for business. The meat and eggs from birds are called

poultry. These birds are created in large number to meet the demand in markets. They are economically very viable for poultry farmers. Birds are not directly employed by man in agriculture. But they naturally serve some benefits like. Birds are part of food chain. They are carnivores here they keep a check on insects the over population of rodents, and even

snakes, small birds, in general, eat up insects and their larvae. While large ones like eagles hunt and kill rodents and snakes (reptiles) for food. Birds are some of the creatures which add charm to the environment. Hence we see much painting with birds and even photographs of birds to reflect beauty. Thus birds are greatly helpful to humans and nature.

Disturbance in the cycle of ecosystem increases the number of insects. Due to

radiation agricultural crops are disturbed. Most of the country depends on birds for food. They can't feed properly, Human life can't see beauty of nature which is created by birds and can't hear the beautiful voice which is sung by the birds. The bird's voice is one of the best music and "Music is medicine of mind". Bird die-offs can be disturbing and many seem like harbingers of great

environmental problems, but these events are more common than many birds realize and there are many reasons why do, hundreds or even thousands of birds may die at once understanding the cause of birds die-offs from occurring many bird die-offs are caused by massive trauma to birds' heads. Wings and bodies from powerful collision. This can occur when flocks are started and panicked and their natural agility is compromised. This may lead to collision with other birds in air or with obstacles such as buildings, trees, wind turbines, electrical wires or radio tower, towers of channels and due to environmental pollution and ultraradiation birds die. Due to cutting of trees and decrease in the source of water and harmful pesticides birds die and bring reduction in the birds' population. The reduction of birds disturbs life cycle on Earth.

Keep some water at balcony for birds. Reduces the range of radiation and decrease the number of towers. Plant the more & more trees for birds' residents. Don't catch birds for your fun. Reduce quantity of pesticides which apply on the plants due to these pesticides birds can't feed themselves properly.

Life Story

Madiha Tanqueer M. Anis
B.C.A. I

Life is an opportunity

be benefitted from it

Life is a beauty, admire it

Life is a dream, realize it

Life is a challenge, meet it

Life is a duty, complete it

Life is a game, play it,

Life is a promise, fulfill it

Life is sorrow, overcome it

Life is a song, sing it

Life is a struggle, accept it

Life is a tragedy, confront it

Life is an adventure, dare it

Life is luck, make it

Life is too precious,

do not destroy it

Life is Life, Fight for it.

Wildlife and Human Conflict

Ku. Snehal R. Bahadurkar
B.Tech. III (Cosmetic)

Wildlife and human conflict refers to interaction between wild animals and people and the resultant negative impact on people or their resources or wild animals or their habitat. It occurs when growing human populations overlap with established wildlife territory, creating reduction of resources or life to some people and or wild animals. The conflict takes in many form ranging from loss of life or injury to humans, and animals both wild and domesticated, to completion for scarce resources to loss and degradation of habitat.

Conflict management strategies earlier comprised of lethal control, translocation, regulation of population size and preservation of endangered species. Recent management approaches attempt to use scientific research for better management outcomes, such as behaviour modification and reducing interaction. As human-wildlife conflicts inflict direct, indirect and opportunity costs, the mitigation of human-wildlife conflict is an important issue in the management of biodiversity and protected areas.

Human-Wildlife conflict is defined by the World Wildlife Fund for Nature (WWF) as "any interaction between humans and wildlife result in negative impacts on human, social, economic or cultural life, on the environment."

"Human-Wildlife conflict occurs when the needs and behaviour of Wildlife make an impact

negatively on the goals of humans or when the goals of human negatively influence the needs of Wildlife."

A 2007 review by the United States Geological Survey defines Wildlife - Human conflict in two contexts; firstly, interactions by wildlife conflicts with human goals, i.e. life, livelihood and life-style, and secondly, human activities threaten the safety and survival of wildlife. However, in both cases outcomes are decided by human responses to the interactions.

The Government of Yokon defines wildlife -

human conflict simply, but through the lens of damage to property, i.e. "any interaction between wildlife and humans which causes harm, whether it's to the human, the wild animal or property. "Here, property includes building, equipments and camps, livestock and

pets, but does not include crops, fields or fences. WAP.

Causes : As human populations expand into wild animal habitats, natural wildlife territory is displaced. Reduction in the availability of natural prey/food sources leads to wild animals seeking alternate sources. Alternatively, new resources created by humans draw wildlife resulting in conflict. The population density of wildlife and humans increase with overlaps in geographical

area used increasing their interaction thus resulting in increased physical conflict. Byproduct of human existence offer un-natural opportunity for wildlife in the form of food and sheltered interference and potentially destructive threat for both man and animals. Competition for food resources also occurs when humans attempt to harvest natural resources such as fish and grassland pasture. Another cause of conflict comes from conservation biased toward flagship or game species that often threatens other species of concern. The impact of human wildlife conflict on human lives and livelihoods - Human populations interact with wildlife in numerous ways. Our species has directly exploited wild animals for food and furs millennia and more recently for sporting or cultural reasons. Humans have greatly modified habitats and landscapes through agriculture and other extractive industries with far-reaching and typically negative impacts on wildlife populations. We have also translocated species around globe, either deliberately or accidentally, with major consequences for native fauna. From the human perspective, our interactions with wildlife are often positive we gain material benefits from harvesting species for food or other animal products. In other situations, however, human interactions with wildlife are negative. Wild animals may eat our livestock and damage with us as hunters for wild prey populations, and they may even injure or kill us. Wildlife may also impose indirect costs in terms of time and money spent in preventing wildlife damage and opportunity costs in terms of the income foregone from those activities that are precluded by the presence of wildlife.

**"The world is not a problem
the problems is your unawareness"**

Games of Life

Valshnavi S. Choudhari
B.C.A. I

**Tones and Tints
Those shades of life
Makes me aware
of the games of life
Glory and Shine
Of the spike of ice
Tells me how lenient
You must be in this fight
Life is busy
Sometimes it is crazy
Lads and Lasses are laxy
But some of'em are cozy
Although you're cozy
Even if you're tender
Life is such a grim
It'll make you miserable
Still standing Alone
In the middle of this Night
Can't really define
What's wrong what's right
Whatever life may do
I'll stay upright
Ever it I fall hard
I'll stay till the end of fight.**

PARENTS CALL IT "TAKING BACK" WE CALL IT "EXPLANING"

Nimmy Mathew

B.Sc. I (CPS)

GENERATION GAP

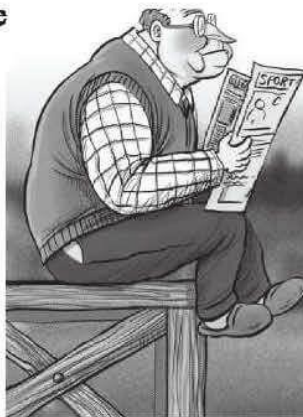
Difference of
Mental situation and Lack
of understanding among
young and old people is

called the real generation gap and is very difficult to fill up unless they would not try to accept each other as they are. Me being a student of this 21st Century would definitely support us. In today's generation one of the most famous cases of generation gap is usually related to fashion sense. Let me tell you one of mine, As of today "dangri" is one of the most wished clothing every girl would wish to have in a wardrobe and so did I. I contentedly went to my mother and asked her to give me a dangri. She

replied "In our time Jokers used to wear it in a circus do you wish to join circus." I ended it getting disappointed. Later on, after almost one year I asked her to buy a jumpsuit. She laughed and said,

"Ab yeh kya naya hai". This is exactly what generation gaps is. Parents somewhere fail to understand what actually their children wish to have. The main reason behind the generation gap is the lack of time for communication and understanding each other among the family members. There is a huge difference between watching children and understanding them. If you

won't listen to your children thus how can you understand their mind. By the way I am still struggling to get that dangri for me, as I easily don't give up just like my mother. Sitting next to her why it was impossible for the older generation to understand this generation. When I tell my parents I am going for a movie they ask why can't you watch it on television. Birthdays are so special for new generation whereas some of the old people don't exactly know when they were born and specially old people consider it a waste to put a cake all over face. One of the best friends parents strictly advised her to prepare for government jobs.... they are probably seeking security in life whereas sneha wants to chase her dreams of becoming an architecture.....

These parents must have been through a lot of problems post globalization, but things have changed now but it's likely they were not dynamic. While old generation people are mostly concentrating on logic, questioning,

change, innovation and believing in being different. When I post and make expression while taking selfies and is too much about social media and other technological changes and features, my mother doesn't prefer using it. She is happy with what she has been using and doesn't want to change. Both are right at their places, might be possible that one generation is better in one thing and other

one in another thing... but the thing is that we have to accept the difference. There can't be a perfect generation (life style), it keeps changing and thus generation gap is a common thing which we should understand, accept and both generation should cover the extra mile to bridge the gap. So, in my viewpoint, every-time there occurs a difference of opinions between parents and children this is what be done.

As a parent, you must acknowledge the fact that your child has started thinking and have their own opinions which you must not try to reject instantly and must not impose your thoughts them. They may have different outlooks on different things which be respected and given enough attention to. They have started talking on the world and it is very important for them to

develop their discretation power. However, you must be cautious not to allow them something just because you loose them. You have to say No when you know what they are demanding is not right. As a child, you must understand that your parents are your caretakers and well wishers and are more experienced and knowledgeable. So you must not be adamant and stubborn while asking for something and should try to respect what they say. If you really think that they are being over protective and not much practical, you should talk to them patiently and make them understand what do you think and why ! I am sure if things are done in the right manner, you will get a way out. Sometimes when they do not say yes, in spite of your efforts, you should obey them. They surely wish the best for you.

Tears

**No river is too deep
No Hills are to high
It's just that our
Heart just sighs**

**Vaishnavi Choudhari
B.C.A. I**

**A factor named fear
is so petrifying
Even if you are perfect
You'll just quit trying**

**Mould your inds
Even it it's hard
Let show our witr
because we've futs**

**Goals are to be reached
And Life is to be lived
There is no such thing
Which you can't overcome**

**Rulling our minds
Stays some fears
Let's achive'em all
and change our gears.**

Wildlife and Human rights

Supreet Kour
M.Sc. II, IV Sem

Man is both creature and moulder of his environment, which gives him physical sustenance and affords him

the opportunity for intellectual, moral, social and spiritual growth. Both aspects of man's environment, the natural and the man made, are essential to his well-being and to the enjoyment of basic human rights - even the right to life itself.

Expanding human demands on land, Sea and fresh water, along with the impacts of climate change, has made the conservation and management of wild areas and wild animals a top priority competing values and different prioritizations of values create ethical dilemmas and disagreements, but there are many different reasons for thinking that such conservation is important, and these reasons can shape conservation policies in different ways. Wild animals have always been a critical resource for human beings. Historically, food, fur and the leather were key to human survival, more recently, wildlife has assumed high economic and cultural significance wildlife or simply wild animals provide entertainment in circuses, zoos and wildlife parks, they form a central attraction in international tourism and they are key members of ecosystem on which human's, rely for vital searches or services. Equally, wild animals can be source of new human diseases (Zoonotics) and they can damage or consume human crops. What matter here, whether as resource or threat, is how useful or otherwise - wildlife is to human beings. Environmental ethicists often call the instrumental value.

The continued widespread trade of illegal wildlife products, including these formerly legal, increasingly, threaten the continued existence of wildlife Species. Most ethical people believe that wildlife has as much right to exist on the planet as human beings, but perhaps not as many realize that

the threats to wildlife's continued existence also threaten the existence of human beings themselves. This is because wildlife species have proven to be key players in the functioning of healthy ecosystems of which biodiversity is a central component.

In the realm of wildlife management, one of the major concerns is the human wild animal conflict. The human wild animal conflict has recently come to centerstage due to factors like urbanisation, deforestations, poaching and other human - induced activities which have disturbed the habitat of wild animals forcing them to interfere in the areas occupied by the humans with an annual budget of nearly 7 billion. India is spending adequately on its wildlife management programme but the human wild animal conflict is becoming more and more severe. In urban areas, there is the monkey menace. In agricultural areas in north India, the leghai blue bull is destroying large amounts of crops. There was uproar when the environment ministry gave the green signal to the Bihar government to shoot blue bulls which were encroaching upon farmlands.

The Government of India wildlife management strategy is essentially derived from the scientific perspective on wildlife maintenance and management. Particularly the community of the human, lay men and women are seen as having scant idea of the science of wildlife, habitat management, predator prey ratio, carrying capacity and sundry other crucial scientific concepts. Hence, such a science based, management endeavour to make special efforts in educating people, sensitising them about wildlife issues and making them aware of the situation.

Wildlife Matters....

Malika Mohammed

M.Sc. II (Physics)

What would you do if someone captures your home and surroundings ?

Probably you would fight or if not, then in a more civilised manner you will move on to other place. The same logical manner animals are behaving today. That is why incidents are coming forward of animals entering into villages, cities and they are threatening people. During this course of time they are been killed by men or they are falling prey to accidents. This has created an extinction of wild animals.

Wildlife is important element of our food chain and if they become endangered it will have an adverse effect on the food chain and also it will create an imbalance in nature which will be jeopardizing for everyone. We all have studied environmental balance but have never taken into consideration. We humans are so much greedy that for our luxurious life we are interfering in their lives, by cutting down trees, urbanization and for animal products. This has created survival problem for animals in forests and hence they are migrating towards cities. We cannot neglect the threat we have posed to wildlife, because we are related to them by the food chain.

Now what we need to do to overcome this problem. Yes we must first of all promote wildlife awareness in the society through posters, group discussions, debates and educating people. We also need to start various

natural projects and wildlife conservation programmes such as Project Tiger, Nature Camps and Jungle Lodges to promote the awareness of wildlife among people. The laws for the wildlife conservation needs to be implemented strictly. as otherwise, ultimately the loss is ours only. There is a strong need for wildlife conservation and eco-tourism.

We as responsible citizens of the Country can do our bit by non-demanding of animal products obtained by ruthlessly killing them. Wildlife conservation is as necessary as preservation and conservation of natural resources as ourselves are, because wildlife matters.

Lastly, I would like to end up by quoting a quotation of Gandhiji that the greatness of a nation and its moral progress can be judge by the way its animals are treated. So think before you act cruelly with animals.

'TIK TOK'

Aditi R. Wankar
B.Tech. III

Tiktok the well known word for today's generation. I think everyone known to this word very well. Because we all are getting mad by this application and still wasting our valuable time on it.

Fistly it is very important to known what is Tiktok ? I think every teenager know what it is.

"TikTok is a video sharing platform with a twist. Vieos can be no longer than 15 secand and they are based on various activities or themes like music, dance, fashion etc. Users select any one of the theme and add music on it and gives special effect after that. Share this theme on the site."

Today's young generation sleep late because of this latest technology. As we don't know what is mean by 'God and Puja' but still we know very well about his application and mobile features. We do forget our morning walk because of this because of this well famous & we known word 'TikTok'. As well as we forget our relatives and neighbours because we all are busy in this stupid things. So let us take an action on it & we have to stop the use of it.

Sometimes, I feel that we will deleting our parents hopes and wishes. We did forgetting all

these things. So please, pay attention to it.

Here I am writing one of the famous news about 'TikTok'. Before few months 4 girls had made very bad video on this application on the sone 'Isme tera ghata' and they got famous all over the world because of their shamless work that they had done. After wards they were arrested also. So please leave let it this stupid things & let us focus on our career and get famous by good things not by Bad.

In India the number of TikTok users is still increasing day by day. Millions of people using this application and wasting their time. People get

addicted by such an application. Addiction is bad thing. If one become a prey of addiction, then there is possibilities of depression, stress. People lose their memory and so on... So please, stay away from

this dangerous and hazardous things. Don't get abuse by such application look forwarded guys we have a great future backoning to us.

"TikTok is not only deleting mobile MB But Brain memory Also."

Stay Away.

PUBG

Shraddha Abruk
B.Tech. IIIrd

PUBG (Mobile use is become slow poison to wildlife) **PHONE USED BIRDS GATEWAY**

Pochinki's youth gathered around...
Twin on their voice cha but enemy is
ahead, search for vehicle people get into
the ar and sad impressive then
finally "Winner Winner Chiken dinner"

This is the daily routine of today's
generation. They all thought that it is our interest
and we like to play so wahy not ? But they do not
calculate the "TIME" that they all spend on the cell
phones and special
behind the gamazone,
rather than the other's
games (PUBG) invest
more timing on cell
phone.

The cell phone is
not bad it's very intersting
and innovative invention
but the use of this marks
the question ??

The Human's made the things

Humans have that talent to control those
things

but unfortunately that animated things

Control the human thoughts

Entertainment is such a thing which
completely use of the sense organ of human. The
games in mobile are made for entertaining purpose
but the interesting feature in such games like
PUBG attract the most resulting into increasing
use of cellphones your entertainment.

According to analytical data the timing of
using cellphones is contineously increasing from
the time. when the PUBG game is started the
marketing of the smart get increases 23% year and

year. From the data it is cleared that the total use of
mobile is just 2 hrs. 5 min. but just the gaming
mode is get increases then the data uses mean mob
uses 54 hours in week. So...

It increases the radiation (EMR)
electromagnetic radiation of it is as a pollytent
because of their possible effect on anima and birds
and we all know the concept of EMR. It is
scientifically proven the electromagnetic radiation

which carring from
the smartphones are
hazardeous for living
organism specially
the wildlife that
radiation badly
damage their
metabolism, embrdys
of birds its accurate
example is recently
released movie 2.0

which shows the some birds becomes the
endangered species ex. sparrow.

Due to the excess use of mobile means it is
the effect of EMR arises by using smart phones
overage. In India there is no of mobile towers
which contineously radiate which effect the
wildlife which is decreases time to time. So, where
is 400 milion people who's playing PUBG game
and 257 milion people playng that game per day so
for this they all are using cellphones and that
makes radiation then doing the multiplication of
this and calculate it.... Safe our wildlife which is
the most important thing on this planet because
they all are not able to talk with us that.
'Stay Alert, go to the safe zone, Let's go'

The Story of Social Media

Vaishnavi M. Rathi
B.C.A. I

I am going to tell you a story. In 1994 Cornell University Student Stephan Paternot founded the world's first social network : teheglobe.com. Four year later it become the largest ever IPO (Initial Public Offering) to the date with an opening share price of 97 dollars.

Think about that, 1994 social media is a quarter of a century old and in, that time it has sky rocketed to be the main way we consume media and the main way we communicate with friends and loved ones. Imagine what the next 25 years will bring !!

There are 500 millions tweets sent every day. Evey 2 seconds someone new joins linkedin. Facebook tops google for weekly mobile internet traffice. There's 60 minutes of

video footage uploaded to you tube every second i.e. 24 hours in 24 minites. The average snapchat user spends 44 minutes each day on the plateform.

If facebook were a country it would have the world's largest population. Instagram fifth, Twitter seventh.

Katy Perry, Justin Bieber, Barak Obama and Taylor Swift all each inividually have more Twitter follows than there are the number of people living in the United Kingdom.

There are 32 million messages shared on social media every minutes of every day. Social media is the biggest shift in communication in human history.

This is for those who are open to new. This is for those who think forward.

Happy Inside - Out ! (Vitiligo Journey)

Kalyani Pati
B.C.A. I

*She is now Happy Inside - out,
But once she was totally freaked out,
She is an ocean full of emotions,
But once she was stuck between fake quation.*

*She is now talking with people confidently.
But once she used to hide herself suddenly.*

*She is now eating everything she wanted to eat,
But once she was restricted to eat her fav meat.*

*She is now feeling butterflies without any hesitation
But once she was stopping herself before of variation*

*She is changing the colour of her thought
But once she was entangled in people's haught*

*She is not caring about people's starring
But once she was frustrated of people's scarring*

*She is not afraid of white colour anymore
But once she was screaming... No white more !*

*She is now embrancing herself,
But once she used to lock her real - self !*

*She is noe enjoying her life - mess
But once she was waiting for perfectness !*

Humanity The Mother of All Religions

Arti Nalamwar
M.C.A. II

Sometime I look up at the skies and wonder
Is there really some up there ?
Or is it just a feeling ?
An eye in the wonder
Or just the truth of upbringing ?
Is there really an almighty power ?
Or just your conscience
A voice telling you right from wrong
Is it the voice of heaven ?
Or just a quiet song ?
Is it the Almighty that brings blessings ?
Or the love of the neighbour ?
Are we puppets of the divine ?
Or is that a mask under which we cover ?
In the name of God, many battles we have fought,
Many martyrs have we slaughtered
It is God who divides brother from brother ?
Or is it man's intention to divide and conquer ?
It is religion that teaches us to stay a brother ?
Or is it man's hunger for power ?
To answer these questions in an endless battle
A sword which has been many deaths
For answer we look in the books and scrolls of old
Though in the humbleness of a child they hold
For what is religion, the toddler doesn't know
But with all his might goodness he shows
A rebel am I to say this but what
I say is true
With age the true meaning of life we subdue
The sacred bond of family we break
And in turn, for love, we ache
For in our race for money forgotten have we
The mother of all religions

HUMANITY....

Make in India Vs Make for India

Abdul Arbaaz
BCA III

Make in India is a National program in which policies will be made to foster manufacturing in India. It is designed to facilitate investment, foster innovation, enhance skill development, protect intellectual property and build best manufacturing infrastructure. It covers in total 25 major sectors like automobile, IT & BPM, Oil oriented areas as well. It's an initiative taken by Prime Minister of India to make India self reliant and give Indian Economy a much needed boost. Its main objective is to make India a manufacturing hub for domestic and foreign companies for this government is looking to make five National Corridor authority to coordinate, integrate, monitor and supervise development and channel institutional funding for smart cities across these corridors.

Still there are many difficulties lying ahead. India's labour Low and attrition rate

of MNCs make them inconsistent with make in India. Currently, India is at 142nd Position in world Bank's ease of doing business index. Though the Prime Minister has shown promising signs in changing labour law and promoting ease of doing business, overhaul in law is needed. India needs to have a clear Industrial or Manufacturing policy. Besides India needs many administrative reforms in order to have effective governance. Recently, there have been many controversies and many people have raised concerns about the benefits from Make in India to India and Indian economy.

In my opinion

"Make in India can add millions of jobs in the next decade."

Indian Economy

Arpita Langare
B.Tech. I

Country build up, rise up and increase it's potential, because of some basic strong factors, responsible for it. From one of these factors, one is economy, economic development shows all over progress of a country.

India has 6th largest mixed economy by nominal GDP. GDP stands for gross domestic products & India has mixed (strong) economy because, private sectors are working and giving profit as equal to government sectors.

What is economy ?

The state of a country or region in term of the production and consumption of goods services and supply of money.

What is GDP ? and how it works ?

Economics use gross domestic product to measure, now quickly economy is growing. It measure market value of goods and services. As GDP increase it shows positive change in economy. India's GDP growth is 8.2% in 2018-19. And agriculture is a sector which contribute most to Indian GDP

Political effect on Economy ?

Political factor influence economic development by positively or negatively, some important political change can cause

compition. Sometime it depends on political party which is in POWER, and now they want to deal with it. One of the most important decisions was demonetization taken by BJP government with mindset of all black money will come out and can create change, in country, but this caused war of words between Manmohan Singh and Arun Jaitly.

Each political party has different views about economics about economic change, and development about country. But every decision should be taken for progress, and for benefit. Without creating and compition and politition or it's party.

What CEO of google think about Indian economy. "India will be globe player in economy and it can develop within few years " while manageing all, ups and downs, current gov. dealing with it and creating new India.

What I think, about economic changes should choose proper government" and support the right way, which will help country, to develop itself in all direction, and stand itself infront of other powerfull international countries as 'India the youth power'.

Because it's country of Youth, by gathering all youth powers, and political and national rights, with good mindset we can create a India as strong economic country

THIS IS HOW VIDYA BHARTI SHAPED ME...

Swapnil Nagapure
B.Com. III

I can still feel it the first day of my college. The day I made my first step in this campus. It was amazing just like when a school boy enters a new grade and finds everything new around him and experiences the feeling of excitement and amazement so was I excited about the whole thing. Everything around me was new & amazing. I was very excited to meet new people and explore the campus around me. Meeting new people, making new friends, meeting the people of my education field. Meeting new teachers and introducing myself to them and experiencing the new atmosphere of the campus everything around me very much new. As time passed, I started getting hand of my college life. I still remember my first election, experience which was something worth remember for me. I've always had the stage fear right from my school days. In order to get rid of that fear, to participating in the election competition which was held at college. When my turn came to perform on stage. I was really scared my words were jumbled, my voice was treambling. I was forgetting the lines which I had prepared, further competition. The experience was really scared for me. I wasn't understanding anything that was heppening around me. My performance was pretty average as a first

effort. I was struggling in public speaking at first year. But later on the teachers around me started providing proper support. Especially Dr. Yenkar Madam as a converner of Debate Circle. Her support meant a lot for me. She saw something inside me. She saw my struggle, my skills. Thank's to her. I got an opportunity to improvise myself till the day I left the campus. I was really glad that I got support from someone like her in this college. I will never forget the workshops conducted by the college to teach the a-b-c of Oratory; also intend my thanks to ther support of all college staff and my new friends tha I've become someone, I have never thought I could have ever been and now I am always ready to speak freely anytime on stage without any stage fear. There's this saying that popular around the entire world, "The only way to remove your fears to face is head on. Well it's really true. I've had stage fear in my life and in order to remove it, I have faced it head-on. I failed many times in an attempt to remove it but everything I learnt something new from each and every experience and thanks to that I am here right now speaking so normally and casually without any stage fear.

This college has a huge role of making me, as I stand today and I am really greatfull

for it. It has have not only me but all of us new opportunities to create your own existence and I appreciate their efforts and opportunities created for us from the bottom of my heart. Last but not least I am gonna end my article by saying the few lines,

"May be we were born too late to explore the whole world, may be we are born too early to explore the whole universe But, we are born at exactly perfect time to experience these day's. We are greatfull to witness these life"

and lastly thanks our Head of the department respected Dr. Sanjay Kadu Sir, Dr. Suraj Rodde Sir, and all staff also to give me a valuable support in my impliment as a student and also motivated me time to time and specially thanks to Dr. Yenkar Madam and Dr. Bansod S'r for your valuable support and guidance and thanks to the Vidyabharti College for giving me a chance to present our college at different places and competitions. Thanks to my friends who are the real keys of my life's lock. We will miss our college days.

Thank you !

DREAMS

**The Joy, the passion, the hustle
It fulfills in you
Don't let any hassle
Date to shatter you
Just believe in yourself
Do whatever your heart wants
People's belief are nuisance itself
Astoud them with your flaunts
When you will start neglecting
Saying of people's
You will start listening
to your's
So stand up !
It's your time for sure
Show them up
Who has mistaken success
for being secure**

Tejaswini Patil
B.Tech. (Cosmetic) 1

LIFE, HUMAN STRUGGLE

Ku. Gauri Vilas Narwade
B.Sc. I (C.P.S.)

**As I walked through those wood,
Where nature nature existed
As it should,
Left untouched, Uncorrupted
By wills of men,
Mesmerised was I, as I washed
My face in its pure rain.**

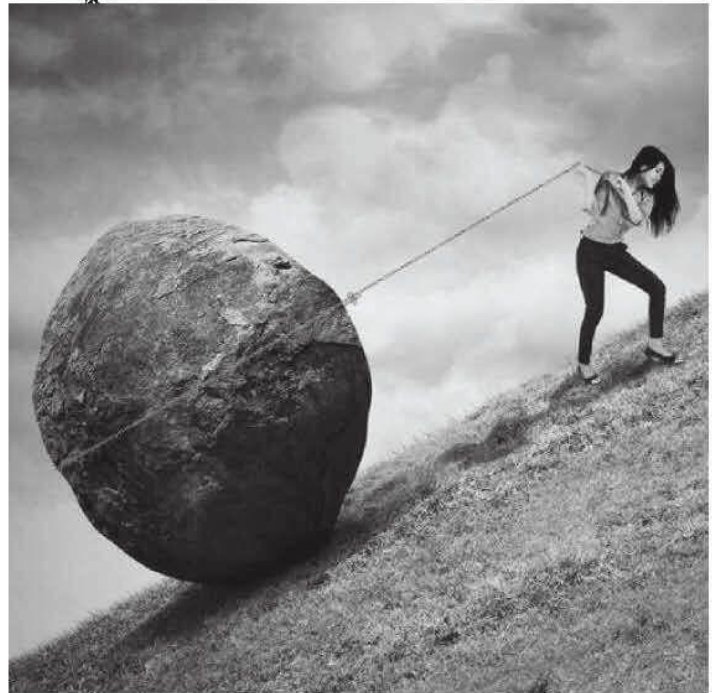
**It was like forest had a life
of its own,
As if a beautiful movie on
Canvas of Life was shown,
With Deers, Spiders, Fireflies
As its Cast,
I wish, for Eternity It
Could Last**

**Dance of Deer over music
of Birds
Herds,
Calle this land their home
A place where they can
Freely Roam.**

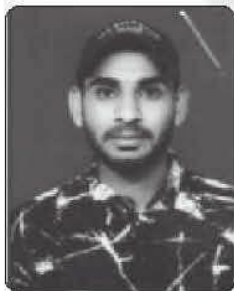
**This Rhythmic chaos, I wathhed
In Awe,
It was so systematic even if it
Was wild and raw,
Steps of those Hooves, Like**

**Beats to my Ears,
And Musicians were those
Deers**

**But, I knew deep in my heart
Soon, human greed will
Consume this heaven part
by part,
That, when my kind will set
Foot i this Land,
That will be this Nature end.**

WHY DOES A STUDENT FAIL ?

Mohd. Shoeb
B.Tech. II

It is not fault of the student or the college if he fails, because there are has only 365 days.

Typical academic year of a student.

Sunday - (52 days) in year which are rest day.

Remainig 313 days....

Summer holidays (50 days) where weather is very hot and difficult to study -,

Remaining 263 days....

8 hours daily sleep means (122 days)

Remaining 141 days...

1 hour daily playing & Gym good for health - (15 days)

Remaining 126 days...

2 Hours daily for food and other delicious - (30 days)

Remaining 96 days

1 hour for falling man is social Animal - (15 days)

Remaining 81 days...

Exam days per year at least (35 days)

Remaining 46 days....

Quartely half year and Festival holidays (40 days)

Remaining 6 days....

For Sickness at least 3 days -

Remaining 3 days...

Movies and Function at least 2 days

Remaining 1 days...

That one day is our birthday

Remaining 0 days....

THEN, HOW CAN STUDENT PASS ?

Please, remind me if I forget any days oh !

But I think, there is no time left in the schedule for that !

So Exams Sorry next year

Sorry next year

So,

PRACTICALLY HOW CAN A STUDENT PASS ?

THAT'S THE ATTITUDE OF

"FATHER" STUDENT.....

Mother felt Ashamed

Yogesh S. Warankar
B.Tech. III

When mother earth demised property,
to her favourite son with the hope of responsibility...
But son delared himself as a rey of territory..
used wildlife as his authority,
and treat others discriminatory
that day, mother fell ashamed
but no one has seen her creastfallen...

So called Rex,
Atrociously cut tre's for boost his shelter...
Mescilessly killed living life for his fun & hunger.
Used everything selfishly for his need & cheer...
Mother felt ashamed but no one has seen her crestfallen...

When he became egoist on his so called civilized living...
Then, mother cursed him with the global warming...
Now, it's a son turn, for his penance...
It's time for hitm to take oath of wildlife conservation.

It's time to wipe off her tear....
And to make feel proud to her...
And to make feel proud to her...

Our Mam can Make a Difference

Gouri Raghuwanshi
B.C.A, I

*One song can spark the moment,
One flower can wake the dream,
One tree can deart the forest,
One birds can hereld spring
One smile begins friendship
One hand clap lifts a soul
One star can guide a ship at a sea
One word can frame a goal
One vote can change the nation
One sum beam lights a room
One candle wripes out darkness
One laugh can conquer gloom
One step must start each journey
One word must start each prayer
One hope will raise your spirit
ne touch can show your care
One life can make a difference
You see it is up to you....*

Life

Komal Savaishyam
B.Com. II

*Life is a song
Be Lata Mangeshkar and sing it
Life is a cricket
Be Sachin Tendulkar and wit it
Life is a Stage
Be Amitabh and play it.
Life is a beautiful book
Be Kalidas and write it
Life is a struggle
Be Dr. Ambedkar and fight it.
Life is a comedy
Be Charlie Chaplin and feel it.*

EDUCATIONAL CRICKET IN "VIDYABHARTI" COLLEGE

Pratiksha Santosh Belsare

B.Sc. II

Batsman	:	Student
Bowler	:	Paper Setter
Umpire	:	Paper Assessor
3rd Umpire	:	Moderator
Coach	:	Professors
Pitch	:	Answer Paper
Stadium	:	Exam Hall
Single run	:	Objective questions
Four	:	Short answer questions
Sixer	:	Long answer questions
Century	:	Distinction
Follow on	:	ATKT
Googly	:	Viva
Bouncer	:	Questions of out of Syllabus
Net Practice	:	Unit test
Match Fixing	:	Copy
Man of the match	:	Class Topper
Man of the series	:	College Topper

Mysterious Grey Water

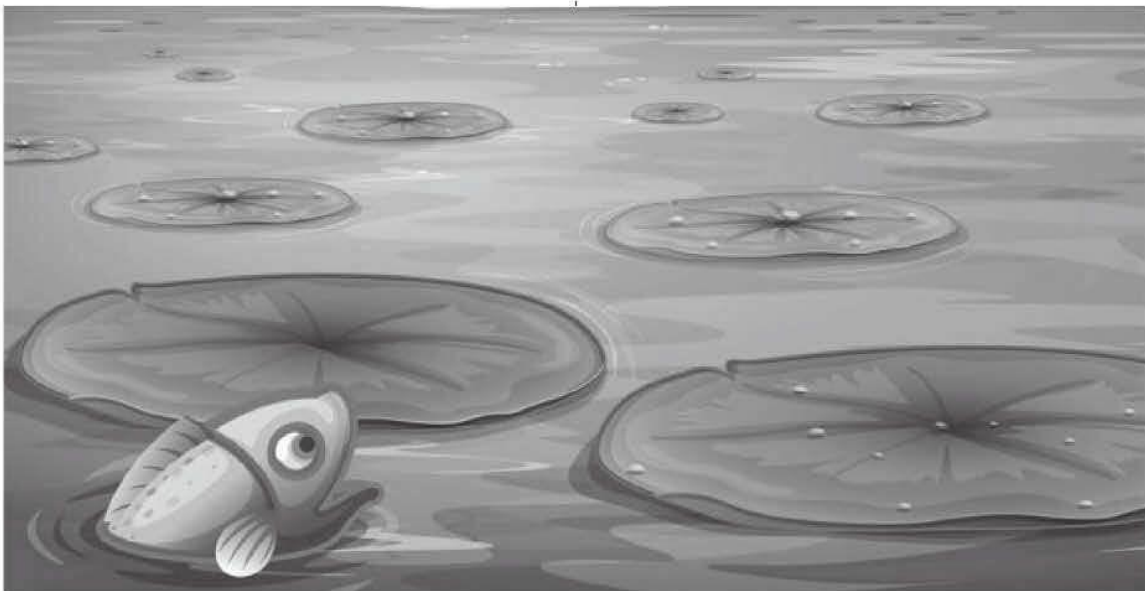
Lokayat Halkare
B.A.II

Once upon a time, a boy was walking through a wood and he thought he could hear a sad cry, as though someone was crying while singing. Following the sound he came to a big, round, mysterious, grey fountain. The sad sobbing seemed to be coming from the fountain pool. The boy swept aside the pool's dirty surface water and saw a group of grey fish swimming in a slow circle through the pond. With each lap they made, their little voices opened and out came the sobbing sound. Amused by this, the boy tried to catch one of these talking fish. But when he stuck his arm into the water it turned grey right up to the elbow. As this happened, a huge sadness entered into him, and he suddenly understood how sorrowful the fish was feeling. He felt just like the earth on his arm; dirty and contaminated.

He quickly pulled his arm out of the water, and ran from that place. But the arm stayed grey, and the boy continued feeling sad. He tried so many times to cheer himself up, but nothing worked. That was, until he realised that if he were to make the Earth happy then that happiness would be, in turn, transmitted back to him, through the earth on his arm.

From then on he set about looking after the countryside. He cared for the plants, he did what he could to keep the water from being polluted, and he encouraged others to do the same. He was so successful that his hand started to recover its normal colour. When the grey had disappeared completely, he started feeling happy again, and he decided to go and visit the fountain. When he was still some way from the fountain he could hear the fish singing happy hymns, and he heard them joyfully splashing in the crystal clear waters of that magic fountain.

संस्कृत विभाग

कर्तुं यच्च प्रभवति महीमुच्छिलीन्ध्रामवन्ध्यां
तच्छत्वा ते श्रवणसुभगं गर्जितं मानसोत्काः।
आकैलासाद्विसकिसलयच्छेदपाथेयवन्तः
सैपत्स्यन्ते नभसि भवती राजहंसाः सहायाः॥

राहुल चल्हान
बी.ए. द्वितीय वर्ष

शामली तिवारी
एम.एस्सी. द्वितीय वर्ष

- कालिदास

ACTIVITIES UNDERTAKEN BY NSS

AIDS Awareness Rally

Cleanliness Drive

Celebration of Birth Anniversary of Mahatma Fule

Maha Swacchata Abhiyan at New Model Rly Station, Amravati

Blood Donation Camp at Vidyabharati Mahavidyalaya, Amravati.

Garbage Collection During Ganpati Visarjan at Chattritalao, Amravati

NSS SPECIAL CAMP AT KARLA

Shramdan at Project Site

Poetry Competition

Cleanliness Drive

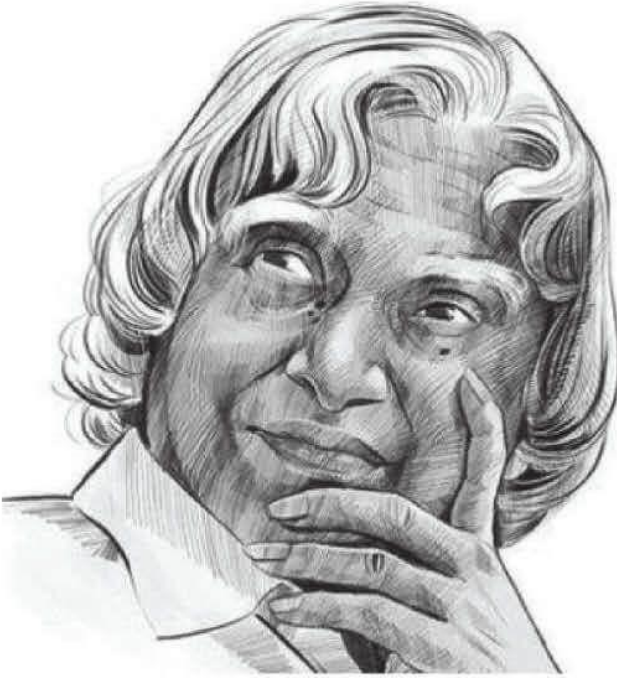

Morning Rally

डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम

‘कर्मण्येवाधिकारस्ते मा
फलेषु कदाचन ।
मा कर्मफलहेतुर्भूर्मा ते
सङ्गोऽस्त्वकर्मणि ॥

(You have the right to work, but never to its fruits.
Let not the fruits of action be your motive, nor
let your attachment be the cause of inaction.)

सः देशस्य एकः योग्यः पुत्रः अस्ति । कलामस्य जन्म
ख्रीष्टीये १५ अक्टूबर, १९३१ मिते दिवसे अभवत् ।
तामिळनाडुराज्यस्य रामेश्वरम् इति मण्डलस्य धनुष्कोटि इति
स्थाने अभवत् । लोकः एतं डॉ. अब्दुल कलाम इत्येव
सम्बोधयति । तस्य पिता जहनुलावद्दीनः विवेकवान् उदारः
अथितिपरायणः, माता आशिअम्मा सुगृहिणी स्नेहमयी च त्व ।

कु. शामली जितेंद्र तिवारी
एम.एस्सी. द्वितीय वर्ष (फिजिक्स)

तस्य त्रयौ भ्रातरः एकैव भगिनी, विज्ञानविषयं प्रति प्रगाढानुरागः
यंत्रविद्यापिठनाय तम् प्रेरयत् । मद्रास – वैषयिकप्रतिष्ठाने
अध्येतुं स योग्यः विवेचितः अभवत् । कलामः एकः प्रसिद्धः
वैज्ञानिकः आसीत् ।

विद्यार्थीजीवनम् पञ्चवर्षीयः कलामः
रामेश्वरस्य पञ्चायत प्राथमिकशालयां प्रविष्टः ।
प्रारम्भिकशिक्षाः अनुवर्तयितुम् आवश्यकं धनसङ्ग्रहं प्रातः
प्रतिगृहं वृत्तपत्रिकानां वितरणद्वारा करोति स्मः क्रि. श. १९५८
तमे वर्षे कलामः मद्रास – इस्टीट्यूट – ऑफ टेक्नालजी इति
महाविद्यालयतः अन्तरिक्षविज्ञाने स्नातकपदवीम् प्राप्तवान् ।
तस्य नेतृत्वेन निर्मितानी पृथिवी, त्रिशुलम्, आकाशः,
नागश्चेति क्षेपणास्त्राणि भारतस्य सुरक्षाव्यवस्थां दृढयन्ति ।

२००२ तमे वर्षस्य जुलाई मासस्य तमे दिने
डॉ. कलामः ९०% बहुमतेन भारतस्य राष्ट्रपति अभवत् । सः
भारतस्य एकादशः राष्ट्रपति आसीत् ।

कलामे बहुसुगुणाः सन्ति, न लेशोऽपि
दुर्गुणस्य दुराभ्यासस्य च । विज्ञानस्य ईश्वरनिष्ठा सस्य च
समन्वयः तस्मिन् दृश्यते । आजीवानं ब्रह्मचारी शाकरी
कलामः राष्ट्रसेवानिमित्तं स्वजीवनं समर्पयन् अस्माकं आदर्श
महापुरुषः भवति । २७ जुलाई २०१५ तमे वर्षे अयं दिव्य पुरुषः
पंचतत्त्वं गतः । कलामः सिध्दे ।

उद्यमेन हि सिध्यन्ति कार्याणि न मनोरथैः ।
न हि सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखे मृगाः ॥

(Work gets accomplished by putting in
efforts, & certainly not by mere wishful
thinking deer certainly do not enter a
sleeping lion's mouth.)

भास्व

श्यामली जे. तिवारी
एम.एस्सी. द्वितीय वर्ष

अस्माकं देशस्य प्राचीनं

नाम “भारतं” वर्तते । सम्प्रति

अस्य हिन्दुस्तान, हिन्द, इण्डिया इत्यापि नामानि सान्ते । अयम् आर्याणां देशोऽस्ति । अयं ज्ञानस्य धर्मस्य आदिजन्मभूमि अस्ति । अयं पृथिव्याः स्वर्गः, देवानां पुण्यभूमिः विश्वस्य शिरोमणि अपि कथ्यते । अस्माकं देशः संसारस्य देशेषु अति पुरातनः देशः अस्ति । एतद् विश्वस्य विशालः गणतन्त्रदेशः । अत्रैव मानवसभ्यता सर्वप्रथमं जन्म लेभे । इतः एव संसारे सर्वत्र सभ्यतायाः प्रचारः बभूव । अस्य महिमा अवर्णनीयः अस्ति । अस्य गौरवम् अतुलनीयम् अस्ति ।

अस्माकं देशे अनेके धर्माः, विविधाः, सम्प्रदायाः, अनेके उत्सवाः, अनेके भाषाः च सन्ति । इतः मतभेदस्य विरोधस्य वा अभावः एकता इति उच्चते । मनुष्यणां सांसारिक जीवनस्य कृते एकताः महान गुणकारी गुण आस्ते । सर्वेषां हृदये यदि एकत्व भावना स्यात् तर्हि सर्वे परस्पर स्नेहे वसन्ति ।

यथा परिवारे माता सर्वेषु पुत्रेषु स्निह्यते तथा समाने अपि सर्वेषां प्रति स्नेहभावः आचस्तिव्यः । विश्वकल्याणभावनया मानवः गौरवं लभते । एकतायां संघे शक्तिः आस्ते । मनुष्यः सामाजिकः प्राणी अस्ति । स न एकाकी स्थानं शक्नोति, न च एकाकी कार्यं कर्तुं शक्नोति । अनेकैः मिलित्वाः कठिनपि कार्यम् अनायासेन कर्तुं शक्यते ।

यथा एकस्य तृणस्य किं महत्त्वम् ? बरं यदा तानि, तृणानि संहस्य रज्जुः भवति तदा गजस्य बन्धनाय अपि समर्था भवति । अतः केनचित् नीतिकारेण कथितम् ।

अल्पानामपि वस्तूनां संहतिः कार्यसाधिका ।

तृणैर्गुणत्वमापन्नै बध्यन्ते मत्तदन्तिनः ॥

विश्वकल्याणभावनया मानवः गौरवं लभते ।

वसुधैव कुटुम्बकम् इति विशाल भावनाम्

आश्रित्य अस्माकं जीवनं सफलं करणीयम् ।

सर्वकल्याण भावना, सर्वहित कामना

सुभाषितेषु अपि कथिता यत् ।

सर्वेऽत्र सुखिनः सन्तु सर्वे सन्तु निरामयाः

सर्वे भद्राणि पश्यन्तु मा कश्चित् दुःख भाग्भवेत् ॥

अतः उच्यते गौरवप्राप्त्यर्थ, सन्मानप्राप्त्यर्थ

स्वार्थभावना त्याज्या, तथा वसुधैव कुटुम्बकम्

इयं भावना स्वीकरणीया ।

भारतदेशे अस्यामनेक तायामपि

एकतायाः सुमधुरा धारा वहति ।

यतो वयं सर्वे भारतीयाः स्मः ।

संस्कृत भाषा अध्ययन

पल्लवी नंदागवळी
बी.ए. अंतिम वर्ष

सर्वनाम - किम्

आज आपण किम् = काय ? हे प्रश्नार्थक सर्वनाम समजावून घेणार आहोत.
तिनही लिंगांमधे अये हे सर्वनाम चालते.

१) किम् (पुल्लिंग) = क् + इ + म् = कोण ?

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	कः	कौ	के
द्वितीया	कम्	कौ	कान्
तृतीया	केन	काभ्याम्	कैः
चतुर्थी	कस्मै	काभ्याम्	केभ्यः
पंचमी	कस्मात्	काभ्याम्	केभ्यः
षष्ठी	कस्य	कयोः	केषाम्
सप्तमी	कस्मिन् कयोः		केषाम्

पुल्लिंग, स्त्रीलिंग, नपुंसकलिंगामध्ये या सर्वनामाचा उपयोग होतो. प्रामुख्याने प्रश्न विचारण्यासाठी हे सर्वनाम वापरले जाते. याचा वाक्यात उपयोग कसा करतात ते राहू.

प्रथमा विभक्ति -

- १) सः कः अस्ति ? - तो कोण आहे ?
- २) तो कौ स्तः ? - ते दोघे कोण आहेत ?
- ३) ते के सन्ति ? - ते सर्व कोण आहेत ?

द्वितीया विभक्ति -

- १) कम् (देवं) नमति ? - कोण देवाला नमस्कार करतो ?
- २) कौ देवौ नमतः ? - कोण दोघे देवाला नमस्कार करतात ?
- ३) कान् देवान् नमति ? - कोण सर्व देवांना नमस्कार करतात ?

तृतीया विभक्ति -

- १) केन बालकेन यच्छति ? - कोण्या बालकाने दिले ?
- २) काभ्याम् बालकाभ्याम् यच्छति ? - कोण्या दोन बालकांकडून देत आहे ?
- ३) कैः बालकैः यच्छति ? - कोण्या सर्व बालकांकडून देता ?

चतुर्थी विभक्ति -

- १) कस्मै बालकाय पृच्छति ? - कोणत्या मुलाला विचारता ?
- २) काभ्याम् बालकाभ्याम् पृच्छति ? - कोणत्या दोघा मुलांना विचारता ?
- ३) केभ्यः बालकेभ्यः पृच्छति ? - कोणत्या सर्व मुलांना विचारता ?

पंचमी विभक्ति -

- १) कस्मात् बालकात् बिभेति ? - कोण्या मुलाची भीती वाटते ?
- २) काभ्याम् बालकाभ्याम् बिभेति ? - कोणत्या दोन मुलांची भीती वाटते ?

३) केभ्यः बालकेभ्यः बिभेति ? - कोणत्या सर्व मुलांची भीती वाटते ?

षष्ठी विभक्ति-

१) कस्य बालकस्य शिक्षकः असि ? - कोण्या मुलाचा शिक्षक आहे ?

२) कयोः बालकयोः शिक्षकः असि ? - कोणत्या दोन मुलांचा शिक्षक आहे ?

३) केषाम् बालकानाम् शिक्षकः असि ? - कोणत्या सर्व मुलांचा शिक्षक आहे ?

सप्तमी विभक्ति -

१) कस्मिन् बालके विश्वसिषि ? - कोण्या बालकावर विश्वास आहे ?

२) कयोः बालकयोः विश्वसिषि ? - कोण्या दोन मुलांवर विश्वास आहे ?

३) केषु बालकेषु विश्वसिषि ? - कोण्या सर्व मुलांवर विश्वास आहे ?

२) किम् (स्त्रिलिङ्ग) = क् + इ + म् = कोण ?

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	का	के	काः
द्वितीया	काम्	के	काः
तृतीया	कया	काभ्याम्	काभिः
चतुर्थी	कस्यै	काभ्याम्	काभ्यः
पंचमी	कस्याः	काभ्याम्	काभ्यः
षष्ठी	कस्याः	कयोः	कासाम्
सप्तमी	कस्याम्	कयोः	कासु

याचा वाक्यात उपयोग कसा करतात ते पाहू.

प्रथमा विभक्ति -

१) का गच्छति ? - कोण जाते ?

२) के गच्छत ? - कोण दोघी जातात ?

३) काः गच्छन्ति ? - कोण सर्वजणी जातात ?

द्वितीया विभक्ति

१) काम् बालिकां यच्छसि ? - कोण्या मुलीला देतेस ?

२) के बालिके यच्छसि ? - कोण्या दोन मुलांना देतेस ?

३) काः बालिकाः यच्छसि ? - कोण्या सर्व मुलींना देतेस ?

तृतीया विभक्ति -

१) कया बालिकया यच्छसि ? - कोण्या मुलीकडून देतेस ?

२) काभ्याम् बालिकाभ्याम् यच्छसि ? - कोण्या दोन मुलींकडून देतेस ?

३) काभिः बालिकाभिः यच्छसि ? - कोण्या सर्व मुलींकडून देतेस ?

चतुर्थी विभक्ति -

१) कास्यै बालियै कुप्यसि ? - कोण्या मुलीवर रागावतेस ?

२) काभ्याम् बालिकाभ्याम् कुप्यसि ? - कोण्या दोन मुलींवर रागावतेस ?

३) काभ्यः बालिकाभ्यः कुप्यसि ? - कोण्या सर्व मुलींवर रागावतेस ?

पंचमी विभक्ति -

- १) कस्याः बालिकाया बिभेधि ? - कोण्या मुलीची भीती वाटते ?
- २) काभ्यः बालिकाभ्याम् बिभेधि ? - कोण्या दोन मुलींची भीती वाटते ?
- ३) काभ्यः बालिकाभ्य बिभेधि ? - कोण्या सर्व मुलींना घाबरतेस ?

षष्ठी विभक्ति -

- १) कस्याः बालिकायाः भगिनी असि ? - कोण्या मुलीची बहिण आहे ?
- २) कयोः बालिकयोः भगिनी असि ? - कोण्या दोन मुलींची बहिण आहे ?
- ३) कासाम् बालिकानाम् भगिनी असि ? - कोण्या सर्व मुलींची बहिण आहे ?

सप्तमी विभक्ति -

- १) कस्याम् बालिकायाम् विश्वसिधि ? - कोण्या मुलीवर विश्वास ठेवते ?
- २) कयोः बालिकयोः विश्वसिधि ? - कोण्या दोन मुलीवर विश्वास ठेवतो ?
- ३) कासु बालिकासु विश्वसिधि ? - कोण्या सर्व मुलींवर विश्वास ठेवतो ?

प्रातःस्मरण

प्राः स्मरामि हृदि संस्फुरदात्मतत्त्वम्
सच्चित्सुखं परमहंसगतेन तुरीयम्
यत् स्वप्नजांगसुषुप्तमवैति नित्यम्
तद् ब्रह्म निषकलमहम् न च भूतसंहा ॥१॥

प्राप्तः भजामि मनसो वचसामगम्यम्
वाचो विभान्ति निखिला यदनुगह्णे
यन्नेति - नेति वचनेर्निगमा अवीश्रु
स्नन् देवदेवमजच्युत माहूरग्रम् ॥२॥

प्रातर्नमामि तमरा : परमर्कणर्णम्
पूर्णम् सनातनपदम् पुरुषोत्तमाख्यम्
यस्मिन्निदं जगदंशैसममुत्त
रज्जवायं भूजंगम् इव प्रतिभासितं वै ॥३॥

कु. पायल सुनील वानखडे
बी.एससी. प्रथम वर्ष (पीसीएम)

मम गृहम्

राहुल चव्हाण
बी.ए. द्वितीय वर्ष

या पाठात घराचे वर्णन आहे. घरासंबंधी नेहमी वापरात येणारे शब्द या पाठात योजले आहेत. उदा. प्रवेशद्वार, स्वागतकक्ष, स्वयंपाकघर, दिवाण, कपाट, पंखा इत्यादी. हे शब्द सर्वांना परिचित असल्यामुळे पाठातील संस्कृत शब्दसुद्धा आपल्याला सहज परिचित होतील.

अहम् आदित्यः । एतत् मम गृहम् । आनन्दसदनम् इति एतस्य नामधेयम् । एतत् मम पैतृकं गृहम् । गृहं परितः प्राकारः वर्तते । प्राकारः इष्टिकाभिः रचितः अस्ति । प्राकारस्यास्य वर्णः पाटलः ।

इदमुद्यानम् । इदं गृहस्य पुरतः विद्यते । एतत् गृहस्य शोभां वर्धयति । उद्याने पुष्पवाटिका वृक्षा लताश्च वर्तन्ते । उद्यानस्य कोणे आन्दोलः अपि भवति ।

अधुना गृहं प्रविशामः वयम् । लोहमयं प्रवेशद्वारं प्रमुखद्वारात् बहिः वर्तते । प्रमुखद्वारं काष्ठमयम् । गृहेऽस्माकं सप्त कक्षाः । सर्वेषु एव कक्षेषु प्रकाशः वायुवीजनमपि सम्यक् अस्ति ।

एष स्वागतकक्षः । कक्षे त्रीणि वातायनानि । अत्र दक्षिणे सुखासनं तिस्रः आसन्दिकाः त्रिपदी च वर्तन्ते । सुखासनस्य पुरतः दूरदर्शनसञ्चः । कक्षेऽस्मिन् अभ्यागतेभ्यः स्वागतं व्याहरामः ।

स्वागतकक्षस्य पार्श्वे महानसम् । अत्र मम जननी अस्माकं सर्वेषां कृते रुचिरान् स्वादिष्टान् च पदार्थान् पचति । प्रतिदिनं वयम् अत्र रात्रौ अष्टवादनसमये भोजनाय मिलामः । महानसस्यैकदेशे वर्तते देवगृहम् । प्रभाते मम पितामहः तत्र देवपूजनं करोति । वयमपि प्रभाते सायङ्काले च देवं नमामः तथा श्लोकान् स्तोत्राणि च पठामः । तेन गृहं प्रसन्नं भवति ।

स्वागतकक्षस्य पृष्ठतः स्नानगृहं वामतः शयनकोष्ठः च

स्तः । पितामहस्य कृते अपरः कक्षः । तत्र पर्यङ्कः तथा तस्य विश्रामार्थं सुखासनमपि वर्तते

स्वागतकक्षस्य कोणे यत् सोपानमस्ति तदुपरिभूमिं गच्छति । अत्रापि द्वौ कक्षौ । एकः मत्कृते अन्यः च मम भगिन्याः कृते । मम कक्षे पर्यङ्कः, वस्तुदानी, विद्युद्व्यजनं विद्युद्दीपः च सन्ति । ममाध्ययनार्थम् उत्पीठं तथैव आसन्दोऽपि विद्यते । मम कक्षे स्तः द्वौ वातायने । अतः अत्र नित्यं मन्दः मन्दः पवनः वहति । एषः सौधः विद्यते आवयोः शयनकक्षयोः पृष्ठतः । सौधे पुष्पकलशाः सौर्यचूली च वर्तन्ते । प्रत्यहं प्रातः काले मम भगिनी वृक्षकान् जलेन सिञ्चति । अहमपि सायङ्काले उद्यानवृक्षान् लताश्च जलेन सिञ्चामि ।

गृहस्य पृष्ठतः कूपः । कूपे मत्स्याः कच्छपाः च । कूपस्योपरि एतद् अरहघट्टयन्त्रम् । कूपजलेनैव सेविका वस्त्राणि प्रक्षालयति । कूपस्य जलं शीतलं निर्मलं च ।

भोः सुहृदः कदाचित् आगच्छन्तु अस्माकम् आनन्दसदनं यत् सार्थाभिधानं सदैव सर्वेषां स्वागताय सज्जम् ।

पर्यावरण

कु. परमेश्वरी डब्ल्यू. शेगोकार

एम.एस.सी. द्वितीय वर्ष (बॉटनी)

अस्मान् परितः यानि पञ्चमहाभूतानि सन्ति तेषां । समवायः एव परिसरः अथवा पर्यावरणम् इति पदेन व्यवहियते । इत्युक्ते मनुष्यो यत्र निवसति, यत् खादति, यत् वस्त्रं धारयति, यज्जलं, पिबति यस्य पवनस्य सेवनं करोती, तत्सर्वं पर्यावरणम् इति शब्देनाभिधियते । अधुना पर्यावरणस्य समस्या न केवलं भारतस्य अपितु समस्त विश्वस्य समस्या वर्तते । यज्जलं यच्च वायुः अर्धं उपलभ्यते, तत्सर्वं मलिनं दुषितं च दृश्यते अथवा भारतस्य राजधानी अस्ति । पर्यावरणम् पश्यतु । भारतस्य राज्येषु अन्यतमम् अस्ति । पर्यावरणम् भारतदेशस्य राजधानी विश्वस्य अतिविशालासु नगरीषु अन्यतमा इति गण्यते ।

पर्यावरणम् एषां भारतस्य तृतीया बृहती नगरी वर्तते । इत्यापि विश्रुता इत्थं नगरी प्राचीनकाले हस्तिनापुरमिति ख्याता आसीत् । पर्यावरणम् सर्वेषु प्रेक्षणीयेषु स्थानेषु पुर्बिलामन्दिरमिति ख्यातं लक्ष्मीनारायणमन्दिरं विशेषतया उल्लेखनीयम् । यतः मन्दिरमिदं भारतीय चरित्रं संस्कृतिञ्च प्रकटयति तथा भृशं विस्मयमपि जनयति । भारत देशस्य जीवनीं नेरूपकं संसदभवनम् अस्ति । पर्यावरणम् अत्रैव उच्चतमन्यायप्रदाता अत्युच्च न्यायालयो वर्तते । पर्यावरणम् सर्वप्रधानपदमलङ्कृतवान् राष्ट्रपतिः एव विराजते । तेषां समवायः एवं परिसरः अथवा पर्यावरणम् इतिपदेन व्यवहियते ।

सिंह शंशक कथा

राहुल चव्हाण
बी.ए. द्वितीय वर्ष

यस्य बुद्धिर्बलं तस्य निर्बुद्धेस्तु
कुतो बलम् ? ।
वने सिंहो मदोन्मत्तः एशकेन
निपातितः ॥

कस्मिंश्चिदवने भासुरको नाम सिंहः प्रतिवसति स्म । अथासौ वीर्यातिरेकान्तित्यमेवानेकान् मृगशशकादीन् व्यापादयन्नोपरराम । अथान्वेद्यस्तदवनजाः सर्वे सारङ्गवरा हमहिषशशकादयो मिलित्वा तमभ्युपेत्य प्रोचुः—स्वामिन् किमनेन सकलमृगवधेन नित्यमेव, यतस्तवैकेनापि मृगेण तृप्तिर्भवति, तत्क्रियतामस्माभिः सह समयधर्मः । अध्यग्रभृति तवात्रोपविष्टस्य जातिक्रमेण प्रतिदिनमेको मृगो भक्षणार्थं समेप्याति । एवं कृते तव तावत्प्राणयात्रा क्लेशं विनापि भविष्यति, अस्माकं च पुनः सर्वोच्छेदनं न स्यात् । तदेष राजधर्मोऽनुष्ठीयताम् । अथ तेषां तदवचनमाकर्ण्य भासुरक आह—अहो सत्यमभिहितमभवद्भिः । करं यदि ममोपविष्टस्यात्र नित्यमेव नैकेको मृगः समागमिष्यति तन्नूनं सर्वानपि भक्षयिष्यामि ।

अथ ते तथेति प्रतिज्ञाय निवृत्तिभाजस्त्रव वने निर्भयाः पर्यटन्ति । एकश्च प्रतिदिनं जातिक्रमेण वृद्धो वा, वैराग्ययुक्तो वा, शोकग्रस्तो वा, पुत्रकलत्रनाशभीतो वा तेषां नध्यात्तस्य भोजनार्थं मध्याह्नसमये उपतिष्ठति । अथ कदा चिज्जातिक्रममाच्छशकस्यावसरः समायातः । स समस्त मृगप्रेरितोऽनिच्छन्नापि मन्दं मन्दं गत्वा तस्य वधोपायं चिन्तयन् वेलातिक्रमं कृत्वा व्याकुलितहृदयो यावद्गच्छति तावन्मार्गे गच्छता कूपः संदृष्टः । यावत्कूपोपरि याति तावत्कूपमध्ये आत्मनः प्रतिबिम्बं ददर्श । दृष्ट्वा च तेन हृदयेन चिन्तितम् यद्—भव्य उपायोऽस्ति । अहं भासुरकं प्रकोप्य स्वबुद्ध्याऽस्मिन्कूपे पातयिष्यामि । आसौ दूिषे भासुरकसमीपं प्राप्तः । सिंहोऽपि वेलातिक्रमेण क्षुत्क्षामकण्ठः । कोपाविष्टः सक्कणी परिलिहन्नचिन्तयत्—रे शशकाधम ! एतावत्त्वं लघुः प्राप्तः अपरतो वेलातिक्रमेण । तदस्मादपराधात् त्वां निपात्य, प्रातः सकलान्यापि मृगमुलान्युच्छेदयिष्यामि । सिंह आह—सत्वरं निवेदनय, यावन्मम दंष्टान्तर्गतो न भवान्भवति इति । शशक आह—स्वामिन् समस्तमृगैरदय जातिक्रमेण मम लघुतरस्य प्रस्तावं विज्ञान, ततोऽहं पञ्चशशकैः समं प्रेषितः । तत माश्वा हमागच्छन्नन्तराले महता केनचिदपरेण सिंहेन क्षितिविवरा निगत्याभिहितः—अ ! कः प्रस्थिता यूयम् अभिष्टदेवतां स्मरत । ततो मयाभिहितम्—वयं स्वामिनो

भासुरकसिंहस्य सकाशमाहारार्थं समयधर्मेण गच्छामः । ततस्तेनाभिहितम्—यद्येवं तविं मदीयमेतदवनम् । मया सह समयधर्मेण समस्तैरपि श्वापदैर्वर्तितव्यम् । चौररूपी स भासुरकः । अथ यदि सोऽत्र राजा ततो विश्वासस्थाने चतुरः एशकानत्र धृत्वा तमाह्य द्रुततरमागच्छ, येन यः कश्चिदा वयोर्मध्यापराक्रमेण राजा भविष्यति इति ।

ततोऽहं तेनादिष्टः दृवामिसकाशमभयागतः । ऐतवद् लाव्यतिक्रमकारणम् । तदत्र स्वामी प्रमाणम् । तच्छ्रुत्वा भासुरक आह—भद्र ! यद्येवं, तत्सत्वरं दर्शय मे तं चौरसिंहं, येनाहं मृगकोपं तस्योपरि क्षिप्त्वा स्वस्थो भवामि । उक्तश्च भूमिमित्रं हिरण्यमच विग्रहस्य फलत्रयम् ।

नास्त्येकमपि यदयेषां न त कुर्यात्छञ्चन ॥

यत्र न स्यात्फलं भूरि यत्र न स्यात्पराभवः ।

म तत्र मतिमान्युद्धं समुत्पाद्य समाचरेत् ॥

शशक आह—स्वामिन् सत्यमिदम् । सवभूमिहितोः परिभवाच्या युद्धयन्ते क्षत्त्रियाः । परं स दुर्गाश्रयः, दुर्गान्नि क्रम्य वयं तेन विषकम्भिताः । तो दुर्गस्थो दुःसाध्यो भवति रिपुः । भासुरक आह—भोः ! किं तवानेन व्यापारेण ? दर्शय मे तं दुर्गस्थमपि । शशक आह—यद्येवं तद्वागच्छतु स्वामी । एवमुक्त्वाऽग्रे व्यवस्थितः । ततश्च तेनाऽऽगच्छता यः कूपो दृष्टोऽभूत्तमेव कूपमासाद्य भासुरकमाह—स्वामिन् ! कस्ते प्रतापं सोढुं समर्थः । त्वां दृष्ट्वा दूरतोऽपि चौरसिंहः प्रविष्टः दृवं दुर्गम् । तदागच्छ, येन दर्शयामि इति । भासुरक आह—दर्शय मे दुर्गम्, तदनु दशिस्तेन कूपः । ततः सोऽपि मूर्खः सिंहः कूपमध्ये आत्मप्रतिबिम्बं जलमध्यगतं दृष्ट्वा सिंहनादं मुमोच । ततः चतिशब्देन कूपमध्याद् द्विगुणतरो नादः समुत्थितः । अथ तेन शत्रुं मत्वात्मानं तस्योपरि प्रक्षिप्य, प्राणाः परित्यक्ताः । शशकोऽपि हृष्टमनाः सर्वमृगानानन्द्य, तैः दृश्यमानो यथासुखं तत्र वने निवसति स्म ।

INAUGURATIONS OF SOCIETIES & ASSOCIATIONS

Physics Society

Chief Guest- Dr. S. S. Ghosh, K.B.C.N.M University, Jalgaon

Chemical Society

Chief Guest- Dr. M. M. Munde Jawaharlal Nehru, University, Delhi

Botanical Society

Chief Guest- Dr. B. K. Sarangi, Senior Principal Scientist, NEERI, Nagpur

Zoological Society

Chief Guest- Dr. Raja Gore, S.S.S K I. Mahavidyalaya, Karanja (Lad)

Computer Science
Seminar on Current Technology

Inauguration of E-Club

Chief Guest - Dr. Amol Holkundkar, Asso. Prof. IIT Bombay, Powai

Commerce Association

Chief Guest - C. S. Kavle Khatri (Alumni)

Mathematical Society

Chief Guest - Dr. S. P. Kandalkar GVISHI, Amravati &
Dr. S. D. Katore HOD, SGBAU, Amravati

Sahitya Kala Mandal

Chief Guest - Dr. Subhash Sawarkar, renowned writer

Cosmetic Technology

Chief Guest - Mr. Ashish Rajput Sr. Manager Neturf, Pune

Inauguration of Literary Forum

Inauguration of Competitive Examination Cell

WORKSHOPS & SEMINARS

Workshop on E-Waste Management

Workshop on Safety Measures in Electrical & Electronics Appliances

Workshop on Google Classroom

Workshop on Dot Net

Seminar on communication skill

Workshop on Hanging basket Seasonal plants

Seminar on Current Technology

Workshop on Physical Fitness

Seminar on Edge of Adolescence

Workshop on NET / SET Examination

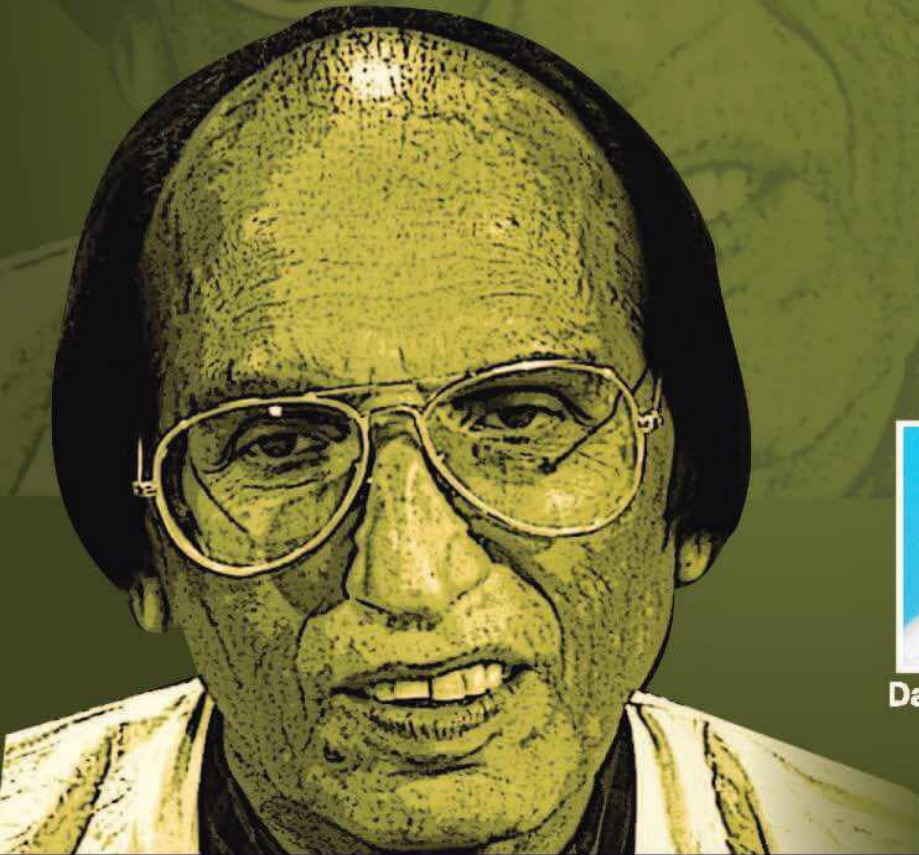
Workshop on Psychometric Testing and Counseling

Workshop on Vaktrutav Karyashala

उर्दु विभाग

मेरे साथ तुम भी दुआ करो
यूँ किसी के हक़ मे बुरा न हो

Darshan Anjum
M. Sc. I (Bot)

Shahejad Ali
M.C.M. I

-बशीर बद्र

ENVIRO CLUB

Brogan Vella Plantation

Cleanliness Drive in the Campus

Nirmalaya Collection at Ganapati Visarjan

A Team of Enviro Club at Trade Fair

Observed International Yoga Day

YOG SADNA KENDRA

Shinganapur Yog Shibir

Yog Shibir at Gadge Nagar, Amravati

Yoga for the College Staff

Yog Shibir at Pareejat Colony, Amravati

وقت

Madiha Tavqeer D/o Mohd anis
BCAI

رستہ کسی کا کبھی دیکھتا نہیں ہے وقت
انتظار کسی کا کبھی کرتا نہیں ہے وقت

رُتبہ کسی کا کبھی دیکھتا نہیں ہے وقت
پیچھے کسی کو مُڑ کر دیکھتا نہیں ہے وقت

کاہلوں کا ساتھ کبھی دیتا نہیں ہے وقت
لا پرواہوں کو دوست کبھی بناتا نہیں ہے وقت

ناقدروں کی قدر کبھی کرتا نہیں ہے وقت
اپنے دیوانوں کے ساتھ محبت کرتا ہے وقت

سُت، کاہل سے نفرت کرتا ہے وقت
قدردانوں کو اپنی پلکوں پر بیٹھاتا ہے وقت

تمام کام ان کے وقت پر کروا دیتا ہے وقت
ناقدروں کو ہاتھ ملنے پر مجبور کرتا ہے وقت
سوائے پچھتاوے کے ان کے ہاتھ لگنے دیتا نہیں ہے وقت

جنگلی جانور اور انسانی جدّ وجہت

Shahezad Ali
MCM 1

انسانی زندگی! کی شروعات جنگلاتی ماحول کے اطراف سے شروع ہوئی، اور انسانی زندگی میں قدیم طور و طریقے میں اسکی جھلک دکھائی دیتی ہے

دور قدیم میں انسانی آبادی زیادہ نہیں تھی، جس کی وجہ سے چھوٹا سا زمینی حصہ بھی انسانی آبادی کے لئے خوشگوار ہوا کرتا تھا۔ لیکن جیسا جیسا وقت بدلتا گیا ہماری آبادی بھی بڑھتی گئی اور ہماری ضروریات کے لئے ہمیں زیادہ زمینی حصہ درکار ہونے لگا۔ اور ہماری آبادی دوبارہ اس قدیم دور کی طرف جنگلات کی طرف متوجہ ہونے لگی۔

اور اس کا اثر ہم روزمرہ کی زندگی میں دیکھنے لگے، اور ہماری نئی نسلیں جنگلات حصوں کی کٹائی کی لیکن اس کے بُرے اثر ہم روزمرہ کی زندگی میں محسوس کر رہے ہیں۔

روزانہ ہم اس کے نمونے دیکھتے ہیں، جب کوئی جنگلی جانور ہمارے رہائشی حصوں میں دخل دیتے ہیں اور نقصان کی بانٹیں ہو جاتے ہیں۔

لیکن یہ ایک کنٹرول سچائی ہے ہم وہی حاصل کر رہے ہیں جو ہم نے جانوروں کو دیا ہے۔ ان کی زندگی کی تکلیف بڑھائی، اور ہم کو اس سے عبرت حاصل کرنی چاہیے۔

جگہ دل لگانے کی دنیا نہیں ہے
یہ عبرت کی جگہ ہے تماشہ نہیں ہے

غزل

Abdul Mohseen
MCM 1

دیدار چاند کی سزا ہم مکمل کرتے ہے
اے دل چل اب محبت کرتے ہے

یو تو سورج بھی کافی مضبوط ہے اپنے آپ میں صاحب
مگر دنیا کے گھومنے سے اُسے بھی ڈوبنا پڑتا ہے

وعدے وفا کے سوالوں پر سوال بدل جاتے ہے
لوگ ملتے ہیں لوگوں سے خیال بدل جاتے ہے

ہر لحاظ پرے کی تاسی کے پیچھے غم کا بیڑا لگ ہے
کل جو شخص اپنا، اپنا ساتھ تھا وہ آج الگ ہے

خدا سے منتیں کی تھی اُس نے کی بیٹی نہ ہو اُسے
اپنے ہی گھر سے بے گھر وہ آج بھیک مانگتا ہے

خود میں اچھائیاں اور دوسروں میں بُرائیاں ہے
لگتا ہیں کچھ لوگ اب خدا بننے والے ہے

بے شک کچھ بُرائیاں ہے جہاں میں
فقط نیک ہو سکی یہ ضروری نہیں

خود ہی اجاڑا ہیں آشیانہ اپنا
بے وجہ محبت کو وجہ کیوں بناتے

وہ اب خاموشی سے تماشا دیکھاتا ہے کچھ بیاں نہیں کرتا
ایسی ٹھوکرے کھائی ہیں کے اب دوستی کرنے کو جی نہیں کرتا

تلاشے سہارے زندگی بھر کوئی ساتھ نا چلا
دیکھو مگر جنازے پر اب لوگ ہزار آئے ہیں

کوئی روکا ہی نہیں حال دل سمجھنے کو
لوگ آئے روز مگر مشورہ دیکر چلے گئے

سنا ہیں دردِ محبت کا نشہ بڑا کر رہ ہے

جو کل تک تنہا تھا اُسے بھی اب PUBG کا سہارا ہے

چاند کے شوق میں تم چھت پر نا چلے جانا
ورنا شہر میں عید کی تارتح بدل جائیگی

میں تو غم تھا تیرے ہی دھیان میں
تیری آنس تیرے ہی غماں میں

سبا کہہ گئی میرے کان میں
میرے ساتھ آ اُسے بھول جا

شاید مجھے کسی سے محبت نہیں ہوئی
پر یقین سب کو دلاتا رہا ہوں میں

ٹھوکرے کھا کر عمر بڑھتی چلی گئی ہماری
انتا بخروباں ہیں کی اب دھوکے سے فرق نہیں پڑتا

آرزو تھی ایک روز کے بے انتہا محبت کرے ہم بھی
کمبخت کوئی ملا ہی نہیں محبت سے محبت کرنے والا

اشعار

Fakhruddin Jagir
BCA II

کون سیکھا ہے صرف باتوں سے
سب کو اک حادثہ ضروری ہے

باتیں بنانے والے کی گفتار پر نہ جا
کرا انتخاب دوست کردار دیکھ کر

خاموش سا شہر اور گفتگوں کی آرزو
ہم کس سے کرے بات کوئی بولتا ہی نہیں

بڑے سلیقہ سے بکھرتے ہیں رشتے
توڑنے والے پڑھے لکھے جو ہوتے ہیں

کتنے چالاک ہے کچھ اپنے بھی
تحمہ میں گھڑی تو دی مگر کبھی وقت نہیں دیا

در کو بھی آدھار سے جوڑ دو صاحب
جنہیں مل گیا ہوا نہیں دو بارہ نہ ملے

زندگی کی کتاب میں اتنی غلطیاں نہ کرو کہ
پینسل سے پہلے ربرختم ہو جائے اور توبہ سے پہلے زندگی

آگن میں ہوتی تو ہم گرا بھی دیتے
لوگوں نے دیواریں دل میں اٹھا رکھی ہے

اس دنیائے فانی سے جو منہ موڑ گیا ہے
برسوں کے جو رشتے تھے بھی توڑ گیا ہے

ہے کھون فرشتوں کو کہ کیا ساتھ ہے لایا؟
اور فکر عزیزوں کو ہے، کیا چھوڑ گیا ہے؟

لفظوں کی دہلیز پر گھائل زبان ہے
کوئی تنہائی سے تو کوئی محفل سے پریشان ہے

موبائل

Abdul Arbaz
BCA III

اپنے ہاتھ جادو کی اک ڈبیا ہے
جس میں اک انمول خزانہ رکھا ہے
یادیں ہیں، آوازیں ہیں۔ تصویریں ہیں
کچھ نقشے، کچھ خاکے، کچھ تحریریں ہیں
لمحوں میں طے ہو میلوں، گھنٹوں کا سفر
نہنے سے کچھ بٹن دبا کر ادھر ادھر
بٹن دبانا بھی اب کہاں ضروری ہے
لیس انگلی سے چھوں لینا ہی کافی ہے
اک جام جمشید ہے گویا قبضے میں
علم کا یہ تحفہ لیکن آج ہے ہمارے حصے میں
کل سنا تھا لیکن آج حقیقت ہے
آپنی مٹھی میں موبائل کی قوت ہے

غزل

Tazeen Sarvat
BCA II (Bio)

تیرے دیدار کی حسرت تھی تو میں آیا ہوں
دل ہے بے تاب میں یہ تیرے لئے لایا ہوں
یوں تو ہے درد بہت دل میں چھپا کر رکھے
اک تبسم کا یہ تحفہ میں لے کے آیا ہوں
ہے زمانے میں بہت کئی غم خوار مگر
میں فقط تیرا ہی غم خوار بن آیا ہوں
یہ جو کشتی ہے بہت دور تک چلے گی صنم
یہ کنارے پہ میں تیرے لئے ہی لایا ہوں
یہ فسانہ تو کئی بار لکھا میں نے قمر
اس میں اک رنگ نیا تیرے لئے لایا ہوں

غم نام عشق

Shehzad Ali

چھوڑ دیا آج موت نے مجھے یہ کہ کے

ہو جاؤ جب زندہ تو خبر کر دیتا

موت ایک سچائی ہیں اس میں کوئی عیب نہیں

کہا لیکر جاؤ نگے یاروں کفن میں کوئی جیب نہیں

چومکر کفن میں لپٹے میں چہرے کو اُس نے تڑپ کے کہا

نئے کپڑے کیا پہن لئے ہمیں دیکھتے بھی نہیں

عشق کہتا ہے مجھے ایک بار کر کے دیکھ

تجھے موت سے نہ ملا دیا تو میرا نام بدل دینا

روک کر میرے جنازے کو وہ اس انداز میں بولے

گالی ہم نے کہی تھی تم تو دنیا چھوڑ چلے

اپنے وجود پر اتنا نہ اتر اے زندگی

وہ تو موت ہے جو تجھے محلت دیے جا رہی ہے

ساسوں کے سلسلے کو مت دو زندگی کا نام

زندہ ہوتے ہوتے مرنا کیا ہوتا ہے کوئی ہم سے پوچھے

دوپل چپ تو بیٹھو گے دم آرام سے نکلے

ادھر ہم ہنسی لیتے ہے ادھر تم رونے لگتے ہوں

ظالم زمانہ سمجھتا ہے کہ جینے کی طلب ہے ہمیں

ہم تو اس آس میں زندہ ہے کہ مرنا کب ہیں

نہ اڑایوں ٹوکروں میں میری خاک

یہی اکے رہے گئی ہیں تجھے شہزاد

غزل

Zia Wafa
MCA II

تیرے شعی کو نو رمیتر نہ ہو سکا
میرا چراغ ماہ منور نہ ہو سکا
تم بھی تو میرے عشق کی زینت نہ بن سکے
میں بھی تمہارے حسن کا زیور نہ ہو سکا
رکھ دی ہے میں نے جسم کی رگ رگ نچوڑ کر
لیکن وہ میری ذات سے باہر نہ ہو سکا
پہلو میں ناز و عشو، مہوش تو ہے مگر
اے یادِ رفتگاں! ترا ہمسر نہ ہو سکا
اک عالمِ نشاط میری دسترس میں ہے
لیکن وہ ایک شخص میتر نہ ہو سکا

بیٹی کی التجاء

Fazil Ahmad
B.Tech III (Cosmetics)

- (۱) بے بسی چھوڑ دوں ہوش میں آؤ
امی ابو مجھے یہ بتلاؤ.....
- (۲) مجھ سے نفرت کس لیے تم کو
کیا خطا ہے میری ذرا بولو
- (۳) دل میں خنجر اتارتے کیوں ہو
پیٹ میں مجھ کو مارتے کیوں ہو
- (۴) کیا مجھے حق نہیں ہے جینے کا
تم کو ارمان ہے صرف بیٹے کا
- (۵) التجاء میری ذرا سننا
پھر جو چاہے فیصلہ کرنا
- (۶) بھول ہو خار لگ رہی ہوں اگر
میں تمہیں بار لگ رہی ہوں اگر
- (۷) مجھ کو کھانا بھی ٹول کر دینا
اب نہیں ہے یہ بول کر دینا
- (۸) مجھ سے مت کرنا کوئی ہمدردی
بات تک بھی نہ میری سننا کبھی
- (۹) گھر کے سب کام مجھ سے کروانا
مجھ کو بازار بھی نہ لے جانا
- (۱۰) میں کھلونے کبھی نہ مانگوں گی
اپنا بچپن ہی میں جلا دوں گی
- (۱۱) بس یہ احسان تم کرو مجھ پر
پیدا ہونے تو دو مجھے ہنس کر
پیدا ہونے تو دو مجھے ہنس کر

”बाप के جذبات“

Irfan Khan
B. Tech IV

اب اس کے جذباتوں کی قدر نہ رہی
اب بچوں کو باپ کی فکر نہ رہی

بھول گئے اس کے ہر خوابوں کو
بچوں کو صرف اپنی خواہش ہی یاد رہی

گر کر چلنا جس نے سکھایا تھا
اب اسے اٹھانے کی فرصت نہ رہی

جس نے سہانے گھر کے سپنے دیکھتے تھے
اب ان سپنوں کی اہمیت نہ رہی

دنیا کے فضول کاموں میں اتنے مصروف ہو گئے

باپ کے پاس بیٹھ کر دو میٹھے بول بولنے کی خواہش نہ رہی

اب اس کے جذباتوں کی قدر نہ رہی
اب بچوں کو باپ کی فکر نہ رہی

”میٹھی باتیں“

Darakshan Anjum
M.Sc I (Botany)

- (۱) سچائی اور نیکی کا راستہ دشوار ضرور ہے لیکن منزل بہت خوبصورت، برائی کا راستہ بہت آسان ہے لیکن منزل تباہی میں ہے۔
- (۲) کسی کے چہرے پر مت جاؤ کیونکہ ہر انسان ایک بند کتاب کی مانند ہے جس کے شروعات پر کچھ اور جبکہ اندرونی صفحات پر کچھ اور تحریر ہوتا ہے
- (۳) زندگی تب بہتر ہوتی ہے جب آب خوش ہوتے ہیں، لیکن زندگی تب بہترین ہوتی ہے جب آپ کی وجہ سے کوئی دوسرا خوش ہوتا ہے۔
- (۴) تم پانی جیسا بنو جو اپنا راستہ خود بنایا ہے، پتھر جیسے نہ بنو جو دوسروں کا راستہ بھی روک لیتا ہے۔
- (۵) اچھا سوچیں اور اچھا بولیں کیونکہ بدگمانی اور بدزبانی دو ایسے عیب ہیں جو انسان کے ہر کمال کو زوال میں بدل دیتے ہیں۔
- (۶) ناامید شخص ہر اچھا موقع گنوا دیتا ہے، اور پُر امید شخص پریشانی میں بھی موقع تلاش کر لیتا ہے۔

ACTIVITIES OF SOCIAL OUTREACH ENABLING CENTRE

Programmes on Cleanliness & Hygiene

Street Play on Communal harmony & Social Cohesion at Irwin Square, Amravati

Visited to Rehabilitation Centre "Matoshree Vruddhashram"

Street Rally on Peace and Harmony

Medical Health Check-up Camp

Visited to Rehabilitation Leprosy Centre at Tapovan

Programmes on AIDS/ HIV Awareness

GUEST LECTURES

Garbage Disposal

"Vasudhaiva Kutumbkam" by Prof. Dr. Satish Taral

**National Integration & Inter-Religious Harmony
by Mrs. Kranti G. Sapkal**

Career Guidance by Mr. Shardul Bonde

**Development of Mathematics and
its Interdisciplinary Approach**

Ethical Hacking and Database Security

Game Design & Augmented Reality

Organic Solar Cell

Plastic Hazards

Riemannian Geometry and Its Application

Water Resources & Its Managements

**Concentration and Confidence Building by
Dr. Navnath Gaikwad, Hypnotherapist**

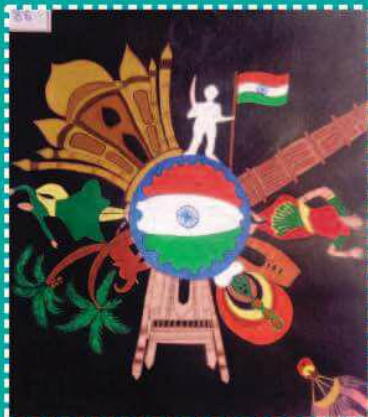
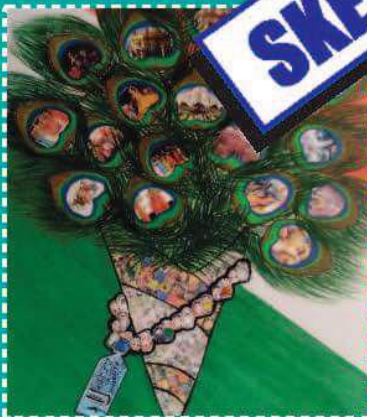

Mahesh Khupse
B. Com II

Sketches & Rangoli Section

SKETCHES

Rangoli

ACADEMIC TOURS

Department of Commerce: Environmental Study Tour at Kulu-Manali

Department of Botany: Visited to Research Lab at Shri Shivaji Agriculture College, Amravati

Department of Zoology: Visited to Sipna College of Arts & Science, Chikhaldara

Department of Computer Science: Visited to Kolhapur

Department of Management: Industrial Visit to Finlay Mills, Achalpur

Department of Physics: Visited to Raman Science Centre, Nagpur

Enviro Club: Visited to Chikhaldara to observe Wild Life and Biodiversity in the Natural Habitat

Department of Zoology: Visited to Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati

Saga of Success : Placements 2018-19

During the session 2017-18, the following students have been placed in various companies

S.N.	Name	Class	Company
1	Ms.Aditi Manojrao kalbande	BSC CPS	Cognizant
2	Ms.Ankita Satish Mahulkar	BSC CPS	Cognizant
3	Mr.Danish Syed	BSC CPS	Cognizant
4	Ms.Disha Pradeep Kedia	BCA	Cognizant
5	Mr.Gaurav Sunil Gunwani	BSC CPS	Cognizant
6	Mr.Harish Ramvilas Shete	BCA	Cognizant
7	Ms.Kajal Dilip Mundwaik	BSC CPS	Cognizant
8	Ms.Komal Vijay Kale	BSC CPS	Cognizant
9	Mr.Love Santosh Gupta	BCA	Cognizant
10	Ms.Mayuri Niotin Raut	BSC CPS	Cognizant
11	Ms.Nidhi Murlidhar Mantri	BCA	Cognizant
12	Mr.Nirmal Shankarsingh Chavan	BSC CPS	Cognizant
13	Ms.Nutan Dhawale	BCA	Cognizant
14	Ms.Pooja Mohjan Bhurghate	BCA	Cognizant
15	Ms.Priya Manoj Chawrai	BCA	Cognizant
16	Ms.Sakshi Shrikant Samdekar	BCA	Cognizant
17	Mr.Shubham Rameshwar Jawanjal	BCA	Cognizant
18	Ms.Himanshi Ravindra Shah	BSC CPS	Cognizant
19	Ms.Sneha Kailash Aharwar	BSC CPS	Cognizant
20	Ms.Sonu Dallaram Suthar	BCA	Cognizant
21	Ms.Suhasi Vivekanand Gadge	BSC CPS	Cognizant
22	Ms.Tejasvini Sambhaji Mapale	BSC CPS	Cognizant
23	Ms.Vaishnavi Rajesh Gadecha	BCA	Cognizant
24	Ms.Megha Netaji Nichit	BSC CPS	Cognizant
25	Mr.Vandan Vinod Tatte	BSC CPS	Cognizant
26	Ms.Priyanka Popli	BSC	Cognizant
27	Ms.Sakshi Khatri	B.Com III	Cognizant
28	Ms.Shrutika Telkhade	B.Com	Cognizant
29	Mr.Rutvik R Darji	B.Com	Cognizant
30	Mr.Lokesh Bhutada	BBA	Cognizant
31	Ms.Apurva Sharma	BSC CPS	Cognizant
32	Ms. Radha Joshi	B.A.	Cognizant
33	Ms.Aditi Kalbende	BSC CPS	TCS
34	Ms.Maithili Bhatt	BSC CPS	TCS

35	Ms.Renuka Kokate	BSC CPS	TCS
36	Ms.Kajal Mundwaik	BSC CPS	TCS
37	Mr.Vandan Tatte	BSC CPS	TCS
38	Ms.Ankita Mahulkar	BSC CPS	TCS
39	Mr.Anurag Tajane	BSC CPS	TCS
40	Ms.Pranjali Kawitkar	BSC	TCS
41	Ms.Sakshi Khatri	B.Com	TCS
42	Ms.Janvi Kale	B.Com	TCS
43	Ms.Mrunmayee Kalokar	B.Com	TCS
44	Mr.Mrunal Bhagwat	B.Com	TCS
45	Roshni Tardeja	B.Com	TCS
46	Ms.Shweta Basantwani	B.Com	TCS
47	Mr.Swapnil Nagapure	B.Com	TCS
48	Mr.Rutvik Darji	B.Com	TCS
49	Ms.Nisha Tabhane	B.Com	TCS
50	Ms.Ankita Sendokar	B.Sc.Bio	TCS
51	Mr.Nakul Kubade	BBA	TCS
52	Mr.Aaditya Ingle	BBA	TCS
53	Mr.Mohit Makhija	BBA	TCS
54	Mr.Shoeb Ahmad	BBA	TCS
55	Ms.Roshni Ahmed	BBA	TCS
56	Mr.Lokesh Bhutada	BBA	TCS
57	Mr.Pratik Wadnerkar	BBA	TCS
58	Ms.Yamini Patel	BBA	TCS
59	Ms.Rasika Marathe	BCA	Wipro
60	Mr.Gaurav Gangwani	BSC	Wipro
61	Ms.Kajal Mundwaik	BSC CPS	Wipro
62	Mr.Vaibhav Uike	BCA	Wipro
63	Ms.Vaishnavi Gandechea	BCA	Wipro
64	Mr.Govind Thakare	BCA	Wipro
65	Mr.Satyam Patil	BCA	Wipro
66	Ms.Shruti Narendrasingh Chavan	BSC CPS	ICIC Prudential
67	Ms.Ashwini Purushottam Pande	BSC CPS	ICIC Prudential
68	Mr.Pratik Prashant Wadnerkar	BCA	ICIC Prudential
69	Mr.Saud Shafiullah Khan	BCA	ICIC Prudential
70	Ms.Shraddha Thakare	BBA	ICIC Prudential
71	Mr.Shoeb Ahmad Iqbal Ahmad	BBA	ICIC Prudential
72	Mr.Lokesh Shyamkumar Bhutada	BBA	ICIC Prudential
73	Ms.Sheetal Meghani	B.Com	ICIC Prudential
74	Mr.Sanket Rajendra Patke	BSC CPS	ICIC Prudential

75	Ms.Himanshi Shah	BSC CPS	ICIC Prudential
76	Mr.Vishal Bajaj	BBA	ICIC Prudential
77	Ms.Maithili Jivan Bhatt	B.Com	ICIC Prudential
78	Ms.Sakshi Pradeep Khatri	B.Com	ICIC Prudential
79	Ms.Sonu Suthar	BCA	ICIC Prudential
80	Ms.Aishwarya P. Lokhande	BCA	ICIC Prudential
81	Ms.Vaishnavi Muchlambe	B.Com	ICIC Prudential
82	Ms.Purvi Mandhavadhare	BSC ICV	ICIC Prudential
83	Mr.Apekshit Awaghne	MBA	Perfetti Van Melle
84	Ms.Yashashree Kashikar	MBA	Perfetti Van Melle
85	Mr.Ashwin Umale	MBA	Reliance Jio
86	Mr.Dhiraj Gadge	MBA	Rainbow Paints
87	Mr.Tausif Akbani	MBA	Rainbow Paints
88	Ms.Nisha Sharma	B.Tech Final Yr.	Naulakha Essential,Pune
89	Ms.Mita Hemrajani	B.Tech Final Yr.	Naulakha Essential,Pune
90	Ms.Shweta Padole	B.Tech Final Yr.	Naulakha Essential,Pune
91	Ms.Saavi Shekokar	B.Tech Final Yr.	Naulakha Essential,Pune
92	Ms.Ashwini Bagle	B.Tech Final Yr.	Naulakha Essential,Pune
93	Ms.Sneha Sawade	B.Tech Final Yr.	Naulakha Essential,Pune
94	Mr.Hrishikesh Verma	B.Tech Final Yr.	Naulakha Essential,Pune
95	Mr.Gaurav Gaikwad	B.Tech Final Yr.	Naulakha Essential,Pune
96	Mr.Shubham Parihar	B.Tech Final Yr.	Naulakha Essential,Pune
97	Ms.Nikita Chaurasiya	B.Tech Final Yr.	Arihant Innochem Pvt. Ltd.,Mumbai
98	Mr.Tanmay Tiwari	B.Tech Final Yr.	Arihant Innochem Pvt. Ltd.,Mumbai
99	Ms.Mrunali Jalamkar	B.Tech Final Yr.	Arihant Innochem Pvt. Ltd.,Mumbai
100	Ms.Saavi Shekokar	B.Tech Final Yr.	Arihant Innochem Pvt. Ltd.,Mumbai

101	Ms.Karishama Bodhade	B.Tech Final Yr.	Arihant Innochem Pvt. Ltd.,Mumbai
102	Mr.Shubham Pande	B.Tech Final Yr.	Arihant Innochem Pvt. Ltd.,Mumbai
103	Mr.Ayush Umare	B.Tech Final Yr.	Arihant Innochem Pvt. Ltd.,Mumbai
104	Ms.Deepali Nirwan	M.Tech Sem IV	Baidyanath Research Pvt.Ltd.,Nagpur
105	Ms.Roshni Keshwani	M.Tech Sem IV	Western Commercial Pvt.Ltd.,Mumbai
106	Ms.Pradnya K. Chole	M.Tech Sem IV	Glenmark Pham. Ltd. Nashik
107	Ms.Pallavi M.Borse	M.Tech Sem IV	Stars Cos. India Pvt. Ltd.,Mumbai
108	Ms.Devika N.Dandwate	M.Tech Sem IV	Laperal Herbal Pvt. Ltd.,Nagpur
109	Ms.Meghna Joshi	M.Tech Sem IV	Vicco Lab Nagpur
110	Ms.Dhanashree Gulhane	M.Tech Sem IV	Spartz Cosmetic Pvt. Ltd.,Amdabad
111	Ms.Bhaghyeshree Gulhane	M.Tech Sem IV	Spartz Cosmetic Pvt. Ltd.,Amdabad
112	Ms.Antra Murai	M.Tech Sem IV	Glowel Cosmetiv Pvt. Ltd.,Amdabad
113	Mr.Salcem Bagwan	M.Tech Sem IV	Shakti Herbal Pvt. Ltd.,Nashik
114	Mr.Saurabh Chandak	M.Tech Sem IV	Inno Vision Cos.Chem Solution,Mumbai

Teacher-Sponsored Awards and Awardees

In order to enhance quality in education, the healthy competitions among the student are necessary. The faculty members voluntarily sponsored cash-prizes for the best performers in the University Examination in different subjects at college level. These achievements are honoured on the day of Felicitation called 'Sanmaan' (2nd March 2018)

Sr.No.	The Sponsor	The Award	Highest Marks in Exam/Achievement	Awardees
1.	Dr. S. R. Nair	Nair's Merit Scholarship	Qualifying Exam. at UG Level in English	Ms. Muskan G. Pinjani
2.	Dr. F. C. Raghuwanshi (Former Principal)	Late. Chandanshing Raghuwanshi Memorial Prize	M.Sc. - I / Physics	Mr. Vishal D. Sonune
3.	Dr. P. S. Yenkar (I/C Principal)	Late. Smt. Urmila Makh Memorial Prize	B.A. / Compl. Eng.	Ms. Mohini Chimney
4.	Dr. S. V. Gudadhe (Ex-HoD, Zoology)	Late. Vitthalrao Gudadhe Memorial Prize	B.Sc. / Zoology	Ms. Shees Ahmed Rana
5.	Dr. A. J. Dixit (Ex-HoD, Botany)	Late. Smt. Sindhudevi Dixit Memorial Prize	B.Sc. / Botany	Ms. Pranjali D. Sarnaik
6.	Dr. P. R. Solanki (Retd. Asso. Prof., Chemistry)	Late. Smt. Jatanbai R. Shekhawat Memorial Prize	B.Sc. / Chemistry	Ms. Khushbu Sarvaiya
7.	Dr. V. R. Deshmukh (Ex-HoD, Botany)	Late. Mrs. Mandakini Deshmukh Memorial Prize	M.Sc. / Botany	Ms. Asma Khan
8.	Dr. N. G. Belsare (Ex. - HoD, Physics)	Late. Smt. Saraswati G. Belsare Memorial Prize	B.Sc. / Physics	Ms. Asiya Anjum Mohd. Shaheed A. Kazi
9.	Dr. V. R. Wankhade (HoD, Zoology)	Late Tulshiramji Tantarpale Memorial Prize	M.Sc. / Zoology	Mr. Mumtaz Ali Mohd. Ali
10.	Dr. T. S. Wasnik (HoD. Physics)	Late. Shrirang Wasnik Memorial Prize	M.Sc. - II / Physics	Ms. Nikhad Parveen Khan
11.	Dr. N. B. Raut (HoD, Electronics)	Late Bhagwatrao Motiramji Raut Memorial Prize	B.Sc. / Electronics	Ms. Anam Uroosa
12.	Mr. B. D. Bundeale (Asitt. Prof., Electronics)	Late. Smt. Narmadabai Bundeale Memorial Prize	B.Sc. / Electronics	Ms. Anam Uroosa
13.	Dr. R.M. Patil (HoD, English)	Shri. Mahasing Devsing Patil Prize	B.A. / English Litt.	Ms. Prapti Bhore
14.	Dr. P. S. Bodkhe (Asitt. Prof., Chemistry)	Late. Chandrakalabai Bodkhe Memorial Prize	M.Sc. / Chemistry	Ms. Sarvat Asma Zia Ahmad

15.	Prof. K. S. Khandelwal (Ex-HoD, Mathematics)	Late. Surajmalji Khandelwal Memorial Prize	B.Sc. / Mathematics	Ms. Rutuja Jirapure
16.	Dr. P. P. Khade (HoD, Mathematics)	Mrs. Chandrakalabai P. Khade Prize	B.Sc. / Mathematics	Ms. Rutuja Jirapure
17.	Dr. D. S. Rangacharya	Late. Sau. Sarubai N Rangacharya (Asso. Prof., Economics)	B.A./ Economics	Ms. Shilpa Nitone
18.	Dr.V.R.Shekhawat Librarian	Late. Sureshsingh Girdharsingh Shekhawat Memorial Prize	Library News Paper clipping project	Ms. Rutuja D. Aamle Ms. Sakshi A. Aamle Ms. Tejaswini D. Aamle Ms. Tejaswini B. Padole
19.	Dr. R. M. Sadan (Ex-HoD, Commerce)	Smt. Nalinitai Sadan Prize	B.Com.	Mr. Akshay B. Batra
20.	Dr. Sachin Bothra (Assist. Prof., BBA)	Late Smt. Sayarbai Manakchandji Bothra	B.B.A.	Ms. Rashmi Darda
21.	Prof. Mannider Monga (Assist. Prof., MBA)	Late Shri Jagatsingh Karamsingh Monga	M.B.A. (All Specialization)	Ms. Poonam Rane
22.	Dr. Sandesh Kedia (Assist. Prof., MBA)	Late Smt. Nathibai Gopikisanji Kedia	M.B.A. (Finance)	Mr. Ashish Khandelwal
23.	Dr. Pratik Upase (Assist. Prof., MBA)	Late Adv. Ramesh Rao Haribhau Wasnakar	M.B.A. (Marketing)	Mr. Shubham Jaiswal
24.	Dr. P. N. Mandaogade (Assist. Prof., MBA)	Late Dr. Vijaykumar Abhaykumarji Dolas	M.B.A. (Human Resource)	Ms. Prachi Jadhav
25.	Dr. P. D. Waghmare (Assist. Prof., MHRD)	Late Smt. Lalita Waghmare	MHRD	Ms. Simran Basantwani
26.	Prof. S. A. Kazi (Assist. Prof., MCM)	Late Akhtar Ali & Late Maqsood Ali Kazi	MCM	Ms. Swati Deohare
27.	All Faculty (Dept. of MCA)		MCA	Ms. Pranjali E. Mhatarmare

Prizes for NSS Volunteers & NCC Cadets (Best Volunteers/Cadets)

S.N.	Name of Sponsored	Name of the Prize	Exam/Subject	Name of the Student
28	Dr. P. R. Rajput Former Associate Prof. Dept. of Chemistry	Late. Smt. Anjanidevi R. Rajput Memorial Prize	Best NSS Volunteer (Boy)	Mr. Tanmay Tiwari B.Tech. IV
29	Dr. P. R. Rajput Former Asso. Prof. Dept. Chemistry	Late. Smt. Anjanidevi R. Rajput Memorial Prize	Best NSS Volunteer (Girl)	Ms. Komal Dhewale B.Sc. III
30	Dr. V. V. Parhate Head, Dept. of Chemistry	Late Avinash V. Parhate Memorial Prize	Best NCC Cadet (Boy)	Ms. Manas D. Meshram SUO B.Sc. II (IC)
31	Dr. V. V. Parhate Head, Dept. of Chemistry	Late Avinash V. Parhate Memorial Prize	Best NCC Cadet (Boy)	Ms. Manas D. Meshram SUO B.Sc. II (IC)
32	Dr. M.M. Rathore Associate Prof. Dept. of Chemistry	Late. Ramsharansingh Maurya Memorial Prize	Best NCC cadet (Boy)	Manas D. Meshram SUO B.Sc. II (IC)
33	Dr. M.M. Rathore Associate Prof. Dept. of Chemistry	Late. Ramsharansingh Maurya Memorial Prize	Best NCC cadet (Girl)	Yamini Ardak JUO B.Sc. II (Math)

MISSION

COMMITTED TO THE CREATION OF A SELF-RELIANT CENTRE OF EXCELLENCE THAT IMPARTS KNOWLEDGE AND DEVELOPS THE RIGHT VALUES, ATTITUDES AND SKILLS STRESSING QUALITY-CONSCIOUSNESS, TO PRODUCE IDEAL CITIZENS WHO CAN CONTRIBUTE THEIR MITE TO NATION-BUILDING

Garden

Cafeteria

Published by: I/C Dr. P. S. Yenkar, Principal, Vidya Bharati Mahavidyalaya, Amravati
Vidya Bharati Shaikshanik Mandal, Amravati's

Vidya Bharati Mahavidyalaya

C.K. Naidu Road, Camp, Amravati. (Maharashtra)

Phone : 0721-2662740, Fax : 0721-2662740, 2552012 | E-mail : vdmamnt@dataone.in | Web Site: <http://www.vbm.ac.in>